T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI: EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

ARİF MISIRLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI

YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

EDİRNE – 2014

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI: EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

ARİF MISIRLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

2014

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Mustafa ÖZCAN

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans olarak gerekli şartları sağladığını onaylarım.

Prof. Dr. H. Burcu ÖZGÜVEN

Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımca okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Esin BENİAN

Tez Danışmanı

Bu tez, tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından Mimarlık Anabilim Dalında bir Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri	İmza
Yrd. Doç. Dr. Esin Benian	
Yrd. Doç. Dr. Timur Kaprol	
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz Büktel	

Tarih: 06 / 01 / 2014

T.Ü. FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DOĞRULUK BEYANI

İlgili tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin kaynak gösterilerek ilgili tezde yer aldığını beyan ederim.

06 / 01 / 2014

Arif MISIRLI

Yüksek Lisans Tezi

Tarihsel Çevre ve Mimari Oluşum Üzerine Bir Alan Çalışması: Edirne Baba Timurtaş Mahallesi

Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü

Mimarlık Anabilim Dalı

ÖZET

Bu çalışmada, Edirne tarihi kent merkezinde, sit alanı içerisinde ve UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş Selimiye Camii Külliyesi'nin geçiş ve etkileşim bölgesinde konumlanan Baba Timurtaş Mahallesi'nin bir bölümü incelenmiştir. Çalışmanın gerek Edirne kent merkezinde kale dışında gelişen yerleşimlerde gerekse Türkiye'de UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş ya da girecek yapıların etkileşim bölgesinde konumlanan alanlarında yapılacak yeni çalışmalara kaynak teşkil etmesi hedeflenmiştir. Buradan hareketle çalışma alanı çevresel ve yapısal ölçekte detaylı olarak incelenmiş, alana özgü öneriler geliştirilmiştir. Çalışma yedi bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde; çalışmanın amacı, önemi, kapsamı ve yöntemi açıklanmış; ayrıca literatür araştırmalarına değinilmiştir.

İkinci bölümde, Edirne'nin ve Baba Timurtaş Mahallesi'nin tarihsel gelişimi ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde, tarihi çevre korumanın yasal boyutlarına değinilmiştir.

Dördüncü bölümde, çalışma alanının kent içi konumu belirtilmiş; mimari ve sosyo-kültürel analizleri yapılmıştır.

Beşinci bölümde, alanın sorunları ve potansiyelleri tespit edilmiştir.

Altıncı bölümde, çalışma alanının özellikleri değerlendirilmiş; bu doğrultuda alana özel çevresel ve yapısal ölçekte öneriler geliştirilmiştir.

Yedinci ve sonuç bölümünde, alanın değerlerinin yok olmaması ve devamlılığının sağlanması için gerekli koşullar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Yıl: 2014

Sayfa Sayısı: 170

Anahtar kelimeler: Edirne, Baba Timurtaş Mahallesi, Geleneksel Konut Mimarisi, tarihi çevre, dünya mirası geçiş bölgesi, dünya mirası etkileşim alanı

Master Thesis

A Case Study on Historical Environment and Architectural Formation: Baba Timurtaş District, Edirne

Trakya University Institute of Natural Sciences

Department of Architecture

ABSTRACT

In this study, a part of Baba Timurtaş District where is located in a site, buffer zone of World Heritage Selimiye Mosque Complex and in the historic center of Edirne, were examined. It is aimed that provide references for the new studies where located either the settlements that emerging outside of the fortress in city center of Edirne or buffer zone of buildings which are taken or will be taken into World Heritage List.

Thus, study area was examined on environmental and structural scale in detail, specific proposals were developed. The study consists of seven chapters:

In the first chapter, the aim, importance, scope and method of the study are described. In addition literature research has been mentioned.

In the second chapter, historical development of Edirne and Baba Timurtaş District are discussed.

In the third chapter, the legal aspects of historical environmental protection are mentioned.

In the fourth chapter, the location of the study area within the city was specified, architectural and socio-cultural analyses of the study area have been prepared.

In the fifth chapter problems and potentials of the area have been identified.

In the sixth chapter, properties of the study area were reviewed; accordingly, site-specific environmental and structural proposals have been developed.

In the seventh and concluding chapter, the necessary conditions were determined not to lose the values and to provide maintaining the area.

Year: 2014

Number of Pages: 170

Key Words: Edirne, Baba Timurtaş District, traditional dwelling architecture, historical environment, world heritage buffer zone, world heritage interaction zone

TEŞEKKÜR

Geleneksel konutların ve dokunun incelendiği "Tarihsel Çevre ve Mimari Oluşum Üzerine Bir Alan Çalışması: Edirne Baba Timurtaş Mahallesi" konulu çalışmamda bana yardım ve önerileri ile yön gösteren sayın danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Esin Benian'a, farklı bakış açılarıyla çalışmama katkı sağlayan sayın hocam Prof. Dr. Başak İpekoğlu'na, bu konuyu ele almamı tavsiye eden Prof. Dr. Nevzat İlhan'a teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamı oluşturma aşamasında desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZET i

ABSTRACT iii

TEŞEKKÜR v

SİMGELER DİZİNİ xi

ŞEKİLLER DİZİNİ xii

TABLOLAR DİZİNİ xviii

BÖLÜM 1. GİRİŞ 1

1.1. Çalışmanın Amacı 1

1.2. Literatür Araştırması 3

1.3. Yöntem 5

BÖLÜM 2. EDİRNE'NİN VE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ'NİN TARİHÇESİ 7

2.1. Edirne'nin Tarihsel Gelişimi 7

2.1.1. Edirne'nin İlk Yerleşim Yeri 7

2.1.2. Roma Dönemi 9

2.1.3. Bizans Dönemi 9

2.1.4. Osmanlı Dönemi 11

2.1.5. Cumhuriyet Dönemi 14

2.2. Baba Timurtaş Mahallesi'nin Tarihçesi 16

BÖLÜM 3. TARİHİ ÇEVRE KORUMANIN YASAL BOYUTLARI 18

3.1. Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunmasına Yönelik Uluslararası Tüzükler ve Bildiriler 18

3.2. Türkiye'de Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunmasına Yönelik Yasal Düzenlemeler 22

3.3. Edirne'ye Yönelik Alınmış Yasal Kararlar 23

BÖLÜM 4. ÇALIŞMA ALANININ İNCELENMESİ 25

4.1. Çalışma Alanının Kent İçi Konumu 25

4.2. Çalışma Alanının Analizi 32

4.2.1. Mimari Analizler 33

4.2.1.1. Mimari Özellikler 33

4.2.1.2. Tescilli Yapılar 39

4.2.1.3. Arazi Kullanımı 42

4.2.1.4. Yapı Tipleri ve Kullanımları 43

4.2.1.5. Kat Adetleri 44

4.2.1.6. Plan Analizi 45

4.2.1.6.1. Plan Özellikleri 45

4.2.1.6.2. Plan Elemanları 51

4.2.1.7. Cephe Analizi 58

4.2.1.7.1. Çıkma Tipleri 58

4.2.1.7.1.1. Çıkmalı Yapılar 58

4.2.1.7.1.2. Çıkmasız Yapılar 63

4.2.1.7.1.3. Cihannümalı Yapılar 63

4.2.1.7.2. Girişler 64

4.2.1.7.3. Cephe Elemanları 65

4.2.1.7.4. Çatılar 69

4.2.1.8. Yapım Tekniği 70

4.2.1.9. Yapısal Durum 70

4.2.1.10. Değişmişlik 71

4.2.1.11. Görsel Değerler 74

4.2.2. Sosyo-ekonomik Analizler 79

4.2.2.1. Mülkiyet Durumu 79

4.2.2.2. Köken 80

4.2.2.3. Meslek Durumu 81

4.2.2.4. Gelir Durumu 82

4.2.2.5. Eğitim Durumu 84

4.2.2.6. Sosyal Güvence 85

4.2.2.7. Baba Timurtaş (Baba Demirtaş) Mahallesi'nin Tercih Edilme Sebepleri 86

BÖLÜM 5. ÇALIŞMA ALANININ SORUNLARININ VE POTANSİYELLERİNİN TESPİTİ 88

5.1. Çalışma Alanının Sorunları 88

5.1.1. Çevre Ölçeğinde Sorunlar 88

5.1.2. Yapı Ölçeğinde Sorunlar 91

5.2. Çalışma Alanının Potansiyelleri 94

5.2.1. Çevre Ölçeğinde Potansiyeller 95

5.2.2. Yapı Ölçeğinde Potansiyeller 97

BÖLÜM 6. DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER 99

BÖLÜM 7. SONUÇ 105

EK-A. Çizelge 107

EK-B. Sosyo-ekonomik Analiz Kartı 108

EK-C. XIX. Yüzyıl Sonraları Edirne 109

EK-D. Edirne Sit Alanları Haritası 110

EK-E. Çalışma Alanının Kent İçi Konumu 111

EK-F. Katalog 112

EK-G. Alan İçindeki Tarihi Anıtların Konumu 148

EK-H. Mimari Özellikler 149

EK-I. Tescilli Yapılar 150

EK-J1. Sokak Analizi 151

EK-J2. Sokak Analizi 152

EK-K. Arazi Kullanımı 153

EK-L. Yapı Kullanımları 154

EK-M. Kat Adedi 155

EK-N. Plan Analizi 156

EK-O1. Cephe Analizi 157

EK-O2. Cephe Analizi 158

EK-O3. Cephe Tipleri 159

EK-O4. Girişler 160

EK-P. Yapım Tekniği 161

EK-R. Yapısal Durum 162

EK-S. Değişmişlik 163

EK-T. Görsel Değerler 164

EK-U. Anket Yapılan Yapılar 165

KAYNAKLAR 166

ÖZGEÇMİŞ 170

SİMGELER DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklamalar
G.E.E.A.Y.K.	Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu
ICOMOS	International Council on Monuments and Sites (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi)
K.T.V.K.K.	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
Km	Kilometre
m	Metre
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
No	Numara
S	Sokak
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
yy	Yüzyıl

ŞEKİLLER LİSTESİ

BÖLÜM 2
Şekil 2.1. Edirne'nin tarihi gelişimi 8
Şekil 2.2. II. yüzyıl sonlarında Edirne 9
Şekil 2.3. XIV. yüzyıl başlarında Edirne 10
Şekil 2.4. XV. yüzyıl ortalarında Edirne 12
Şekil 2.5. 1975 yılında Edirne 15
BÖLÜM 4
Şekil 4.1. Çalışma alanı ve alana girişler 26
Şekil 4.2. Mimar Sinan Caddesi ve Selimiye Camii 26
Şekil 4.3. Mimar Sinan Caddesi ve Çubukçular Hamam Sokak 27
Şekil 4.4. Çamaşırcılar Sokak ve Çubukçular Hamam Sokak kesişimi 27
Şekil 4.5. Hastane Sokak girişi, solda günümüzde Mıhlayanlar İş Hanı ve Alan Yönetim Ofisi 28
Şekil 4.6. Hastane Sokak girişi, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi 28
Şekil 4.7. Çalışma alanında ve çevresinde bulunan tarihi yapılar 29
Şekil 4.8. Kentin güneyden görünümü: sağda Selimiye Camii, ortada Eski Camii, solda Üç Şerefeli Camii 30
Şekil 4.9. Selimiye Camii, Eski Camii, Edirne Belediyesi, 54. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı, Üç Şerefeli Camii'nin güney köşesi ve çalışma alanının güneybatı bölümü 30
Şekil 4.10. Alan Yönetim Başkanlığı'nca belirlenen Selimiye Camii Külliyesi geçiş ve etkileşim bölgesine ait alt bölgeler 32
Şekil 4.11. Kuşçu Doğan Camii 34
Şekil 4.12. Kuşçu Doğan Camii planı 34
Şekil 4.13. Şahabettin Paşa Camii 34
Şekil 4.14. Şahabettin Paşa Camii planı 34
Şekil 4.15. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi 35
Şekil 4.16. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi 35

Şekil 4.17. Harbiye Çeşmesi 36
Şekil 4.18. Ömer Efendizade Çeşmesi 36
Şekil 4.19. Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi 36
Şekil 4.20. Hadım Balaban Mezarı 36
Şekil 4.21. Kesikbaş Baba Mezarı 36
Şekil 4.22. Fuat Bey Mezarı 36
Şekil 4.23. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu 37
Şekil 4.24. Edirne Belediye Binası 37
Şekil 4.25. Sağlık İşleri Binası 37
Şekil 4.26. Geleneksel mimari özelliklere sahip konut 38
Şekil 4.27. Kısmen geleneksel mimari özelliklere sahip konut 38
Şekil 4.28. Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ancak çevre ile uyumlu konutlar 39
Şekil 4.29. Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ve çevre ile uyumsuz konutlar 39
Şekil 4.30. 6 nolu konut planı 46
Şekil 4.31. 10 nolu konut planı 46
Şekil 4.32. 17 nolu konut planı 46
Şekil 4.33. 15 nolu konut planı 46
Şekil 4.34. 25 nolu konut planı 46
Şekil 4.35. 26 nolu konut planı 47
Şekil 4.36. 36 nolu konut planı 47
Şekil 4.37. 1 nolu konut planı 47
Şekil 4.38. 3 nolu konut planı 47
Şekil 4.39. 5 nolu konut planı 47
Şekil 4.40. 4 nolu konut planı 48
Şekil 4.41. 8 nolu konut planı 48
Şekil 4.42. 9 nolu konut planı 48
Şekil 4.43. 13 nolu konut planı 48
Şekil 4.44. 12 nolu konut planı 48
Şekil 4.45. 14 nolu konut planı 48
Şekil 4.46. 16 nolu konut planı 49

Şekil 4.47. 18 nolu konut planı 49
Şekil 4.48. 19 nolu konut planı 49
Şekil 4.49. 20 nolu konut planı 49
Şekil 4.50. 21 nolu konut planı 49
Şekil 4.51. 22 nolu konut planı 50
Şekil 4.52. 31 nolu konut planı 50
Şekil 4.53. 23 nolu konut planı 50
Şekil 4.54. 28 nolu konut planı 50
Şekil 4.55. 2 nolu konut planı 51
Şekil 4.56. 7 nolu konut planı 51
Şekil 4.57. 11 nolu konut planı 51
Şekil 4.58. Tekli pencere düzeni 52
Şekil 4.59. İkili pencere düzeni 52
Şekil 4.60. Dolap Görünüşü 52
Şekil 4.61. Dolap Görünüşü 52
Şekil 4.62. Tavan Süslemesi 53
Şekil 4.63. Kalemişi süsleme 53
Şekil 4.64. 7 nolu cihannümalı konut 54
Şekil 4.65. 2 nolu cihannümalı konut 54
Şekil 4.66. I forma sahip merdiven 54
Şekil 4.67. L Forma sahip merdiven 54
Şekil 4.68. U Forma sahip merdiven 54
Şekil 4.69. Ahşap merdiven korkuluğu 55
Şekil 4.70. Ahşap merdiven korkuluğu 55
Şekil 4.71. Ocak elemanı 55
Şekil 4.72. Mutfak döşeme kaplaması 55
Şekil 4.73. Mermer kurna 56
Şekil 4.74. Mermer kurna 56
Şekil 4.75. Tuvalet mekanı ve hela taşı 56
Şekil 4.76. Tuvalet mekanı ve hela taşı 56
Şekil 4.77. Havuz 57
Şekil 4.78. Kuyu 57

Şekil 4.79. Bahçe duvarı 57
Şekil 4.80. Bahçe duvarı 57
Şekil 4.81. Bahçe görünüşü 58
Şekil 4.82. Bahçe görünüşü 58
Şekil 4.83. Ortada tek çıkma 59
Şekil 4.84. Yanda tek çıkma 59
Şekil 4.85. Ters L biçiminde tek çıkma 60
Şekil 4.86. Bir yanda ortada tek çıkma 60
Şekil 4.87. Çift çıkma 61
Şekil 4.88. Çift çıkma arası balkonlu 61
Şekil 4.89. Tüm kat çıkma 61
Şekil 4.90. Tüm kat çıkma 61
Şekil 4.91. Tekli testere çıkma 62
Şekil 4.92. Üçlü testere çıkma 62
Şekil 4.93. Farklı cephelerinde farklı tipte çıkmalı yapı 63
Şekil 4.94. Bir yandan merdivenli giriş 64
Şekil 4.95. İki yandan merdivenli giriş 64
Şekil 4.96. Önden merdivenli giriş 64
Şekil 4.97. Kare boyutlarda tekli pencere düzeni 65
Şekil 4.98. Dikine dikdörtgen tekli pencere düzeni 65
Şekil 4.99. Dikine dikdörtgen ikili pencere düzeni 65
Şekil 4.100. Üçlü pencere düzeni 66
Şekil 4.101. Beşli pencere düzeni 66
Şekil 4.102. Karma pencere düzeni 66
Şekil 4.103. Pencere parmaklığı 66
Şekil 4.104. Pencere parmaklığı 66
Şekil 4.105. Tek kanatlı kapı 67
Şekil 4.106. Çift kanatlı kapı 67
Şekil 4.107. Çift kanatlı tepe pencereli kapı 67
Şekil 4.108. Çift kanatlı iki yanı pencereli kapı 67
Şekil 4.109. Çift kanatlı iki yanı pencereli ve tepe pencereli kapı 67

Şekil 4.110. Duvar boyunca devam eden düz ahşap
yatay silmeler ve ahşap köşe dikmeleri 68
Şekil 4.111. Bodrum kat hizasında taş, katlar arası profilli ahşap silmeler 68
Şekil 4.112. Ahşap konsol 69
Şekil 4.113. Ahşap konsol 69
Şekil 4.114. Eli Böğründe 69
Şekil 4.115. Metal konsol 69
Şekil 4.116. Metal konsol 69
Şekil 4.117. Ahşap payanda 69
Şekil 4.118. Metal ile değiştirilmiş kapı 72
Şekil 4.119. PVC ile değiştirilmiş pencere 72
Şekil 4.120 Kapatılan kapı örneği - eski ve yeni durumu 72
Şekil 4.121. Pencere sayısında değişim - eski ve yeni durumu 72
Şekil 4.122. Mimar Sinan Caddesi'nden Eski Camii 76
Şekil 4.123. Çamaşırcılar Sokak'tan Eski Camii 76
Şekil 4.124. Karanfiloğlu Caddesi'nden Üç Şerefeli Camii 76
Şekil 4.125. Çamaşırcılar Sokak'tan Üç Şerefeli Camii 76
Şekil 4.126. Çubukçular Sokak'tan Selimiye Camii 76
Şekil 4.127. Hatice Hatun Sokak'tan Selimiye Camii 76
Şekil 4.128. Hastane Sokak üzerinde Şahabettin Paşa Camii 77
Şekil 4.129. Karanfiloğlu Caddesi üzerinde Kuşçu Doğan Camii 77
Şekil 4.130. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi 77
Şekil 4.131. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi 77
Şekil 4.132. Karanfiloğlu Caddesi 77
Şekil 4.133. Çubukçular Sokak 77
Şekil 4.134. Çubukçular Hamam Sokak 78
Şekil 4.135. Saray Hamam Sokak 78
Şekil 4.136. Karanfiloğlu Caddesi silueti 78
Şekil 4.137. Mimar Sinan Caddesi 78
Şekil 4.138. Çamaşırcılar Sokak 78
BÖLÜM 5
Şekil 5.1. Şahabettin Paşa Sokak'ta bulunan çok katlı konutlar 89

Şekil 5.2. Yusuf Hoca Mektep Sokak'ta bulunan çok katlı konutlar 89
Şekil 5.3. Karanfiloğlu Caddesi'nde yol kenarındaki araçlar 90
Şekil 5.4. Taşıt trafiğine uygun olmayan Hocaki Sokak 90
Şekil 5.5. Yol kotunun yükselmesi 90
Şekil 5.6. Yol kotunun yükselmesi 90
Şekil 5.7. Cephede klima 92
Şekil 5.8. Cephede kablo 92
Şekil 5.9. Yapısal bozulma 92
Şekil 5.10. Yapısal bozulma 92
Şekil 5.11. Malzeme bozulması 93
Şekil 5.12. Malzeme bozulması 93
Şekil 5.13. Malzeme bozulması 93
Şekil 5.14. Tavanda sehim 93
Şekil 5.15. Malzeme bozulması 94
Şekil 5.16. Mekan bölünmesi 94
Şekil 5.17. Mimari eleman eki 94
Şekil 5.18. Bilinçsiz kullanım 94
Şekil 5.19. Bilinçsiz kullanım 94
Şekil 5.20. Altın Üçgen 95
Şekil 5.21. Çubukçular Sokak 95
Şekil 5.22. Karanfiloğlu Caddesi 95
Şekil 5.23. Mimar Sinan Caddesi 96
Şekil 5.24. Çamaşırcılar Sokak 96
Şekil 5.25. Karanfiloğlu Caddesi silüeti 96
Şekil 5.26. Hatice Hatun Sokak silüeti 96
Şekil 5.27. Saray Hamam Sokak silüeti 96
Şekil 5.28. Kuşçu Doğan Camii 97
Şekil 5.29. Şahabettin Paşa Camii 97
Şekil 5.30. Bahai Evi bahçesi 98
Şekil 5.31. Bahai Evi 98

TABLOLAR LİSTESİ

BÖLÜM 4
Tablo 4.1. Mimari Özellikler 38
Tablo 4.2. Tescil Durumları 40
Tablo 4.3. Adaların Özellikleri 40
Tablo 4.4. Çalışma Alanı Sınırında Yer Alan Yapılara İlişkin Bilgiler 42
Tablo 4.5. Yapı Kullanımları 44
Tablo 4.6. Kat Adetleri 45
Tablo 4.7. Yapım Sistemleri 70
Tablo 4.8. Yapısal Durum 71
Tablo 4.9. Cephelerde Değişmişlik 73
Tablo 4.10. Planlarda Değişmişlik 74
Tablo 4.11. Sokak Vistaları 75
Tablo 4.12a. Mülkiyet Durumu 79
Tablo 4.12b. Mülkiyet Durumu – Oran 80
Tablo 4.13a. Köken 80
Tablo 4.13b. Köken – Oran 81
Tablo 4.14a. Meslek Durumu 81
Tablo 4.14b. Meslek Durumu – Oran 82
Tablo 4.15a. Gelir Durumu 83
Tablo 4.15b. Gelir Durumu – Oran 83
Tablo 4.16a. Eğitim Durumu 84
Tablo 4.16b. Eğitim Durumu – Oran 85
Tablo 4.17a. Sosyal Güvence 85
Tablo 4.17b. Sosyal Güvence – Oran 86
Tablo 4.18a. Mahallenin Tercih Edilme Sebepleri 86
Tablo 4.18b. Mahallenin Tercih Edilme Sebepleri – Oran 87
BÖLÜM 6
Tablo 6.1. Yeniden işlevlendirildiği tespit edilen konutlar 102

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Edirne’nin Osmanlılar tarafından fethinden sonra, yerleşmenin yoğun olduğu Kaleiçi bölgesi dışında yeni mahalleler oluşturulmaya başlanmıştır [1]. Dönemin ileri gelenleri (beylerbeyleri, vezirler, paşalar, müftüler, sultanların anneleri ve kızları) tarafından kurulan bu mahallelerden biri de Kaleiçi’nin yakınında yer alan Baba Timurtaş Mahallesi'dir. Edirne’nin 1361 tarihinde fethedildiği dikkate alındığında kale dışında gelişen mahallelerin 15. yüzyılın ilk çeyreğinde kurulmaya başlandığı düşünülebilir. Çalışma alanı da Edirne kent merkezinde, Baba Timurtaş Mahallesi sınırları içinde yer almaktadır.

1.1. Çalışmanın Amacı

Tarihi kent dokusu içerisinde konumlanan çalışma alanı Osmanlı Dönemi anıtsal yapılarının ve 19. yüzyıl konutlarının bulunduğu organik bir dokuya sahiptir. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Edirne’de 2000'den fazla Türk evi yıkılmış; buna karşın 1879'da Edirne’nin yeniden Osmanlı Türklerinin eline geçmesi sonucunda -yaklaşık otuz yıl- bayındırlık çalışmaları gerçekleştirilmiştir [2]. Bu bilgiler doğrultusunda alandaki geleneksel konutların 19. yüzyılda inşa edildikleri düşünülebilir.

Çalışma alanında konumlanan 1436 tarihli Şahabettin Paşa Camii (Kirazlı Camii) ile 15. yüzyıl ortalarına tarihlendirilen Kuşçu Doğan Camii gibi anıtsal yapılar da alanın tarihi geçmişinin göstergeleri olarak kabul edilebilir. Nitekim çalışma alanı, günümüze ulaşan tarihi yapıları aracılığıyla yaşadığı dönemlerin mimari özelliklerini yansıtmaya çalışmaktadır. Ayrıca Dünya Kültür Mirası Selimiye Camii Külliyesi'nin çevresi ile birlikte bütüncül olarak korunması gerekliliği doğrultusunda kurulan Alan Yönetim Başkanlığı, Selimiye Camii Külliyesi çevresinde geçiş ve etkileşim bölgesi belirlemiştir. Çalışma alanının bu geçiş ve etkileşim bölgesinde konumlanması, yakın çevresinde Eski Camii (1414), Üç Şerefeli Camii (1437-1447) ve Selimiye Camii Külliyesi'nin (1569-1574) bulunması, Edirne K.T.V.K.K.'nun 04. 07. 2003 tarih ve 7697 sayılı kararı ile belirlenen kentsel sit alanı içinde yer alması gibi etkenler alanın konumunun önemini vurgulamaktadır. Ayrıca 1976-2003 tarihleri arasında Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun (E.K.T.V.K.K.) aldığı tescil kararları ve 19.09.2003 tarih/7755 sayılı karar ile hazırlanan Koruma Amaçlı İmar Planı da çalışma alanını kapsamaktadır.

Önemli bir tarihi geçmişe sahip olmasının yanı sıra Osmanlı Dönemi konut dokusunun günümüze ulaşmış olması, kentsel sit alanı içinde yer alması ve Osmanlı Dönemi cami gelişiminin evrelerini sergileyen yapılar ile ilişkili bir konumda bulunması çalışma alanının önemini ortaya koymaktadır. Ancak tarihi doku niteliğini giderek kaybettiği gözlenen çalışma alanına yönelik alınan kararların alanın niteliği ve korunması açısından yeterli olduğu söylenemez. Bu durumda Edirne tarihi kent merkezinde kale dışında gelişen yerleşimlere örnek oluşturabilecek çalışma alanına ilişkin öncelikle mimari ve sosyo-ekonomik özelliklerin tespit edilmesi; daha sonra da alana özgü koruma sorunlarının belirlenerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi gerekliliği kaçınılmazdır.

Bu çalışmanın amacı; *Selimiye Camii Külliyesi UNESCO Dünya Mirası Edirne Alan Yönetim Başkanlığı*'nca belirlenen Selimiye Camii Külliyesi'nin geçiş ve etkileşim bölgesinde bulunan ve Baba Timurtaş Mahallesi sınırları içinde yer alan bölgenin tarihi, mimari ve sosyo-ekonomik özelliklerinin incelenerek, alanın önemli mimari niteliklerinin korunması ve bununla birlikte alanda yaşayan vatandaşlara yönelik ekonomik ve sosyal standartların geliştirilmesidir. Bu doğrultuda alanın tarihi, mimari

ve sosyo-ekonomik özellikleri incelenecek, yapıların nitelikleri tespit edilecek, alanın korunmasına katkı sağlayacağı düşüncesinden hareketle sosyal analizler hazırlanacaktır. Bununla beraber çalışma alanının görsel değerleri, potansiyelleri ve sorunları saptanacak; elde edilen bilgiler değerlendirilerek alanın korunmasına yönelik öneriler sunulacaktır.

1.2. Literatür Araştırması

Literatür araştırması kapsamında tarihi çevre koruma üzerine hazırlanan alan çalışması niteliğindeki tezler taranmış ve incelenmiştir. Ancak çalışma kapsamında, Edirne özelinde Kaleiçi, Karaağaç ve Kaledışı bölgelerine ilişkin alan çalışması niteliğindeki tezler ele alınmıştır. Yapılan çalışmaların amaçları, bulguları ve sonuçları incelenmiş; aşağıda, bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran yönlerine değinilmiştir.

Rabia Emekligil Erdoğdu tarafından hazırlanan "Karaağaç Monografisi" adlı tez çalışmasında [3], Karaağaç'ın süratle yok olma sürecine giren yapılarından bir bölümü tanıtılmıştır. Tez kapsamında; Karaağaç'ın tarihsel gelişimi var olan ve yok olmuş yapıların (camiler, çeşmeler, okullar, demiryollarına bağlı yapılar -gar binası, istasyon yapısı, lojmanlar-, kiliseler, musevi ve Hıristiyan mezarlıkları, karakol binası, soğuk hava deposu, konutlar) mimari özellikleri incelenmiş; Karaağaç'ın sosyal ve toplumsal yapısı ele alınmış; özellikle yerleşim planının gelişimi üzerinde durulmuştur. Konutların konumu ve tarihi bilgileri verildikten sonra genel özellikler başlığı altında; plan tipleri, kat adetleri, yapım teknikleri incelenmiş; mekanların işlevlerinden ve süslemelerinden söz edilmiştir. Cephe karakterini belirleyen unsurlardan girişler, kapı tipleri ve süslemeleri, pencere düzenleri ve malzemeleri, çatı biçimlenişleri ve saçak süslemeleri hakkında bilgiler verilmiştir. Özetle, katalog niteliğindeki bu tezde, Karaağaç'ın tüm yapı tipleri ele alınarak bir proje kapsamında koruma altına alınması gerekliliği vurgulanmıştır.

Belgin Ergil tarafından hazırlanan "Edirne Karaağaç Yerleşmesi Konut Alanı Sıhhileştirme Programı İçin Analitik Bir Yaklaşım" isimli yüksek lisans tez çalışması ile [4] Karaağaç'ın korunmasına yönelik çalışmaların yasal çerçevede incelenmesi ve eksik yönlerinin ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Çalışma kapsamında, Karaağaç

Mahallesi'nin tarihsel gelişimi ve bu gelişim içindeki sosyal, politik ve ekonomik yapı, mahallenin mevcut durumu, coğrafi, demografik ve sosyal yapı özellikleri, konutların genel tipolojisi ve kullanımları, mekansal ve yapısal ölçekte mahalleye özgü örgütsel, yasal ve teknolojik öneriler tartışılmıştır. Mahalle ölçeğinde çevresel değerler, müdahale türleri, yapısal durum, yapım sistemleri ve kat adetleri detaylı olarak incelenmiş; alanda ikamet edenlere yönelik sosyal anketler sonucunda mülkiyet durumunu, eğitim durumunu, meslek ve gelir durumunu içeren bilgilere ulaşılmıştır. Ancak yapılara ilişkin cephe ve plan analizi yapılmamıştır.

Sennur Akansel tarafından hazırlanan "Edirne Kaleiçi Geleneksel Konutlarında Plan ve Cephe Analizi" isimli yüksek lisans tezinde [5], Edirne eski kent merkezi Kaleiçi'nde yer alan tarihsel konutların karakteristik özellikleri ele alınmıştır. Bu çalışma ile alandaki geleneksel konutların korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması yönünde yapılacak yeni çalışmalara kaynak oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Edirne'nin tarihsel gelişimi, Türk Evi kavramı, eski Edirne Evleri, Kaleiçi bölgesinin tarihi ve kent içindeki konumu, alandaki geleneksel konutların plan ve cephe özellikleri incelenmiştir. Konut analizleri detaylı olarak yapılmış; kat adetleri, yapım sistemleri, plan ve cephe tipleri, çıkma, kapı, pencere detayları ve çatı örtüsü belirlenmiştir.

Nuray Kesbiç Lüküs tarafından hazırlanan "Edirne Tarihsel Evinin, Yeni Kullanım Biçimlerine Açılması Yönünde Bir Öneri" başlıklı yüksek lisans tezinde ise [6] Kale dışı yerleşim alanlarında kültürün bir göstergesi olan tarihi konutların tespit edilmesi, plan ve cephe karakteristiklerinin belirlenmesi, günümüz yaşam koşullarına uygun işlevler kazandırılarak korunması ve yaşatılması gerekliliği vurgulanmıştır. Tez kapsamında; Edirne'nin coğrafi yapısı, tarihsel gelişimi, sosyo-ekonomik durumu ve sivil mimari mekansal potansiyeli belirlenmiş; koruma kavramına ve çeşitlerine, beraberinde getirdiği sorunlara değinilmiştir. Plan ve cephelerin karakteristik özellikleri analiz edilerek kat adetleri, yapım sistemleri, plan ve cephe tipleri, çıkma, kapı, pencere detayları ve çatı örtüleri tespit edilmiştir. Bu çalışmada, geleneksel mimari mirasın korunması için tarihi konutların konfor koşullarının iyileştirilmesi ya da yeniden işlevlendirilmesi yoluyla konut stokunun daha verimli bir şekilde değerlendirileceği

belirtirmiş; halkın katılımı ve bilinçli bir koruma eğitimi ile sonuca ulaşılabileceği vurgulanmıştır.

Edirne özelinde incelenen tezlerde, özellikle yapısal ölçekte belgeleme çalışmalarının yapıldığı; ancak çalışma alanlarına özel koruma ve kullanım önerilerinin geliştirilmediği gözlenmiştir. Buradan hareketle bu çalışmada, diğer çalışmalardan farklı olarak, tarihi kent merkezinde konumlanan Baba Timurtaş Mahallesi'nde yapısal ve çevresel ölçekte belgeleme çalışmaları yapılmış; bununla birlikte alanın korunmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

1.3. Yöntem

Çalışma literatür taraması ve alan çalışması olmak üzere iki aşamada tamamlanmıştır.

Literatür taramasını yazılı kaynaklar ve haritalar oluşturmaktadır. Öncelikle Edirne kent bütünü içinde Baba Timurtaş Mahallesi'nin konumuna, mahalledeki geleneksel dokunun tarihine ve önemine yönelik kitap, makale, il yıllığı, ansiklopedi ve tezler taranmış; çalışmaya yön vereceği düşüncesinden hareketle Edirne Koruma Amaçlı İmar Planı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu ilke kararları ile Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Mevzuatı incelenmiştir. Daha sonra çalışma alanı yerinde incelenerek çalışmaya veri olabilecek bilgiler (1/500 ölçekli kadastral harita, 1/1000 ölçekli halihazır harita) Edirne Belediyesi İmar Müdürlüğü'nden, tescil fişleri ise Selimiye Camii Alan Yönetimi ofisinden temin edilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında ele alınan yapıların çizimlerinde Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Restorasyon arşivinden; seçilen alanın güncel durumunun 1/1000 ölçekli halihazır plana aktarılmasında da kadastral paftalardan ve imar planı paftalarından yararlanılmıştır.

Alan çalışması ise mimari analizler ve sosyal analizler olarak iki bölümde ele alınmıştır. Mimari analizler kapsamında geleneksel özelliklere sahip 36 konutun yanı sıra 2 cami, 1 eğitim yapısı, 2 yönetim yapısı, 5 çeşme ve 3 mezar incelenmiştir. İncelenen yapılar arasında geleneksel konut oranının yüksek olması ve konutların da

ortak kriterler doğrultusunda incelenebilmesi amacıyla bir çizelge oluşturulmuştur (EK-A). Bu çizelgede konutlar, tescil durumları (1-30 tescilli, 31-36 çalışmada tescili önerilen) dikkate alınarak numaralandırılmış; adresleri, ada ve parsel numaraları belirtilmiş olup konutların konumu ve görünümü, kat planları, mimari özellikleri, cephe elemanları ve mevcut durumu ele alınmıştır.

Ayrıca mahalledeki tescilli yapılara, yerleşim dokusuna, yapıların konum ve kullanımlarına, kat adetlerine, yapım sistemlerine, yapısal durumlarına, değişmişlik ve görsel değerlerine ilişkin analiz paftaları hazırlanmıştır.

Geleneksel konutların tamamı için cephe analizi yapılmış, ancak alanda atıl ve içine girilemeyecek durumda yapılar bulunduğundan 28'inin plan analizi yapılmış ve özellikleri belirlenmiştir. Plan ve cephe analizlerinde belgeler fotoğraflarla desteklenmiştir.

Sosyal analizler kapsamında, alan içindeki tarihi konutların sadece 8'i kullanıldığından alandaki diğer konutlarda ele alınarak çalışmalar 40 hane üzerinden yürütülmüştür (EK-B). Sosyal analizler aracılığıyla yapılarda ikamet edenlerin sosyal, ekonomik ve kültürel durumları hakkında bilgi edinilmesi hedeflenmiş, aile, çevre, mülkiyet durumu, yaşayanların meslekleri, kökenleri, gelir durumu, eğitim durumu ve mahalleyi tercih etme sebepleri incelenmiştir.

Son olarak, yapılan literatür araştırmalarıyla gerek kentin gerekse mahallenin tarihi ve önemi incelenmiş; arazide yapılan mimari analiz çalışmaları ile sosyal anket çalışmalarının tümü hazırlanan paftalara aktarılmıştır. Elde edilen bilgiler doğrultusunda mahallenin çevresel ve yapısal öğelerine yönelik işlevsel ve fiziksel kararlar alınarak öneriler geliştirilmiştir.

BÖLÜM 2

EDİRNE'NİN VE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ'NİN TARİHÇESİ

2.1. Edirne'nin Tarihsel Gelişimi

Şehrin tarihi M.Ö. VII. yüzyıla kadar uzansa da ilk yerleşimin kimler tarafından ve ne zaman kurulduğu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak Trakya yöresinde yapılan arkeolojik araştırma kazıları sonucunda tarih öncesi yerleşme yerinin, Edirne il merkezinden yaklaşık 5 km kuzeybatıda, Saraypınar şosesinin sağ tarafına düşen ve Çardakaltı denilen mevkide, Tunca Nehri'nin üst sekisi üzerinde olduğu tespit edilmiştir [7]. Kronolojik olarak bakıldığında; ilkçağlarda Tunca'nın kuşattığı eğimli ve taşkınlardan korunmuş alanın seçildiği; Roma Dönemi'nde kalenin bu alanın batı ucuna inşa edildiği, bunun doğusunda yükselen tepenin de Osmanlılar zamanında hükümdar sarayları ve daha sonra eşsiz Selimiye için seçildiği görülmektedir [8]. Osmanlı Dönemi'nde kent, kalenin doğusunda ışınsal olarak ovaya doğru yayılmış, daha sonra İstanbul ve Kapıkule yönlerine lineer olarak gelişmiştir [9] (Şekil 2.1).

2.1.1. Edirne'nin İlk Yerleşim Yeri

İlkçağlarda Trak kabilelerinden biri olan Odrysler, Meriç ve Tunca nehirlerinin birleştiği yerde Orestia kentini kurmuşlardır [10]. Bölge, güneydoğu Avrupa'nın

Anadolu'ya zorunlu geçiş yolu üzerinde bulunması nedeniyle göç, istila, ticaret ve kültür alışverişi konularında etki altında kalmış; bu nedenle birçok kez el değiştirmiştir. M.Ö. 513'te önce Pers egemenliğine girse de sonra Trak kabilelerinin birleşmesi sonucu feodal bir devlet haline gelmiştir. Ancak Odrys Devleti o tarihte büyük bir varlık gösterememiş, Makedonya krallığının eline geçmiştir [10].

Şekil 2.1. Edirne'nin tarihi gelişimi [9]

2.1.2. Roma Dönemi

Makedonya Krallığı'nın Romalılar tarafından kaldırılması üzerine bölge M.Ö. 168'de Romalıların eline geçmiştir. Edirne kentinin çekirdeğinin oluşması Roma imparatoru Hadrian dönemine (M.S. 117-138) rastlamaktadır. İmparator Hadrian kente adını vermiş ve kent "Hadrianopolis" adıyla anılmaya başlanmıştır. Hadrian'ın kente kazandırdığı en önemli yapı Tunca Nehri kıyısında kurulan kale olmuştur (Şekil 2.2). Yaklaşık 360000 m^2lik bir alanı kaplayan kale 19.yy'a kadar ayakta kalmıştır. Castrum niteliğindeki kalenin dokuz adet kapısı olduğu ve köşelerinde de birer silindirik kulenin yer aldığı ileri sürülmektedir [10, 11].

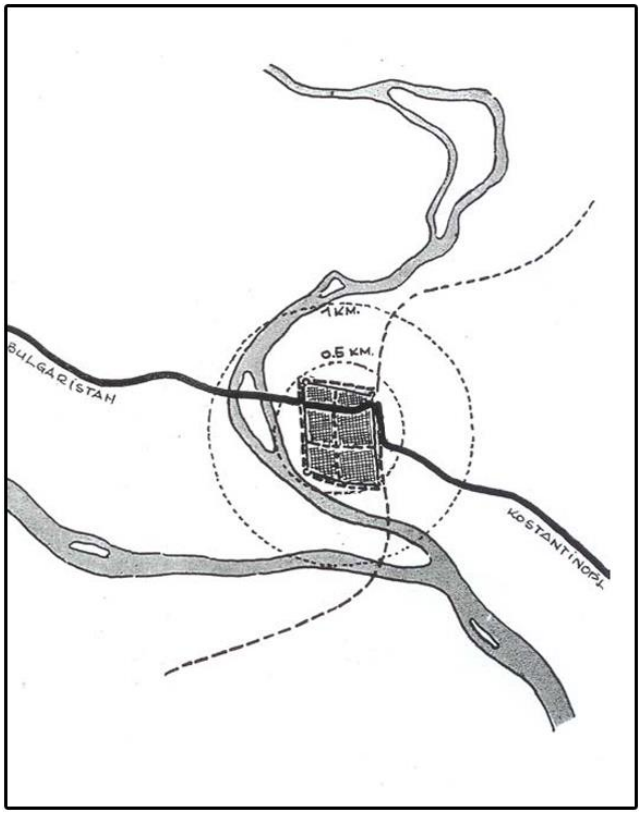

Şekil 2.2. II. yüzyıl sonlarında Edirne, [12]

2.1.3. Bizans Dönemi

Roma İmparatorluğu'nun bölünmesiyle Edirne, Doğu Roma İmparatorluğu'na (Bizans) kalmış ve bu dönemde kent Roma kalesi dışına taşmamıştır. Sadece Tunca'nın karşı yakasında Aina varoşu bulunmaktadır. [1] (Şekil 2.3).

Edirne'nin Bizans döneminde nüfusu artmış ve adeta dini bir merkez niteliği kazanmıştır. Buna bağlı olarak sur içinde 15 adet kilise ve metropolit (piskoposluk) binaları inşa edilmiştir. Bu yapılardan bazılarının (Halebiye ve Yıldırım Camileri) Osmanlı Dönemi'nde camiye çevrildiği bilinmektedir [10, 13].

Edirne kalesini ve sur içindeki yerleşim dokusunun bir ızgara düzenine sahip olduğunu Evliya Çelebi şöyle tanımlamaktadır: …"Beş fersah genişliğindeki büyük şehrin ta ortasında, Edrone adlı kral tarafından yaptırılmıştır. Şekli batıya doğru dört köşeden biraz uzunca, şeddadi, kayadan, sanki Ferhad işidir. Kapı ve duvarı öyle sanatlıdır ki bir sıra tuğla bir sıra tıraşlanmış taşla yapılmış bir sağlam kaledir. Duvarın temeli on zira derinliktedir. Surun yüksekliği tam kırk ziradır. Etrafında küçük büyük yüz altmış Kafdağına benzer sağlam burçlar vardır. Ama bu kale dört köşe inşa edildiğinden, her köşesinde birer sağlam ve yüksek kuleleri vardır"… "Kale içinde satranç gibi üç yüz altmış adet cadde vardır ki umumi yolların hepsi eski usul üzere büyük taşlarla kaldırım döşenmiştir"… [11].

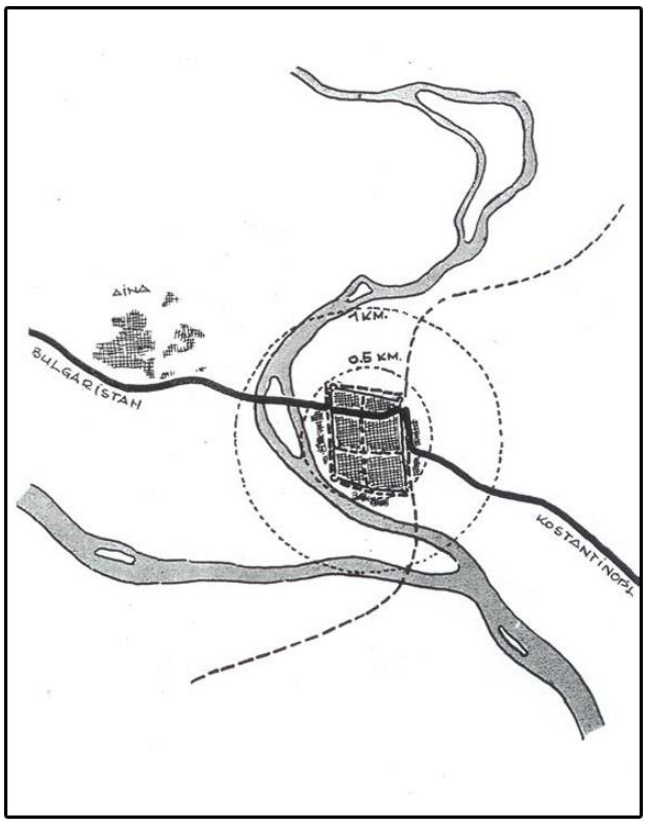

Şekil 2.3. XIV. yüzyıl başlarında Edirne, [12]

2.1.4. Osmanlı Dönemi

1361'de Edirne Kalesi'nin Türkler tarafından alınmasıyla Kaleiçi yerleşimi gayrimüslimlere bırakılmış, Türkler de kale dışında yeni mahalleler kurmuşlardır. Bu mahalleler, Selimiye Camii'nin yükseldiği tepe etrafında, kalenin güneyinde Tunca boyuna (Dabağhane semti), güneydoğuda Tunca-Meriç kavşağına (Kirişhane-Kasımpaşa semti), doğuya (Kıyık-Buçuktepe), kuzeydoğuya (Muradiye) ve kuzeye (Saraçhane) doğru uzanmıştır [1].

Kent, Osmanlı Devleti'ne 1365'te [14] başkent olduktan sonra hızla gelişmeye başlamıştır. Çelebi Sultan Mehmet döneminde (1413-1421) Osmanlı anıtsal mimarisinin ilk örneği olan Eski Camii'nin (1414) yapımı tamamlanmıştır. Kentin büyük ve bayındır bir şehir olması ise II. Murad devrinde (1421-1444, 1446-1451) gerçekleşmiştir (Şekil 2.4). Bu dönemde II. Murad tarafından yaptırılan Bedesten (1418), Muradiye Camii (1436), Darülhadis Camii (1435), Üç Şerefeli Camii (1447), Tahtakale Hamamı (1435), Topkapı Hamamı (1444), günümüzde yeri bile bilinmeyen acemi oğlanlar kışlası, eski bedesten ve birçok medrese yanı sıra bugün Sarayiçi olarak adlandırılan yerdeki sarayın yanı sıra kentin ileri gelenleri tarafından da birçok cami, imaret, köprü, hamam ve kervansaray inşa ettirilmiştir [2].

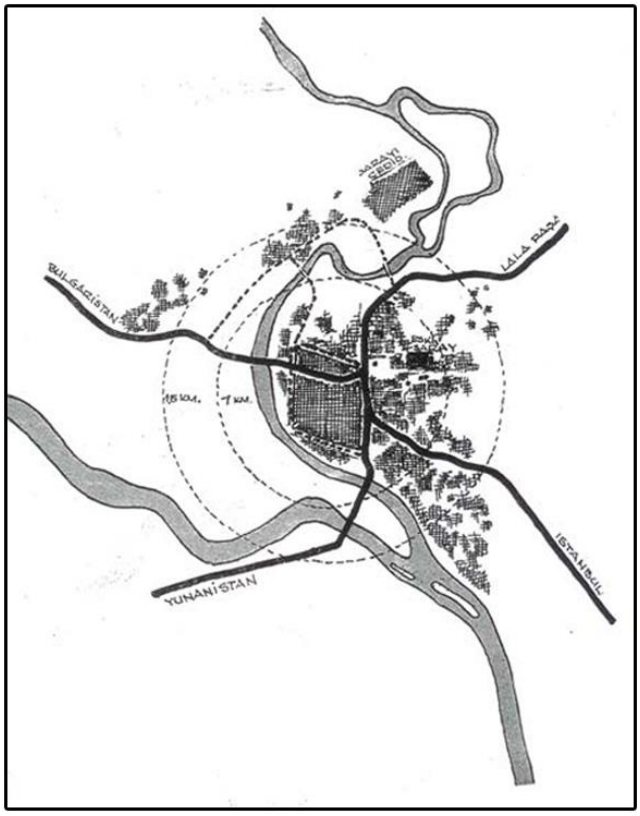

Şekil 2.4. XV. yüzyıl ortalarında Edirne, [12]

II. Mehmet (Fatih) döneminde (1444-1446, 1451-1481) İstanbul alındıktan sonra yönetim İstanbul'a taşınmışsa da Edirne önemini yitirmemiştir. II. Murad döneminde yapılan saray genişletilmiş, Hacı Alemüddin Medresesi (15.yy.), Peykler Medresesi (15. yy.), Zağnos Paşa Camii (15. yy.), Ayşe Kadın Camii (1469), Mahmut Paşa Hamamı ve Zaviyesi (15. yy.) bu dönemde yapılmıştır. Fatih'ten sonra II. Bayezit (1481-1512) Yeni İmaret Semti'nde cami, medrese, imaret, darüşşifa ve hamamdan oluşan bir külliye yaptırmış (II. Bayezit Külliyesi, 1484-1488); bununla birlikte bu dönemde Fazlullah Paşa Camii (15.yy), Kasım Paşa Camii (1479) ve Yusuf Paşa Camii (15. yy) gibi birçok cami de inşa edilmiştir [2].

Kent, sultanların çoğu zamanlarını geçirdiği bir yer olduğundan sürekli ilgi görmüştür. Yavuz Sultan Selim (1512-1520), Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) ve II. Selim (1566-1574) kentin bayındırlığına büyük önem vermişlerdir. Edirne suyollarının, Kanuni Köprüsü'nün (1554), Ali Paşa Çarşısı'nın (1569), Rüstem Paşa Kervansarayı'nın (1561), Sokullu Hamamı'nın (16. yy'ın ikinci yarısı), Taş Han'ın (16.

yy'ın ikinci yarısı), Süleymaniye Camii'nin (1548) ve Osmanlı mimarisinin eşsiz örneği Selimiye Külliyesi'nin (1575) Edirne'de yapılmaları kentin gözde oluşunun göstergeleridir [2].

17.yy'da I. Ahmet'ten (1603-1617) başlayarak kente ilgi daha da artmıştır. Bu dönemde Ekmekçioğlu Kervansarayı (1609), Tunca Köprüsü (1613), Havlucular Hanı ve sebili (17. yy başları) gibi önemli yapılar inşa edilmiştir. IV. Murat döneminde (1623-1640) kent eski önemini kaybetse de IV. Mehmet döneminde (1648-1687) yeniden canlanmıştır [2]. Edirne'nin parlak dönemleri, Ekmekçioğlu Ahmet Paşa ve IV. Mehmet'le son bulmuştur [15].

Evliya Çelebi'nin de Edirne'yi ziyareti IV. Mehmet dönemindedir. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Edirne'deki mahallelerden şu şekilde bahseder:

"Hepsi 414 mahalledir. Evvela kale içinde hepsi on dört mahalle vardır. On mahallesi Rum, kalanı Yahudi'dir. Pehlivanlar Tekkesi yakınında bir, Topkapısı içinde yine bir Müslüman mahallesi vardır. Beş mahallede de Çingene olup gürültülerinden mahallelerinden geçilmez. Bunlardan başka, büyük varoştaki mahalleler hep Müslüman mahalleleridir [11].

Başlıcalarının isimleri: Hünkar Mahallesi, Saray Mahallesi, Muradiye Mahallesi, Taşlık Mahallesi, Kıyık Mahallesi, Selimiye Mahallesi, Eski Camii Mahallesi, Üç Şerefe Mahallesi, Arasta Mahallesi, Mahkeme Mahallesi, Fildamı Mahallesi, Kasım Paşa Mahallesi, Timurtaş Paşa Mahallesi, Kızılminare Mahallesi, Eşekadın Mahallesi, Beylerbeyi Mahallesi, Saraçhane Mahallesi" [11].

Caddelerden ise "Edirne'de altı bin yüz yetmiş adet satrançvari şekilde yüksek ve alçak umumi yol vardır. Bütün yollarında araba işler, geniş kaldırımlıdır. Üç yüz adedi sultani çarşı yollarıdır. Diğerleri mahalle içlerinde hususi yollardır. Allah'a hamdolsun emniyetli saltanat merkezidir ki, bu adı geçen caddeler üzerinde asla kapı yoktur"… [11].

1746'daki büyük yangından sonra, 1752 yılındaki deprem Edirne'nin bir anlamda gözden düşmesinde rol oynamıştır. Yangın ile birlikte Edirne'nin en bayındır yerleri

olan 30 mahallesi yok olmuştur. Depremde ise dükkânlar harap olmuş; cami ve hanların birçoğu yıkılmıştır [2].

1829'da ve 1877-78 yıllarında Ruslar kenti ele geçirmişlerse de imzalanan antlaşmalarla daha sonra Osmanlılara bırakmışlardır. İşgal sonrası zararlar kapatılmaya çalışılmışsa da kent gerilemeye başlamış ve birçok bölgesi yakılıp yıkılmıştır [2].

1903 yangınında kalenin iç mahalleleri tamamen yanmış, sonrasında Edirne'nin ilk yerleşim planını hazırlayan (XIX. asrın sonları) Yzb. M. Selami'nin planından [16] esinlenerek hazırlanan yeni plana göre tekrar imar edilmiştir. [16] (EK-C).

2.1.5. Cumhuriyet Dönemi

Edirne'nin ilk imar planı Prof. Ernst Egli tarafından hazırlanmış ve bu imar planı Şubat 1940'ta yürürlüğe girmiştir [16]. Bu yıllarda başlayan planlama faaliyetleri ile 2008 yılında yürürlüğe giren Koruma Amaçlı İmar Planı aşamasına gelinmiştir. Bu süreçte öncelikle 1940 yılında üretilen imar planı yeni yol önererek Kaleiçi dokusunu zedelemiştir.

1951 yılında yürürlüğe giren imar planı ise Kaleiçi bölgesinin dışında yer alan Selimiye Camii çevresindeki tarihi geleneksel yapıların yıkılmasına yol açmıştır. 1967'deki imar planı kent merkezinde yoğunluk ve çok katlı yapılaşmaya yol açarken, Kaleiçi bölgesinin karakterini değiştirmiştir. 1975 yılındaki imar planı da çok katlı yeni yerleşim alanlarının açılmasına olanak sağlayarak kentin gelişmesini İstanbul yönüne doğru yönlendirmiştir [17, 18] (Şekil 2.5).

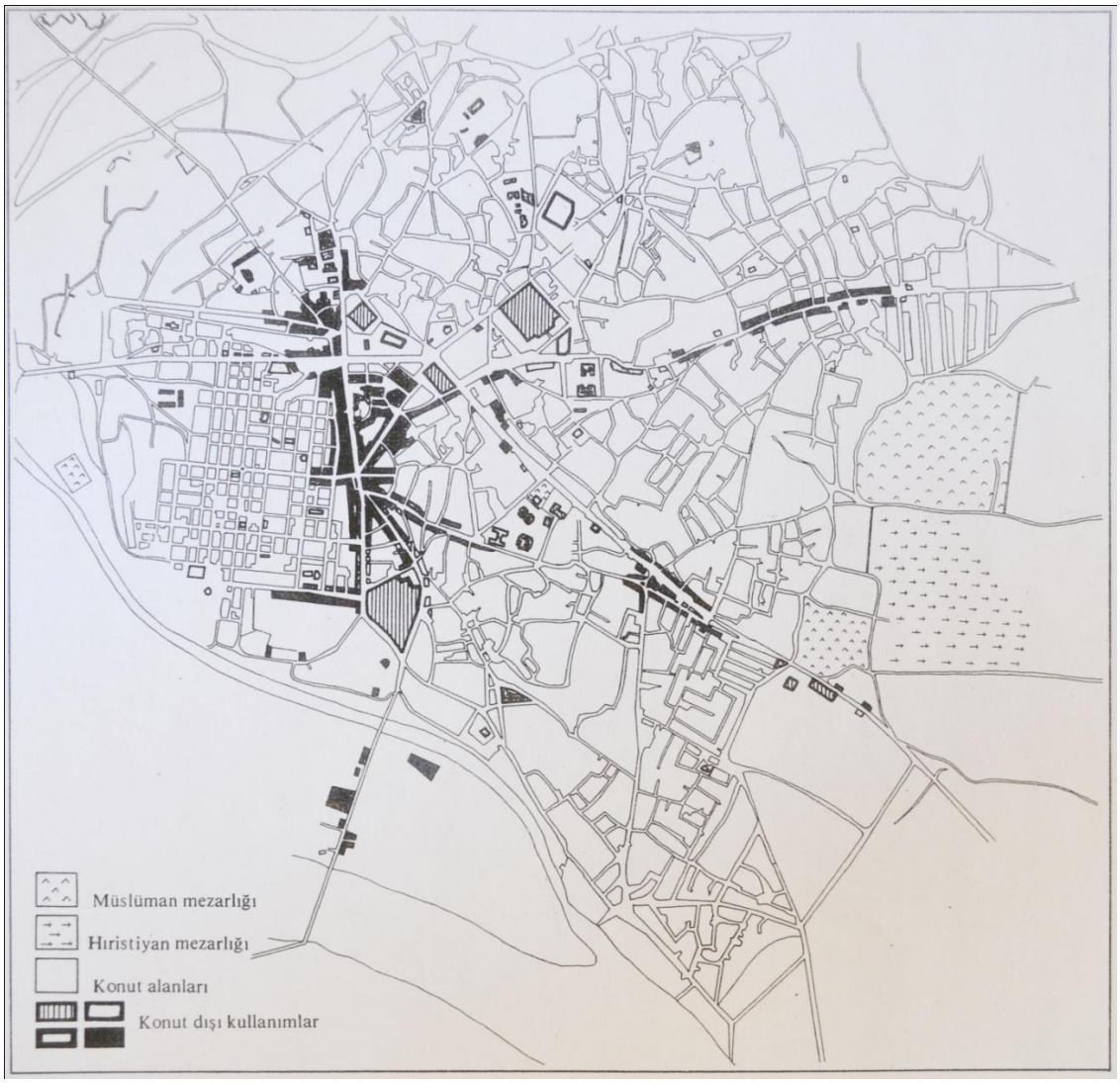

Şekil 2.5. 1975 yılında Edirne [15]

Bu doğrultuda kent, İstanbul yolu üzerinde, güneydoğu yönünde lineer bir gelişme göstermektedir [9]. Şükrü Paşa Mahallesi, I. Murat Mahallesi, İstasyon Mahallesi, Fatih Mahallesi ve Kocasinan Mahallesi lineer gelişim bölgesinde kurulan mahallelerdir.

2.2. Baba Timurtaş Mahallesi'nin Tarihçesi

16. yüzyıl başlarında (1529) Edirne'de 145 mahalle, zaviye ve oda[1] kurulmuştur [19, 20]. 1609'da mahalle sayısı 152 [19, 20], 1820'de 174 [20, 21], 1920'de 159 [20, 22] olarak saptanmıştır. 1990 yılında ise Edirne'de 20 muhtarlık içinde bu muhtarlıklara bağlı 82 [20] mahalle belirlenmiştir. Ancak mahallelerin birbiri ile birleşmesi yanı sıra yangınlar, göçler, su baskınları ve istilalar gibi faktörler mahalle sayılarının azalmasında rol oynamıştır [20].

Osmanlı dönemine ait organik dokusu ile kale dışı bölgesinde yer alan Baba Timurtaş Mahallesi sınırları içinde, geçmişten günümüze kadar gelen, kurucularının isimlerine veya meslek gruplarına göre adlandırılan farklı mahalleler bulunmaktadır. Günümüzde de bu mahalleler Baba Timurtaş Mahallesi sınırları içinde yer almakta; fakat kurucu adlarının, sokak adları olarak devam ettiği görülmektedir. Buna göre;

Baba Timurtaş Mahallesi, kurulduğu tarihten günümüze benzer adla ulaşmıştır: Rifat Osman'ın 1920'de yayınlanan Edirne Rehnüması'nda adından Baba Demirtaş olarak söz edilen mahalle günümüzde de Baba Demirtaş Mahallesi olarak adlandırılmaktadır.

Arif Ağa Mahallesi, Arif Ağa Sokağı; Havacagi (Hocagi) Mahallesi, Hocaki Sokak; Kurtçu (Kuşçu) Doğan Mahallesi, Kuşçu Doğan Camii Sokak; Şahabettin Paşa Mahallesi, Şahabettin Paşa Sokak; Fazlullah Paşa Mahallesi, Feyzullah Paşa Camii Sokak; Tarakçı Mahallesi, aynı adla değilse de beraberinde bulunan Taftin Ağa Camii Sokak adıyla Baba Demirtaş Mahallesi sınırları içinde varlığını sürdürmektedir. Sadece Kiremitçi Halil Mahallesi, bir sokak adıyla anılmamaktadır.

Çalışma alanı sınırları içinde; eski mahallelerden Baba Timurtaş Mahallesi, Havacagi Mahallesi, Şahabettin Paşa Mahallesi ve Fazlullah Paşa Mahallesi yer almaktadır. Bu mahallelerin kurucularının yaşadıkları dönemler incelenirse;

[1]Mahalle odası: Eskiden büyük mahallelerde hali vakti yerinde olanlarca mahallenin yaşlı erkekleri için evlerin selamlık bölümünde yazlık ve kışlık "oda"lar vardı. Akşamları buralarda toplanan kişilere, oda sahibince ücretsiz olarak çay, kahve ikram edilir, mevsimine göre helva sohbetleri, kuzu çevirmeleri de yapılır ve mahallenin her konusu burada görüşülüp karara bağlanırdı. Odalar özellikle sosyal dayanışma için çok önemlidir. Daha sonraki dönemlerde odaların yerini kahvehanelerin aldığı görülür [20].

Baba Timurtaş, II. Murad devrinde yaşamış ve 1441'de vefat etmiştir. Adına döneminde iki mahalle bulunmaktadır: bunlardan biri Üç Şerefeli Camii civarında, Baba Timurtaş Mescidi'nin bulunduğu mahalle; diğeri ise Gümlüoğlu Mescidi Odaları'nın bulunduğu bir han civarındaki mahalledir [23].

Fazlullah Paşa, Çelebi Mehmet (1413-1421) döneminden beri tanınan, II. Murad döneminde vezirliğe getirilen biri olup kayıtlarda II. Mehmed devri başlarında vefat ettiği belirtilmektedir. Döneminde biri Eski Camii yakınlarındaki Fazlullah Paşa Mahallesi, diğeri Mahalle-i Darüssaade Maa-İmaret-i Fazlullah Paşa olmak üzere iki mahallesinin var olduğu belirtilmektedir [23].

Şahabettin Paşa, II. Murad dönemi vezirlerinden olup Edirne'nin imarında büyük hizmetleri bulunmaktadır. Adına, Sultan Selim civarında ve Çukur Bostan semtinde yer alan iki mahalle mevcuttur. Ayrıca Sultan Selim civarında Kirazlı Camii olarak bilinen caminin Şahabettin Paşa tarafından inşa ettirildiği bilinmektedir [20].

Bu durumda çalışma alanının 15. yüzyılın başlarında kurulmaya başlandığı ve özellikle II. Murad döneminde geliştiği ileri sürülebilir.

Baba Timurtaş Mahallesi (günümüzde Baba Demirtaş Mahallesi) kent merkezine yakın konumda, tarihi kent dokusu içinde yer almaktadır. Üç Şerefeli Camii'nin de içinde yer aldığı mahalle, Selimiye Camii Külliyesi'nin kuzeybatısında, Eski Camii'nin kuzeyinde konumlanmaktadır.

BÖLÜM 3

TARİHİ ÇEVRE KORUMANIN YASAL BOYUTLARI

Uluslararası tüzük ve bildirilerde tek yapı ölçeği ile başlayan koruma anlayışı zamanla tarihi alanların ve çevrelerinin korunması gerekli değerler olduğu bilincini oluşturmuş ve böylece tarihi çevre koruma kavramı geliştirilmiştir.

Tarihi anıtların ve çevrelerin korunması, sağlıklaştırılması ve yaşanır hale getirilmesi uzmanlık gerektiren bir olgu olduğu gibi halkın da katılımıyla en doğru çözüme ulaşılacağı bir gerçektir.

Bu bölümde öncelikle uluslararası kanunlar, tüzükler ve bildirilerde tarihi çevre koruma anlayışının gelişimi ve içeriği açıklanmakta, ardından Türkiye'de tarihi çevre korumanın yasal dayanaklarından söz edilmektedir. Son olarak da Edirne'de tarihi çevrenin korunmasına yönelik alınan kararlara ve etkilerine değinilmektedir.

3.1. Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunmasına Yönelik Uluslararası Tüzükler ve Bildiriler

Tarihi kentlerdeki kültür varlıklarının tek yapı ölçeğinde korunmasından kentsel ölçekte koruma düşüncesine geçiş, yerleşme dokusunu oluşturan öğelerin biçimsel ve tarihi değerlerinin anlaşılmasından sonra olmuştur. Avrupa'da tarihi çevre koruma

uygulamaları 19.yy sonunda başlamış [24]; 1931 yılında Atina Konferansı[2] ile tarihi anıtların çevrelerinin de korunması gündeme gelmiştir.

Atina Konferansı'nın üçüncü maddesinde, yapılar yapılırken yerleşmelerin kişiliğine ve dış görüntülerine, özellikle çevreleri özel itina isteyen tarihi anıtların etrafına saygı gösterilmesi önerilmiş, bazı yapı kümeleri ve bazı özellikleri olan güzel görünüşlü manzaraların oluşumunun korunması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca tarihi anıtların çevrelerinde görünüşlerini etkileyecek unsurların (ilanlar, elektrik direkleri, yüksek boru ve bacalar) kaldırılması ve gürültünün engellenmesi gerekliliği öne sürülmüştür.

Anıtların korunması için 1931 yılında İtalya'da kabul edilmiş bir tüzük olan Carta Del Restauro[3]'nun altıncı maddesinde tarihi anıtların çevrelerine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Bu tüzükte anıta ve geçirmiş olduğu devirlere gösterilen saygıya anıtın çevresinin de eklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çevrenin anıtı öne çıkarmak adına değiştirilmemesi ve anıtın yakınında kütle, renk ve stilleriyle dokuyu zedeleyecek yeni yapıların yapılmaması belirtilmiştir.

Çevre ölçeğinde koruma 1964 yılında Venedik Tüzüğü ile gündeme gelmiştir.[4] Tüzüğün ilk maddesinde, tarihi anıt kavramının sadece bir mimari eseri içine almadığı; anıtların bulundukları yerler ile birlikte bütüncül olarak düşünülmesi ve yapılacak koruma ve onarım çalışmalarının bu bütünlük çerçevesinde yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca altıncı maddede de eğer geleneksel ortam varsa olduğu gibi bırakılması, kütle ve renk ilişkilerini değiştirecek hiçbir yeni eklentiye, yok etmeye ya da değiştirmeye izin verilmemesi açıklanmıştır.

Avrupa Mimarlık Mirası yılı ilan edilen 1975'te yayınlanan Amsterdam Bildirgesi'nde, temel düşüncelerin belirtildiği bölümün b maddesinde, mimarlık mirasının yalnız tek yapıları ve çevrelerini değil, tarihsel ve kültürel özelliği olan kentsel ve kırsal alanları da içerdiği açıklanmaktadır. Bu bildirge ile tarihi çevrelerin korunması için gerekli yönetimsel ve yasal önemler ile ekonomik ve sosyal yönler de

[2] Atina Konferansı, 1931; http://www.icomos.org/en/component/content/article/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/167-the-athens-charter-for-the-restoration-of-historic-monuments

[3] Carta Del Restauro, 1931; http://www.icomos.org.br/cartas/Carta_Italiana_de_Restauro_de_1931.pdf

[4] Venedik Tüzüğü, 1964; http://www.international.icomos.org/charters/venice_e.pdf

göz önünde bulundurularak yerel yönetimlerin, hükümetlerin ve halkın da katılımıyla bütünleşik koruma anlayışı geliştirmek hedeflenmiştir.[5] Kentsel ve bölgesel planlamanın baş hedeflerinden birinin mimarlık mirasının korunması olduğu vurgulanmış, koruma çalışmalarının kentsel planlamanın bir parçası olarak yürütülmesi gerektiği tartışılmıştır. Sıradan planlama yönetmelikleri değil, mimari komplekslerin ve tarihi çevrelerin envanter çalışması yapılarak yapıya ve bölgeye özgü planlama ilkelerinin geliştirilmesi belirtilmiştir. Bununla birlikte tarihi çevrede nüfus azalmasının denetlenmesi ve eski yapıların bozulmasını önlemek amacıyla gerekli önlemlerin alınması gerektiği de vurgulanmıştır. Buna ek olarak, kent çevresindeki alanların gelişim kararlarının ve ulaşım sorunlarının tarihi çevre üzerindeki baskıyı hafifletecek şekilde çözülmesi önerilmiştir. Planlama yönetmeliklerinin artan yoğunlukları caydırıcı rol oynaması, yeni gelişme yerleri yerine tarihi çevreyi iyileştirme çalışmalarının özendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Son olarak, koruma çalışmalarının nitelikli yapılması için gerekli teknik ve yöntemlerin derlenmesine; ilgili tüm personele (mimar, plancı, teknisyen, zanaatçı) esnek, birden fazla disiplini kapsayan eğitim verilmesine dikkat çekilmiştir.

Aynı yaklaşım 1976 yılında Nairobi'de yapılan UNESCO toplantısında alınan "Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rolleri Konusunda Tavsiyeler" konulu kararlar ile benimsenmiştir.[6] Bu toplantıda konunun özellikle tarihi alanların korunmasına ilişkin olması dikkat çekicidir. Toplantıda öncelikle tarihi ve mimari alanların kapsamı, çevre ve koruma kavramları ele alınmıştır. Belgenin 2. maddesinde, tarihi alanların ve çevrelerinin, yerine konulamaz evrensel mirası oluşturan değerler olarak ele alınması ve ulusal, bölgesel ve yerel yönetimlerle birlikte vatandaşların da katılımının sağlanması üzerinde durulmuştur. 4. maddede, tarihi alanların ve çevrelerinin her türlü tehlikeye karşı etkin bir biçimde korunması, yapılacak tüm onarımların bilimsel ilkelere dayandırılması gerektiği vurgulanmıştır. 5. maddede, mimarların ve şehir plancılarının, anıtların ve tarihi alanların görünümlerinin bozulmadan tarihi çevre ile uyumlu olarak geliştirilecek çağdaş kentleşme anlayışını benimsemeleri belirtilmiştir. Tarihi alanların korunmasında yasal ve yönetsel önlemler alınması maddeler halinde açıklanmıştır. 10.

[5] Amsterdam Bildirgesi, 1975; http://www.icomos.org/en/charters-and-texts/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/169-the-declaration-of-amsterdam
[6] Tarihi Alanların Korunması ve Çağdaş Rolleri Konusunda Tavsiyeler, UNESCO, 1976, Nairobi; http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13133&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

maddede, özellikle korunacak alanlar için sınırlamaların ve genel koşulların belirtilmesi, planlamanın yapılması, bakım, yıkım, yeni yapım, değiştirme ve onarım izni verecek birimlerin oluşturulması ve korumanın finansmanının belirlenmesi açıklanmıştır. On birinci maddede ise koruma plan ve belgelerinin uzmanlar tarafından hazırlanması gerektiğine dikkat çekilmiştir. Tarihi alanların korunmasında teknik, ekonomik ve sosyal önlemlerin de alınması gerekliliği öne sürülmüştür. 18. ve 19. maddelerde, korunacak alan ve çevrelerin listesinin oluşturulması, önceliklerinin belirlenmesi, korunacak alanın analitik olarak incelenmesi sonucu koruma kararlarının alınması, mimari incelemelere ek olarak sosyal, ekonomik ve kültürel yapıların ve girdilerin araştırılması belirtilmiştir. 28--32. maddelerde, tarihi alanlarda yapılacak yeni yapıların kurallar doğrultusunda uygulanması ve teknolojik gelişmelerin neden olduğu sorunlara çözüm yolları aranması gerektiği açıklanmıştır. 37. maddede ise tarihi alanların ve çevrelerin korunmasında gerekli maddi kaynakların sağlanmasına ilişkin bilgiler verilmiştir. 47--53. maddelerde tarihi alanların koruma çalışmalarının yapılması gerekliliği konusunda eğitim verilmesi, gerekli uzman işçi ve zanaatçıların kaybedilmemesine de değinilmiştir. Son olarak 54. maddede tarihi çevre koruma çalışmalarının uluslararası işbirliğiyle geliştirilebileceği vurgulanmıştır.

1987'de Washington'da yapılan ICOMOS Genel Kurulu'nda "Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü" (Washington Tüzüğü) kabul edilmiştir.[7] Venedik Tüzüğü'nü tamamlamak üzere hazırlanmış bu tüzük, tarihi kent ve bölgelerdeki özel ve kamusal yaşam alanları arasında uyum sağlamayı ve bu alanlarda kültürel değerlerin korunmasını desteklemeyi hedeflemiştir. İlk maddede, tarihi alanların ekonomik ve sosyal gelişmesinin ve kent planlamanın ayrılmaz bir parçası olarak sağlanabileceğine dikkat çekilmiştir. 2. maddede, kentsel alanın korunması gerekli nitelikleri açıklanmış, bu özellikleri tehdit edecek etkenlerin tarihi kentin özgünlüğünü bozacağı belirtilmiştir. Bu tüzükte yer alan 3. maddede de Nairobi ve Amsterdam bildirilerinde olduğu gibi koruma çalışmalarında kentlilerden bağımsız hareket edilemeyeceği açıklanmıştır. 5. maddede, koruma planının disiplinler arası çalışmalar ile yapılması gerektiği vurgulanmıştır. 7, 8 ve 9. maddelerde, sürekli bakım, iyileştirme, çağdaş yaşam için gerekli servislerin getirilmesi ile tarihi alanların kullanımının ve dolayısıyla korunmasının süreceği belirtilmiştir. Madde 12, 13 ve 14'te kültür varlıklarının

[7] Washington Tüzüğü, 1987; http://www.international.icomos.org/charters/towns_e.pdf

geleceğini olumsuz yönde etkileyecek sorunlardan (hava kirliliği, trafik, doğal afetler, titreşim) korunması; son olarak da 15. ve 16. maddede koruma için uzmanlık eğitiminin sunulması gerektiği belirtilmiştir.

3.2. Türkiye'de Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Hakkında Yasal Düzenlemeler

Türkiye'de tarihi çevre konusunda ilk yasal düzenleme, 1973 yılında yürürlüğe giren 1710 sayılı Eski Eserler Kanunu ile getirilmiştir [25]. Bu kanun ile tarihi çevrelerin bir bütün olarak tescil edilip yasal koruma altına alınmaları sağlanmıştır. Eski Eserler Kanunu'nda, eski eser tanımı yapıldığı gibi sit ve tarihi sit tanımları da yapılarak kapsamları belirtilmiştir. Bu kanun ile getirilen "sit" kavramından sonra koruma, parsel ölçeğinden alan ölçeğine taşınmıştır.

1710 sayılı kanun, yerini 1983 yılında yürürlüğe giren 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na bırakmıştır [26]. 1987, 2004, 2006, 2007, 2008, 2009 ve 2011 yıllarında yapılan değişiklikler ve ekler sonucu günümüzde yürürlükte olan Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda sit ve koruma kavramlarının tanımları genişletilmiş; tabiat varlıkları, koruma alanı, değerlendirme, ören yeri, koruma amaçlı imar planı, çevre düzenleme projesi, yönetim alanı, yönetim planı, bağlantı noktası, sokak sağlıklaştırma proje ve uygulamaları, etkileşim geçiş sahası gibi yeni tanımlar eklenmiştir. Bu yeni tanımlar ile artık kültür varlıklarının etkilediği alan ile birlikte ele alınması ve bütüncül bir koruma yaklaşımının uygulanması gerektiği vurgulanmıştır.

04.10.2006 tarih ve 720 sayılı ilke kararında "Kentsel Sitler, Koruma ve Kullanma Koşulları" belirlenmiştir.[8] Bu kararda kentsel sit tanımı ve sınırlarının belirlenmesine yönelik açıklamalar yapılmıştır. Kentsel sit alanlarında koruma amaçlı imar planı elde edilinceye kadar geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartlarının belirlenmesi ve bu kararların belirlenmesinde etkili olan koşullar (yoğunluk, kütle, yükseklik, mimari

[8] Kültür Bakanlığı, 720 Sayılı İlke Kararı; http://teftis.kulturturizm.gov.tr/TR,13939/720-nolu-ilke-karari-kentsel-sitler-koruma-ve-kullanma-.html

özellikler, yapım tekniği, renk) ele alınmıştır. Kentsel sitlerde geçiş dönemi koruma esasları ve kullanma şartları belirleninceye kadar da dikkate alınması gerekli hususlar açıklanmıştır. Kentsel sit alanlarında yapılacak uygulamalar ve yapılan uygulamaların denetimine ilişkin bilgiler verilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 17. maddesine dayanılarak hazırlanmış olan "Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik" ise sit alanları, kültür ve tabiat varlıkları ve bunların etkileşim geçiş sahaları ile koruma alanlarında yapılacak koruma amaçlı imar planı ve değişiklikleri ile çevre düzenleme projelerinin yapımına ve müelliflerinin görev yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları kapsamaktadır [27].

Koruma amaçlı imar planının hazırlama esasları altıncı maddede açıklanmış; planın sit alanının bütününü kapsayacak şekilde varsa etkileşim-geçiş alanını da kapsayacak şekilde güncel hali hazır harita üzerine çizilmesi, planlama sürecinde meslek odaları, sivil toplum kuruluşları, üniversitelerin ilgili bölümleri, koruma alanı içinde yaşayan hane halkları ve faaliyet gösteren işyeri sahipleri ve etkilenen hemşerilerin katılımının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır. Sit alanlarında doğal afetlere karşı alınacak önlemlerin belirlenmesi, planın hazırlanması aşamasında; tarihi çevre, kültürel ve doğal miras, sosyal, kültürel ve ekonomik yapı, teknik altyapı, sosyal donatı, yapı ve sokak dokusu, mülkiyet yapısı, ulaşım, dolaşım sistemi, örgütlenme biçimi ve benzerlerine ilişkin gerekli etütlerin kent bütünü ile ilişkilendirilerek yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca onuncu maddede plan raporunun hazırlanması ve bu raporda sit alanının tüm fiziki ve mimari özelliklerinin açıklanması, alınacak uygulama kararlarının ve etaplama esaslarının da ayrıntılı biçimde aktarılması gerektiği açıklanmıştır.

3.3. Edirne İçin Alınmış Kentsel Koruma ile İlgili Yasal Kararlar

Edirne kent merkezine ilişkin genel anlamda ilk koruma kararı, Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun 10.04.1976 tarih ve 9015 sayılı kararıdır. Bu kararla Kaleiçi Mevkii'nde yoğunlaşan toplumun belli bir kesiminin, belli bir devrinin,

sosyo-ekonomik ve kültürel seviyesini yansıtan karakteristik sivil mimarlık örnekleri ve bunlarla bütünlük teşkil eden resmi-askeri-dini eski eserlerin "kentsel sit"i oluşturduğuna karar verilerek sınırlar belirlenmiştir.

G.E.E.A.Y.K.'nun 13.07.1979 tarih ve 11241 sayılı kararı ile koruma amaçlı imar planının sınırları genişletilmiş, şehrin tarihi geçmişinin, kent siluetinin, nehir kenarlarının ve sokak özelliklerinin korunmasına dikkat çekilmiştir (EK-D)[9].

Son olarak, Selimiye Camii Külliyesi UNESCO Dünya Mirası Edirne Alan Yönetim Başkanlığı kurularak yönetim planı taslağı hazırlanmış ve 26.07.2012 tarihinde onaylanmıştır.

[9] Edirne Sit alanları haritası "Edirne Kentsel Sit Alanı ve Etkileme Geçiş Bölgesi 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 Ölçekli Revizyon ve İlave Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Plan Notları"nda ayrı olarak bulunan haritalardan birleştirilerek yeniden hazırlanmıştır.

BÖLÜM 4

ÇALIŞMA ALANININ İNCELENMESİ

4.1. Çalışma Alanının Kent İçi Konumu

Çalışma alanı Edirne kent merkezinde, Selimiye Camii Külliyesi'nin kuzeybatısında, Baba Timurtaş Mahallesi sınırları içinde yer alır (EK-E)[10]. Alan kuzeyde Tahtalı Hamam Sokak ve Şahabettin Paşa Sokak, doğuda Hatice Hatun Sokak, güneydoğuda Mimar Sinan Caddesi, güneybatıda Çamaşırcılar Sokak, kuzeybatıda Karanfiloğlu Caddesi ile sınırlanmıştır.

Alana biri Mimar Sinan Caddesi'nden Feyzullah Paşa Camii Sokak, diğeri Çamaşırcılar Sokak'tan Çubukçular Hamam Sokak olmak üzere iki ana girişle ulaşılır. İkincil girişler ise Karanfiloğlu Caddesi'nden Sebil Sokak, Tahtalı Hamam Sokak'tan Yusuf Hoca Mektep Sokak, Mimar Sinan Caddesi'nden Küçük Arasta Sokak, Hatice Hatun Sokak ve Hastane Sokak ile sağlanır (Şekil 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6).

[10] Çalışma alanının kent içi konumunun gösterildiği uydu görüntüsü Edirne Belediyesi arşivinden temin edilmiştir.

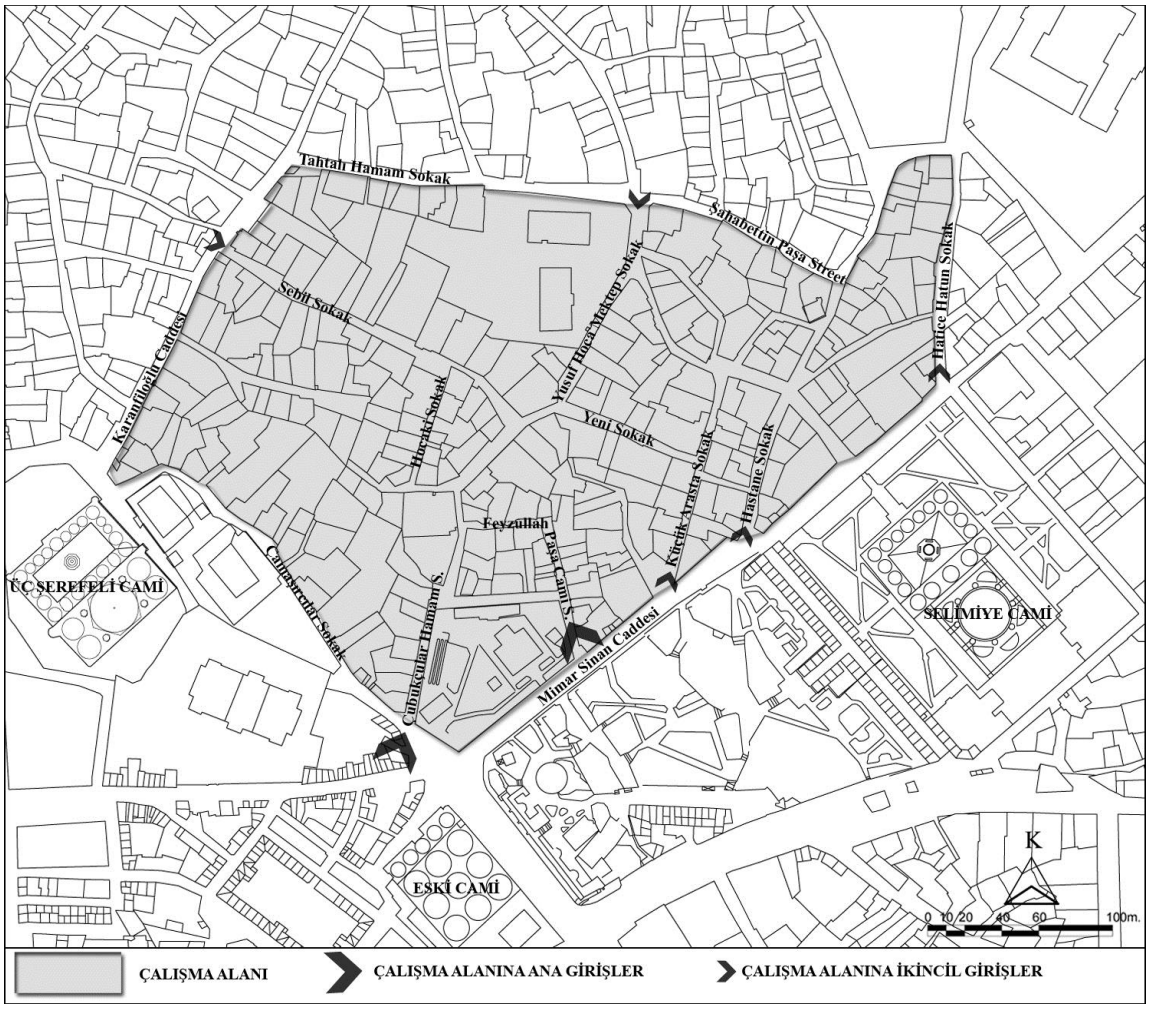

Şekil 4.1. Çalışma alanı ve alana girişler

Şekil 4.2. Mimar Sinan Caddesi ve Selimiye Camii [28]

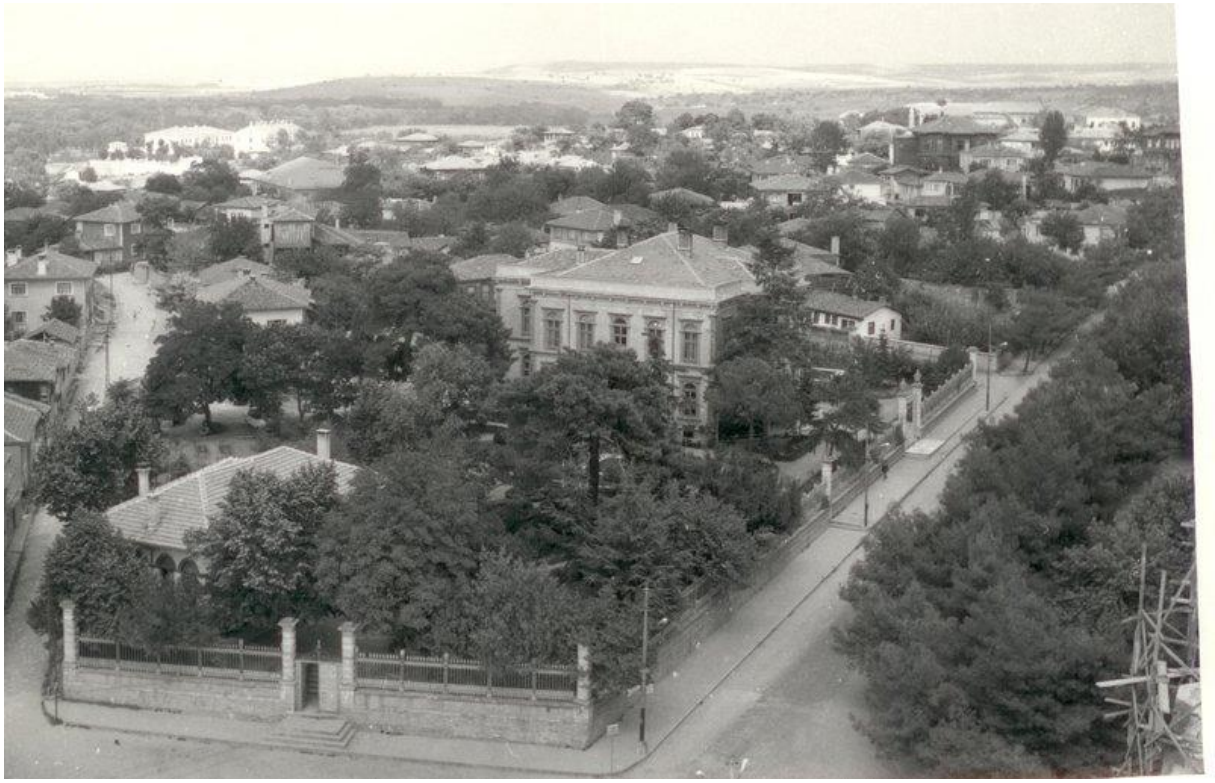

Şekil 4.3. Mimar Sinan Caddesi ve Çubukçular Hamam Sokak [29]

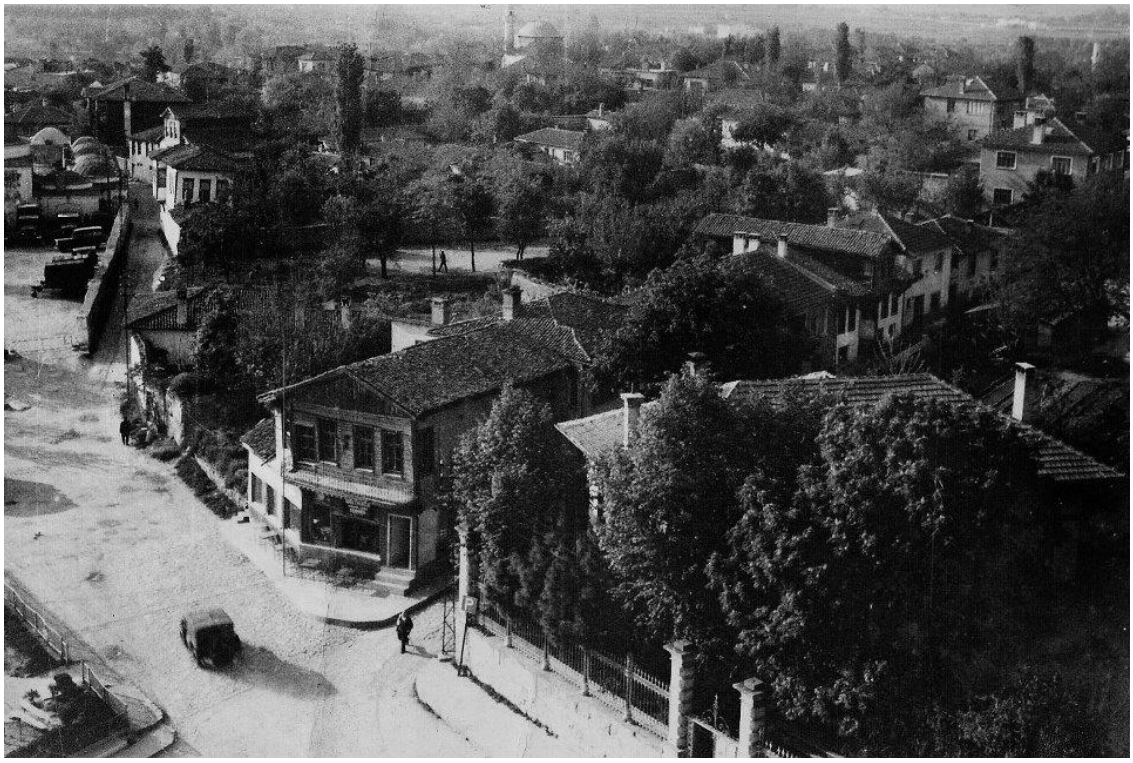

Şekil 4.4. Çamaşırcılar Sokak ve Çubukçular Hamam Sokak kesişimi [30]

Şekil 4.5. Hastane Sokak girişi, solda günümüzde Mıhlayanlar İş Hanı ve Alan Yönetim Ofisi [31]

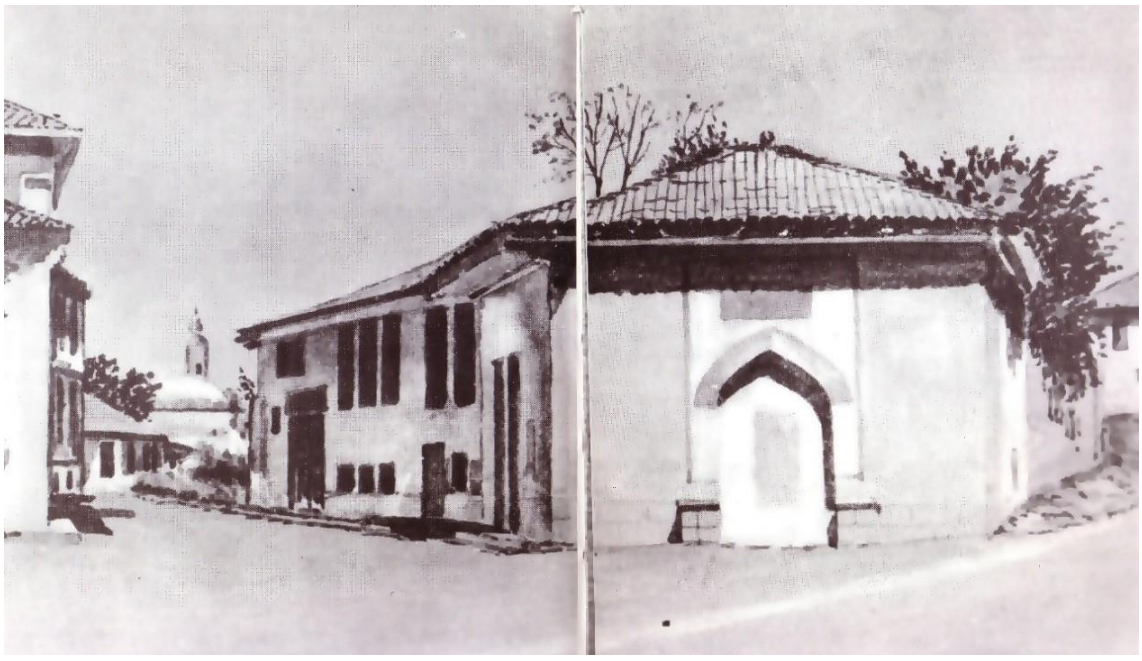

Şekil 4.6. Hastane Sokak girişi, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi [32]

Çalışma alanı sınırının güney doğusunda Selimiye Camii Külliyesi (1569-1574), güneybatısında Üç Şerefeli Camii (1437-1447), Peykler Medresesi (II. Mehmet Dönemi 1444-1446, 1451-1481) ve Saatli Medrese (II. Murad Dönemi 1421-1444, 1446-1451), güneyinde Eski Camii (1414) ve kuzeydoğusunda ise günümüzde Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne bağlı olarak kullanılan Harbiye Kışlası (1871) bulunur (Şekil 4.7, 4.8, 4.9).

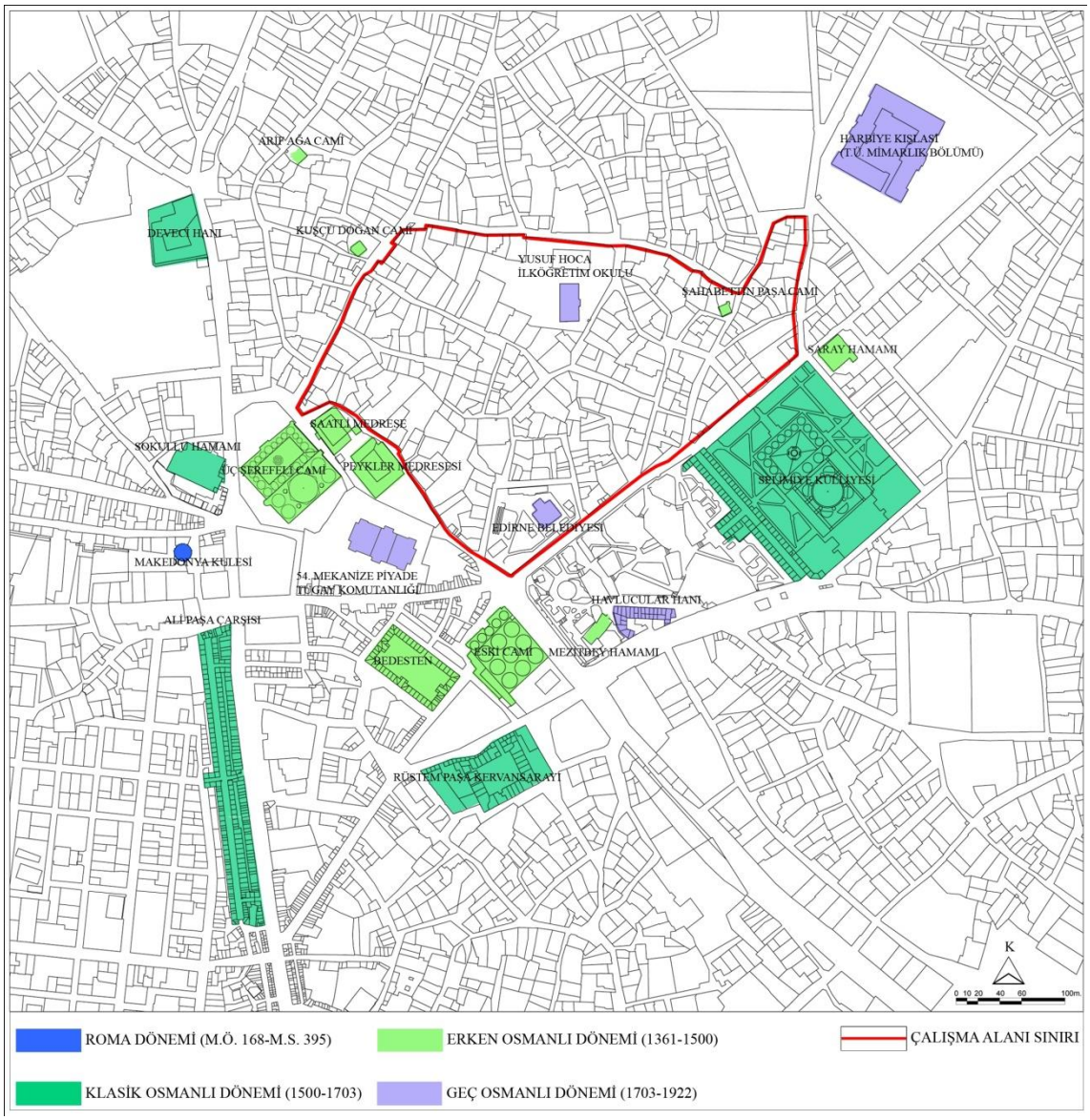

Şekil 4.7. Çalışma alanında ve çevresinde bulunan tarihi yapılar

Şekil 4.8. Kentin güneyden görünümü: sağda Selimiye Camii, ortada Eski Camii, solda Üç Şerefeli Camii [33]

Şekil 4.9. Selimiye Camii, Eski Camii, Edirne Belediyesi, 54. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı, Üç Şerefeli Camii'nin güney köşesi ve çalışma alanının güneybatı bölümü [28]

Çalışma alanı, *Selimiye Camii Külliyesi UNESCO Dünya Mirası Edirne Alan Yönetim Başkanlığı*'nca belirlenen Selimiye Camii Külliyesi'nin geçiş ve etkileşim bölgesinde bulunmaktadır. Bu bölge, Selimiye Camii Külliyesi'nin en iyi şekilde korunması işlevinin yerine getirilebilmesi için Alan Yönetim Başkanlığı'nca belirlenmiş olup Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.10.2007 tarih ve 1715

sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Bölgenin sınırları ICOMOS uzmanlarının önerileri doğrultusunda Kurulun 14.10.2010 tarih ve 3238 sayılı kararı ile genişletilmiştir [34].

Alan Yönetim Başkanlığı -bölgelerin özellikleri dikkate alarak- Selimiye Camii Külliyesi'nin geçiş ve etkileşim bölgesini dokuz alt bölge olarak belirlemiştir:

Birinci alt bölge, Selimiye Camii Külliyesi'ni; ikinci alt bölge ise caminin güneybatı cephesinde kalan ve mülkiyeti Edirne Belediyesi'nde bulunan, "kent parkı" niteliğindeki yeşil alanı kapsamaktadır.

Üçüncü ve dördüncü alt bölgeler caminin güneydoğu yönünde Zehrimar Mezarlığı, Ticaret Lisesi ve Halk Eğitim Merkezi binalarını içermektedir.

Geniş bir bölümünü Harbiye Kışlası'nın kapladığı beşinci alt bölgeye komşu altıncı alt bölge, konut olarak kullanılan geleneksel yapıların yoğunlukta olduğu bir bölgedir. Geleneksel yapılar dışında 2 cami (Şahabettin Paşa Camii ve Kuşçu Doğan Camii), 3 çeşme ve Edirne Belediyesi Merkez Yönetim Binası ile Belediye Sağlık İşleri Binası gibi kamu yapıları da bu alt bölgede yer almaktadır.

Yedinci alt bölge, Makedonya Kulesi, Sokullu Hamamı, Üç Şerefeli Camii, Peykler Medresesi, Saatli Medrese ve 54. Mekanize Piyade Tugay Komutanlığı gibi anıtsal yapıların bulunduğu alanı kapsamaktadır.

Büyük kısmını Ali Paşa Kapalı Çarşısı'nın kapladığı sekizinci alt bölge ile içinde Bedesten ve Rüstem Paşa Kervansarayı gibi ticari yapıların bulunduğu, bununla birlikte Edirne'nin ana ticari akslarından biri olan Saraçlar Caddesi'ni ve Çilingirler Çarşısı'nı da kapsayan dokuzuncu alt bölge, ticari faaliyetlerin yoğun olarak yürütüldüğü bölgedir [35].

Alan Yönetim Başkanlığı'nca belirlenen bu bölgelerden altıncı bölge çalışma alanı olarak seçilmiştir (Şekil 4.10).

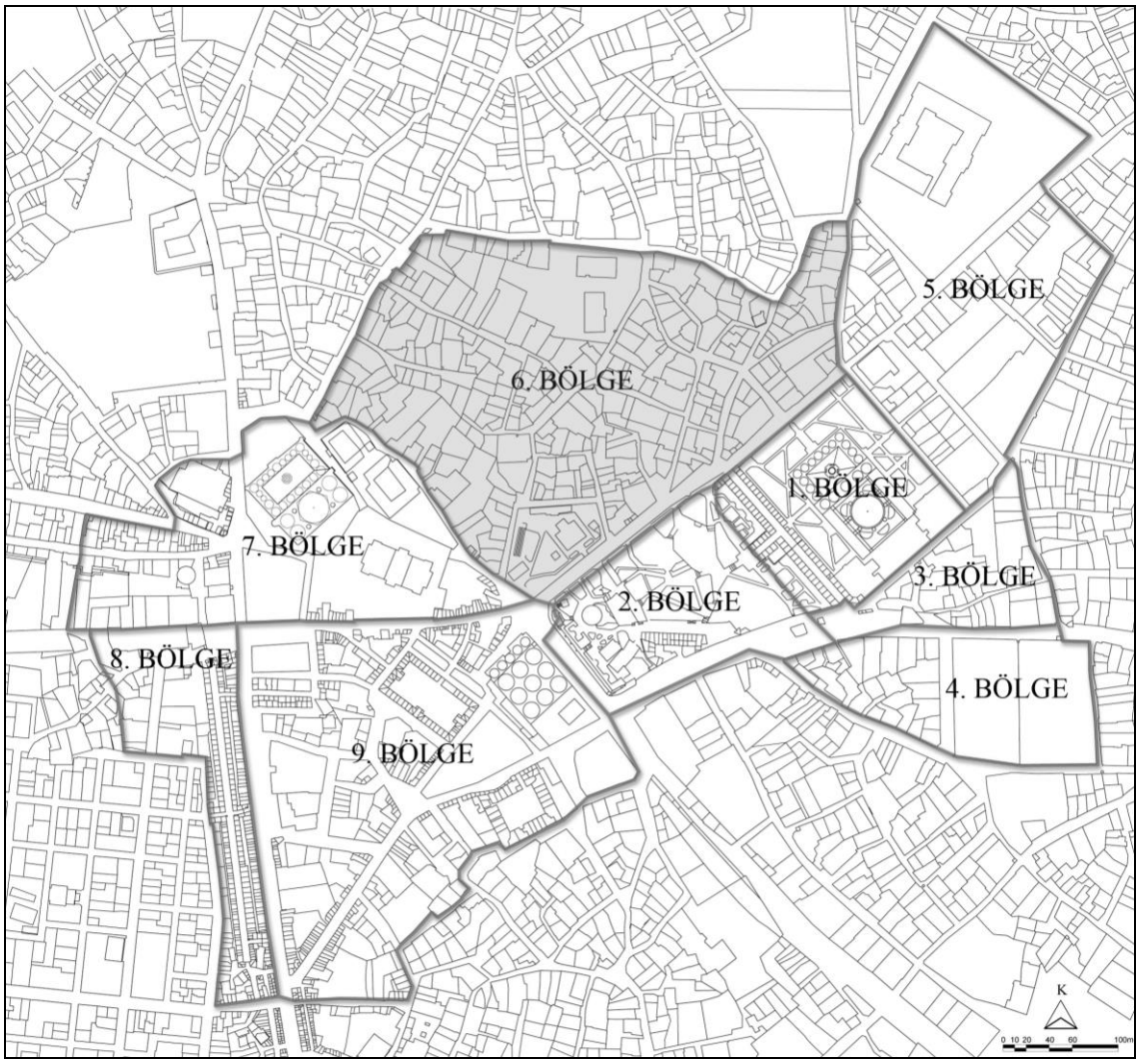

Şekil 4.10. Alan Yönetim Başkanlığı'nca belirlenen Selimiye Camii Külliyesi geçiş ve etkileşim bölgesine ait alt bölgeler[11]

4.2. Çalışma Alanının Analizi

Çalışma alanı, alandaki tarihi yapıların mimari özellikleri ile alan kullanıcılarının sosyo-ekonomik özellikleri açısından analiz edilmiştir. Alandaki geleneksel konutların mimari özelliklerinin incelenmesinde cephe ve plan özellikleri ele alınmış; elde edilen bilgiler hazırlanan çizelgelere aktarılarak katalog oluşturulmuştur (EK-F). Ancak konutlardan 8'inin planına ulaşılamadığından 28 konutun plan özelliği incelenebilmiştir. Alanın sosyo-ekonomik özelliklerinin tespitinde 40 yapının kullanıcısına uygulanan anket çalışmasından yararlanılmıştır.

[11] http://www.dmselimiyecamii.com/ adresinden yeniden çizilmiştir.

4.2.1. Mimari Analizler

Mimari analizler kapsamında yapıların mimari özellikleri, arazi kullanımı, yapı tipleri, kullanımları, kat adetleri, plan tipolojisi, cephe tipolojisi, yapım tekniği, yapısal durumu, değişmişliği, görsel ve çevresel değerleri incelenmiştir.

4.2.1.1. Mimari Özellikler

Çalışma alanında niteliksiz yapılaşma paralelinde tarihi doku bozulmuştur. Günümüze ulaşan geleneksel konutların çoğu Karanfiloğlu Caddesi, Çubukçular Sokak ve Feyzullah Paşa Camii Sokak'ta yer almaktadır. Bu sokaklar dışında geleneksel konutlara alan içinde dağınık olarak rastlanmaktadır.

Alanda geleneksel konutlar dışında tarihi özellikler taşıyan farklı tipte yapılar da mevcuttur: Erken Osmanlı Dönemi'ne ait iki cami; Kuşçu Doğan Camii -15.yy ortaları, Şahabettin Paşa Camii-1436, beş çeşme -üçü alan içinde ikisi alan sınırlarında- (Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi, Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi, Ömer Efendizade Çeşmesi, Harbiye Çeşmesi ve Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi), üç mezar (Hadım Balaban, Kesikbaş Baba ve Fuat Bey), geç Osmanlı Dönemi'ne ait Yusuf Hoca İlköğretim Okulu, 1901 tarihli Belediye Binası, Cumhuriyet Dönemi'ne ait Sağlık İşleri Binası (EK-G).

Kuşçu Doğan Camii (Şekil 4.11), II. Murat ve Fatih Sultan Mehmet dönemlerinde Yeniçeri Ağalığı yapan Kuşçu Doğan Bey tarafından XV. yy'ın ortalarında inşa ettirilmiştir [36]. Kare planlı (Şekil 4.12), tek kubbeli yapının duvar örgüsünde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Minaresi batı cephesinin kuzey ucunda yer alır. Duvarlarla çevrili bir avlu içinde yer alan yapının kuzey, güney ve doğusunda da bir haziresi mevcuttur. Yapı 2008 yılında restore edilmiştir.

Şekil 4.11. Kuşçu Doğan Camii (Mısırlı, 2012)

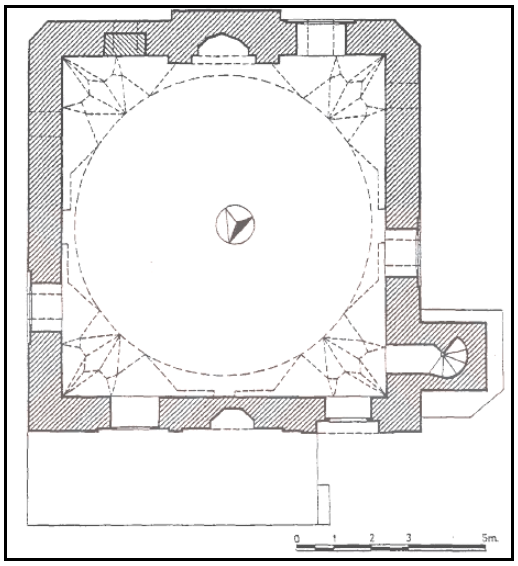

Şekil 4.12. Kuşçu Doğan Camii planı [36]

Şahabettin Paşa Camii (Şekil 4.13), II. Murat döneminin devlet adamlarından Şahabettin Paşa'nın 1436/1437 (H. 840) tarihinde yaptırdığı tek kubbeli bir camidir (Şekil 4.14) [36]. Tekne tonozla örtülü çift gözlü son cemaat yerine sahip bu yapının minaresi doğu cephesinde konumlandırılmıştır. Harim duvarlarında (kuzey duvarı hariç) düzgün kesme taş; kubbe kasnağında kaba yonu taş ve tuğla; kubbede ise sadece tuğla kullanılmıştır. Kuzey cephesinde ise tuğla hatıllar arasına yerleştirilmiş kaba yonu taşlar, dikine yerleştirilmiş tuğlalarla örülmüştür. Yapı, 2006 yılında restore edilmiştir.

Şekil 4.13. Şahabettin Paşa Camii Mısırlı 2012

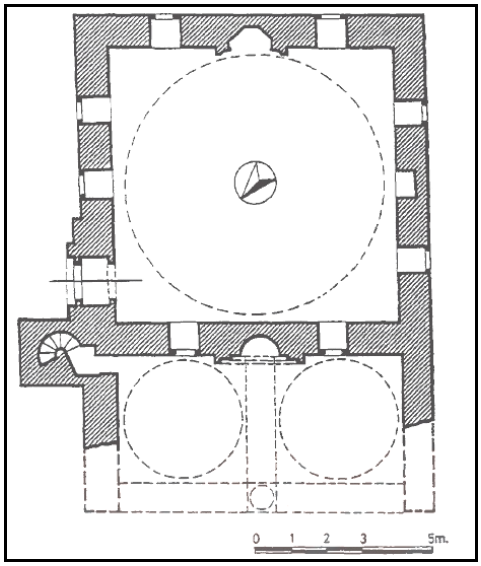

Şekil 4.14. Şahabettin Paşa Camii planı [36]

Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi (Şekil 4.15), Merzifonlu Kara Mustafa Paşa tarafından 1667 (H.1077) tarihinde yaptırılmıştır. Selimiye Camii arastasının batısında konumlanmaktadır. Yamuk dörtgen planlı bir kütleden meydana gelen çeşme, kesme taştan inşa edilmiş olup üç cepheli, hazneli bir meydan çeşmesidir [37].

Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi (Şekil 4.16), 1913 yılında Edirne valilerinden Hacı Adil Bey tarafından yaptırılmıştır. Kare planlı çeşme tek cephelidir [38].

Şekil 4.15. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.16. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Harbiye Çeşmesi (Şekil 4.17), Harbiye Kışlası'nın bahçe duvarına bitişik konumdadır. Çeşmeye ait herhangi bir kitabe bulunmamaktadır. Kesme taş malzemeden inşa edilmiş olup tek cepheli, hazneli ve sivri kemerli bir köşe çeşmesidir [37].

Ömer Efendizade Çeşmesi (Şekil 4.18), Çamaşırcılar Sokak'ta günümüzde Öğretmen Evi Lokali olarak kullanılmakta olan yapının bitişiğinde yer almaktadır. İlk yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte, üzerinde bulunan kitabesinden geçirdiği büyük bir yangın sonrası Edirne Müftüsü Ömer Efendizade Ahmet Çelebi tarafından 1729'da (H. 1141) tamir ettirildiği anlaşılmaktadır. Yaklaşık kare planlı çeşme, kesme taştan inşa edilmiş; tek cepheli, hazneli, nişsiz bir çeşmedir [37].

Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi (Şekil 4.19) ise Saatli Medrese'nin kuzeyinde medresenin bahçe duvarıyla bütünleşmiş durumdadır. Yapım tarihi bilinmemektedir. Yatay dikdörtgen planlı çeşme, kesme taştan inşa edilmiş; tek cepheli, yuvarlak kemerli, haznesiz bir çeşmedir [37].

Şekil 4.17. Harbiye Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.18, Ömer Efendizade Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.19. Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

II. Murat'ın rütbeli askerlerinden olan Hadım Balaban [38] mezarı (Şekil 4.20), Saray Hamamı'nın doğusunda bulunur. Kesikbaş Baba mezarı (Şekil 4.21) ise Çamaşırcılar Sokak'ta Ömer Efendizade (Kesikbaş-Çamaşırcılar) Çeşmesi'ne bitişik konumdadır. 1910-13 yıllarında Edirne Belediye Başkanlığı yapan Fuat Bey'in [38] mezarı (Şekil 4.22) da Selimiye otoparkının güneyinde, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi'nin arkasında yer almaktadır.

Şekil 4.20. Hadım Balaban Mezarı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.21. Kesikbaş Baba Mezarı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.22. Fuat Bey Mezarı (Mısırlı, 2012)

1909 yılında okulun öğretmenlerinden Yusuf Hoca tarafından yaptırılan Yusuf Hoca İlköğretim Okulu (Şekil 4.23), önce Darül İrfan, sonra Namık Kemal adıyla hizmet vermiştir [38]. Yaklaşık 35×17 metre ölçülerine sahip dikdörtgen planlı yapı, bodrum+iki kata sahip olup yapı yığma sistemde inşa edilmiştir.

Şekil 4.23. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu (Mısırlı, 2012)

Vali Dilaver Bey döneminde, mimar Nazif Bey tarafından inşa edilen Edirne Belediye Binası (Şekil 4.24) 1901 yılında tamamlanmış olup on odası, iki salonu bulunan iki katlı bir yapıdır [38]. Türkiye'deki en eski belediyelerden biri olarak halen özgün işlevini sürdürmektedir.

Cumhuriyet dönemi yapılarından biri olan Sağlık İşleri Binası (Şekil 4.25), Edirne Belediye Binası ile aynı parsel içinde yer almaktadır. Dikdörtgen planlı yapı tek katlı olup girişi bir niş içinde tasarlanmıştır. Geniş saçakları ve sivri kemerli pencereleri ile döneminin izlerini yansıtmaktadır.

Şekil 4.24. Edirne Belediye Binası (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.25. Sağlık İşleri Binası (Mısırlı, 2012)

Tarihi dokuyu oluşturan geleneksel konutlar, iki katlı ahşap karkas yapılardır. Bu yapılar ahşap kaplamalı ya da sıvalı cepheleri, tek, çift, tüm kat ya da testere çıkmaları, niş içindeki girişleri, gösterişli giriş sahanlıkları ve uzunlamasına dikdörtgen pencere

düzenleri ile dikkat çekmektedir. İki katlı yapıların yanı sıra tek katlı yığma yapılar da tarihi dokuyu belirlemektedir.

Alan içindeki tüm konutlar mimari özelliklerine (EK-H) göre dört grupta incelenebilir:

1- Geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar (Şekil 4.26)
2- Kısmen geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar (Şekil 4.27)
3- Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ancak çevre ile uyumlu konutlar (Şekil 4.28)
4- Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ve çevre ile uyumsuz konutlar (Şekil 4.29) (Tablo 4.1)

Tablo 4.1. Mimari Özellikler

	Mimari Özellikler			
Yapı Sayısı	Geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar	Kısmen geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar	Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ancak çevre ile uyumlu konutlar	Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ve çevre ile uyumsuz konutlar
212	32	8	58	114

Şekil 4.26. Geleneksel mimari özelliklere sahip konut (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.27. Kısmen geleneksel mimari özelliklere sahip konut (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.28. Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ancak çevre ile uyumlu konutlar (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.29. Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ve çevre ile uyumsuz konutlar (Mısırlı, 2012)

Geleneksel mimari özellikler taşıyan 32 konutun 9'u Karanfiloğlu Caddesi üzerinde bir dizi oluşturmaktadır (16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 36 nolu yapılar). 3'ü Feyzullah Paşa Camii Sokak üzerinde yer alırken (8, 9, 10 nolu yapılar) 4 yapı Hatice Hatun ve Saray Hamam Sokak kesişiminde bir küme oluşturmaktadır (13,14,15,25 nolu yapılar). Diğer 16 yapı ise alan içinde dağınık olarak tek başına kalmış yapılardır.

Geleneksel mimari özelliklerin bazılarını taşıyan 6 yapı; pencere boyutları, girişler, giriş kapıları gibi tekil mimari elemanlar ile geleneksel özellik göstermektedir.

Geleneksel mimari özellik göstermemekle birlikte çevre ile uyumlu 60 yapı; kat sayıları ve yapım tekniği ile dokuyla uygunluk/bütünlük sağlamaktadır. Mimari özellikleri açısından doku ile uyumsuz olan 114 yapı ise kat sayıları ve betonarme yapım sistemleri ile alanın tarihi kimliğini bozmakla birlikte alanda yoğunlukta oldukları dikkat çekmektedir. Kat sayıları 2-4 arasında değişen bu yapıların kütle büyüklüklerine bakıldığında parsellerin birleştirildiği ve bahçelerin de yapı alanına dönüştürüldüğü görülmektedir.

4.2.1.2. Tescilli Yapılar

Çalışma alanı içinde 27 konut, 2 cami, 1 okul, 2 yönetim yapısı, 3 çeşme ve 7 boş parsel tescillidir. Tescilli boş parsellerde mevcut yapı kalıntılarının önceden geleneksel konut yapılarına ait olduğu anlaşılmaktadır. Çalışma alanında geleneksel özellikler taşıyan 6 konutun daha tescil edilmesi tarafımca önerilmektedir. Mahalle sınırlarında

çalışma alanı dışında kalan tescilli 4 konutun yanı sıra tescili önerilen 2 konut mevcuttur. Tescili önerilen konutlardan biri Karanfiloğlu Caddesi üzerinde 240. ada, 8. parselde; diğeri Hastane Sokak üzerinde 274. ada, 29. parselde yer almaktadır. Analiz çalışmalarında bu konutlar da ele alınmıştır (Tablo 4.2) (EK-I).

Tablo 4.2. Tescil Durumları

Tescil Durumları				
Tescilli anıtsal yapılar	Tescilli resmi yapılar	Tescilli sivil yapılar	Tescilli parseller	Tescili önerilen yapılar
5	3	31	7	6

Çalışma alanı içindeki adaların konumları, tescilli ve tescili önerilen yapıların parsel numaraları, ada içindeki toplam parsel sayısı ve yapıların kat sayıları aşağıda Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Adaların Özellikleri

Ada numarası	**Konum**	**Tescilli parseller**	**Tescili önerilen parseller**	**Toplam parsel sayısı**	**Kat sayıları**
251	Yusuf Hoca Mektep Sokak, Sebil Sokak ve Hocaki Sokak ile çevrili	-	-	12	1, 2, 3 ve 4 katlı
253	Sebil Sokak, Hocaki Sokak, Çubukçular Hamam Sokak, Çamaşırcılar Sokak ve Karanfiloğlu Caddesi ile çevrili	3, 7, 14, 16, 23, 27, 28, 29, 56, 82, 93, 94, 111, 114	48	83	1, 2, 3 ve 4 katlı
254	Çubukçular Hamam Sokak, Çubukçular Sokak, Feyzullah Paşa Camii Sokak ve Mimar Sinan Caddesi ile çevrili	1	-	1	1 ve 2 katlı

255	Çubukçular Hamam Sokak, Feyzullah Paşa Camii Sokak ve Çubukçular Sokak ile çevrili	2, 4	-	14	1, 2 ve 3 katlı
256	Feyzullah Paşa Camii Sokak, Yusuf Hoca Mektep Sokak, Yeni Sokak, Küçük Arasta Sokak ve Mimar Sinan Caddesi ile çevrili	8, 9, 19, 47	39	38	1, 2, 3 ve 4 katlı
258	Tahtalı Hamam Sokak, Karanfiloğlu Caddesi, Sebil Sokak ve Yusuf Hoca Mektep Sokak ile çevrili	1, 2, 3, 4, 5, 24, 31, 46	-	31	1, 2 ve 3 katlı
260	Küçük Arasta Sokak, Mimar Sinan Caddesi, Hastane Sokak ve Emin Akıncı Sokak ile çevrili	4	-	6	1 ve 2 katlı
261-267	Hastane Sokak, Mimar Sinan Caddesi, Saray Hamam Sokak ve Hatice Hatun Sokak ile çevrili	4	-	18	2 katlı
262	Hastane Sokak, Emin Akıncı Sokak, Küçük Arasta Sokak ve Hacı Hasan Sokak ile çevrili	3, 6	2	9	1 ve 2 katlı
263	Yeni Sokak, Yusuf Hoca Mektep Sokak, Hacı Hasan Sokak ve Küçük Arasta Sokak ile çevrili	1	12	15	1, 2, 3 ve 4 katlı
264	Hacı Hasan Sokak ve Süslü Kamil Sokak ile çevrili	-	-	6	1, 2 ve 3 katlı
265	Süslü Kamil Sokak, Yusuf Hoca Mektep Sokak, Şahabettin Paşa Sokak ve Küçük Toprak Sokak ile çevrili	4, 113	-	13	1, 2, 3 ve 4 katlı
266	Küçük Toprak Sokak, Hacı Hasan Sokak ve Hastane Sokak ile çevrili	-	-	5	1, 2 ve 4 katlı
268	Saray Hamam Sokak, Hastane Sokak ve Hatice Hatun Sokak ile çevrili	2, 17, 18	-	22	1, 2 ve 3 katlı

Çalışma alanında, Tablo 4.3'te bahsedilen tescilli ve tescili önerilen yapılar dışında dördü tescilli, ikisi tescili önerilen toplam 6 yapı daha ele alınmıştır. Tablo 4.4 de de bu yapılara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 4.4. Çalışma Alanı Sınırında Yer Alan Yapılara İlişkin Bilgiler

	Ada Numarası	Konum	Parsel Numarası
Tescilli yapılar	240	Karanfiloğlu Caddesi, Karanfiloğlu Toprak Sokak ve Salı Tekke Sokak ile çevrili	17
	269	Mimar Sinan Caddesi, Hatice Hatun Sokak ve Paşaköylü Sokak ile çevrili	4
	272	Karanfiloğlu Caddesi, Tahtalı Hamam Sokak ve Tahtalı Hamam Orta Sokak ile çevrili	18
	274	Hastane Sokak, Şahabettin Paşa Sokak, Tiftin Ağa Camii Sokak ve Yusuf Hoca Mektep Sokak ile çevrili	107
Tescili önerilen yapılar	241	Karanfiloğlu Caddesi, Kuşdoğan Camii Sokak, Karanfiloğlu Toprak Sokak ve Salı Tekke Sokak ile çevrili	3
	274	Hastane Sokak, Şahabettin Paşa Sokak, Tiftin Ağa Camii Sokak ve Yusuf Hoca Mektep Sokak ile çevrili	29

4.2.1.3. Arazi Kullanımı

Organik dokuya sahip çalışma alanı içindeki sokakların analizi yapılarak nitelikleri belirlenmiştir[12] (EK-J1,J2). Analiz çalışmasında eğri ya da düz sokak tipleri ile birlikte sokaklardaki yükselme, alçalma, daralma ve genişlemeler tespit edilmiş; düz sokakların yoğunlukta olduğu görülmüştür. Ayrıca çıkmaz sokaklar da (Baba Timurtaş Çıkmazı, Değirmen Çıkmazı ve Hocaki Camii Çıkmazı) bulunmaktadır. Özgün sokak kaplamaları değişmiştir. Yapılar, sokak üzerinde bitişik nizam ve bahçe içinde ayrık nizam olarak iki gruptur. Bitişik nizam yapıların bahçelerinin arkada yer aldığı görülmektedir. Alan içindeki 3 parselde yapı kalıntıları görülmesine karşın 22 parsel boş bulunmaktadır. Ayrıca otopark olarak kullanılan 4 alan daha mevcuttur (EK-K).

[12] Sokak analizleri Sağsöz, A., Özgen, S., Tavşan, C., "Gelenekselden Geleceğe: Erzurum-Üç Kümbetler ve Yakın Çevresinde Geleneksel Konutlar-Sokaklar Üzerine..." isimli çalışmadaki yöneteme dayalı olarak geliştirilmiştir.

4.2.1.4. Yapı Tipleri ve Kullanımları

Alan içindeki yapıların kullanımlarına bakıldığında, konut olarak kullanımın yoğunlukta olduğu; toplam 186 konuttan 152'sinin 6'sının zemin katının ticaret amaçlı-kullanıldığı görülmektedir. 27 tanesi ise kullanılmamaktadır.

2 dini yapıdan biri Şahabettin Paşa Sokak, Hastane Sokak ve Küçük Toprak Sokak ile çevrili Şahabettin Paşa (Kirazlı) Camii, diğeri ise Karanfiloğlu Caddesi, Kuşdoğan Camii Sokak ve Bakkal Sokak ile çevrili Kuşçu Doğan Camii'dir. Ayrıca Bahai[13] Evi (Beyaz Ev) olarak adlandırılan tarihi bir konut da dini işleve sahiptir.

Eğitim yapısı olarak sadece Yusuf Hoca Mektep Sokak üzerinde konumlanan Yusuf Hoca İlköğretim Okulu bulunmaktadır. Alandaki yönetim yapılarından Edirne Belediye Binası, Mimar Sinan Caddesi üzerindedir. Tarihi konut yapılarında hizmet veren Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü, Feyzullah Paşa Camii Sokak; Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Çubukçular Sokak; Polis Evi ise Çubukçular Hamam Sokak üzerinde yer almaktadır. Ayrıca Hastane Sokak üzerindeki tarihi Hafız Ağa Konağı, *Selimiye Camii Külliyesi UNESCO Dünya Mirası Edirne Alan Yönetim Başkanlığı* tarafından kullanılmaktadır.

Bakkal, pideci, fırın, fast food, berber gibi ticari işlevlere sahip yapılar ise genellikle Mimar Sinan Caddesi ve Hastane Sokak üzerinde yer almaktadır.

5 çeşmeden biri, Mimar Sinan Caddesi ile Hastane Sokak kesişiminde bulunan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi'dir. İkincisi, Yusuf Hoca Mektep Sokak üzerinde yer alan Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi'dir. Üçüncüsü, Çamaşırcılar Sokak üzerinde bulunan Ömer Efendizade Çeşmesi; alan sınırında yer alan dördüncü ve beşinci çeşmeler ise Hastane Sokak ile Harbiye Çeşme Sokak kesişimde bulunan Harbiye Çeşmesi ve Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi'dir.

Yukarıda söz edilen yapılar haricinde, 1 yapı otel, 3 yapı dernek, 2 yapı kuran kursu olarak kullanılmaktadır ki bunlar tarihi dokuya uyumsuz yeni yapılardandır. (Tablo 4.5) (EK-L).

[13] Bahai İnancı: Amacı tüm ırkları ve tüm insanları evrensel bir amaçta ve ortak bir inançta birleştirmek olan bir dünya dinidir. Bahai toplumunun en ayırt edici özelliği dünya barışının kurulabilirliğine inanması ve adanmışlık ruhu ile bu hedefe doğru gönüllü olarak çalışmasıdır (www.bahaitr.org).

Tablo 4.5. Yapı Kullanımları

Yapı Kullanımı	Yapı Sayısı	Oran
Kullanılan Konut	152	% 69.1
Boş Konut	27	% 12.3
Ticaret+Konut	6	% 2.7
Ticaret	12	% 5.4
Cami	2	% 0.9
Çeşme	5	% 1.4
Okul	1	% 0.45
Belediye ve Müdürlükleri	11	% 5
Dernek	3	% 1.4
Kuran Kursu	2	% 0.9
Otel	1	% 0.45

4.2.1.5. Kat Adetleri

İki katlı yapıların yoğunlukta olduğu çalışma alanında tek, üç ve dört katlı yapılar da görülmektedir. İki katlı yapılar %44, tek katlı yapılar %34, üç katlı yapılar %16, dört katlı yapılar %6 oranındadır (Tablo 4.6). Üç ve dört katlı yapılar yeni yapı olup üç katlı olanlar alan içerisinde dağınık halde bulunurken dört katlı olanlar Yusuf Hoca Mektep Sokak ve Şahabettin Paşa Sokak üzerinde yer almaktadırlar.

Tescilli yapılarda bodrum kat ve cihannüma[14]; yeni yapılarda ise bodrum kat ve çatı katı bulunmaktadır (EK-M). Tescilli yapıların tek ya da iki katlı olduğu; bunlardan 21'inde özellikle Karanfiloğlu Caddesi ve Çubukçular Hamam Sokak üzerindeki tescilli yapılarda bodrum katın mevcut olduğu görülmektedir. Alanda Çamaşırcılar Sokak üzerindeki No:9 ile Çubukçular Hamam Sokak üzerindeki No:20'de yer alan iki yapıda ise zemin kat üzerinde cihannüma bulunmaktadır.

[14] Cihannüma: Her tarafı seyredebilmek üzere bazı ev çatılarının üstünde yapılan bol pencereli oda ya da yarı açık mekan [39].

Tablo 4.6. Kat Adetleri

Kat Adedi	Yapı Sayısı	Oran
1	72	% 34
2	93	% 44
3	34	% 16
4	13	% 6

4.2.1.6. Plan Analizi

Çalışma alanındaki yapılar sofalarına göre sınıflandırılmış; ayrıca plan elemanları (odalar, sofa, cihannüma, merdivenler, servis mekanları ve bahçe) incelenmiştir.

4.2.1.6.1. Plan Özellikleri

Yapılar -plan tipolojisi açısından- sofalar ve cihannümalar dikkate alınarak incelenmiş; sofalı yapılar da sofanın konumuna göz önünde bulundurularak sofa yanda ve sofa ortada olmak üzere 2 gruba ayrılmıştır (EK-N).

Sofalı

Sofa Yanda: Bu plan tipinde sofa tek yönden bir oda ya da birkaç oda ile çevrilidir. İncelenen 28 yapının 7sinde sofanın yanda yer aldığı tespit edilmiştir (Şekil 4,30--36).

Sofa Ortada: Bu plan tipinde sofa iki ya da üç yönden odalarla çevrilidir. İncelenen 28 yapının 18inde sofanın ortada olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.37--54).

Cihannümalı

Bu plan tipinde zemin kat üzerinde tek mekandan oluşan cihannüma yer almaktadır. İncelenen yapılar arasında, 2 ve 7 nolu yapılar bu tiptedir (Şekil 4.55, 4.56).

Sofa Yanda

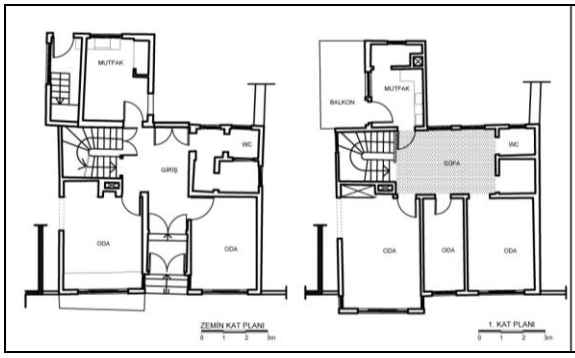

Şekil 4.30. 6 nolu konut planı [40]

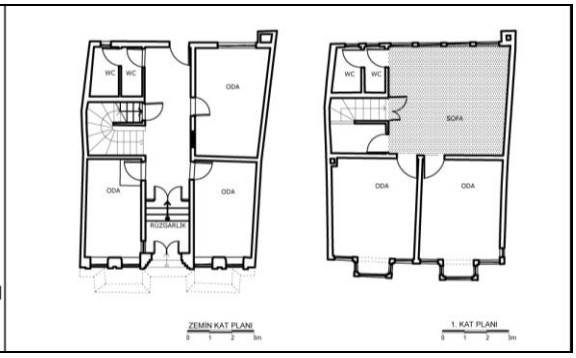

Şekil 4.31. 10 nolu konut planı [40]

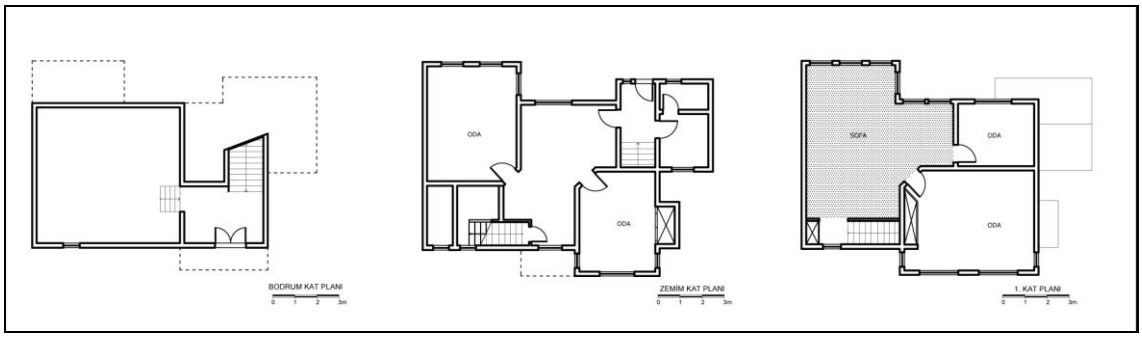

Şekil 4.32. 17 nolu konut planı [6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

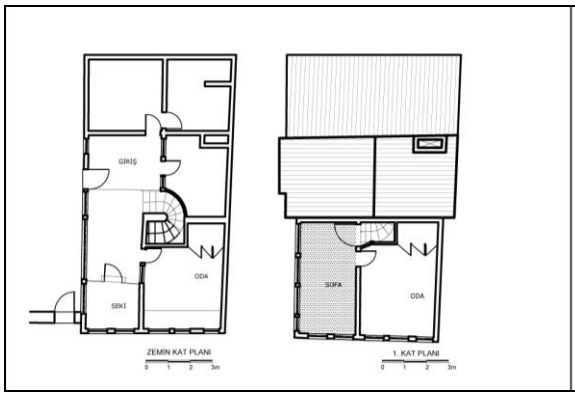

Şekil 4.33. 15 nolu konut planı [40]

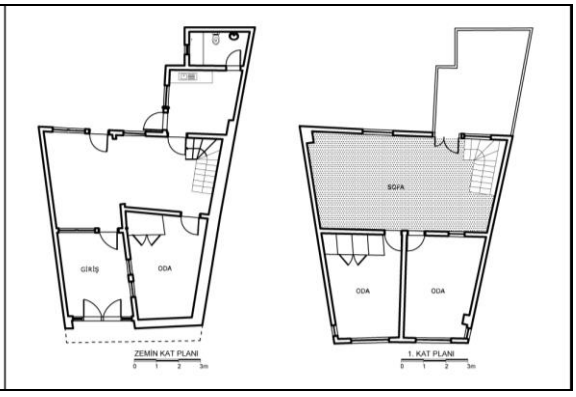

Şekil 4.34. 25 nolu konut planı [40]

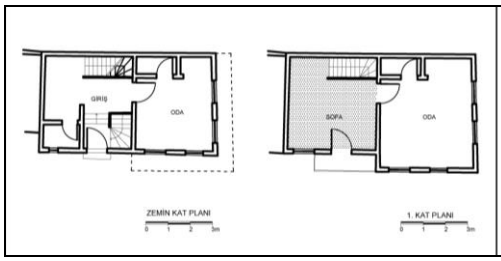

Şekil 4.35. 26 nolu konut planı
[41 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

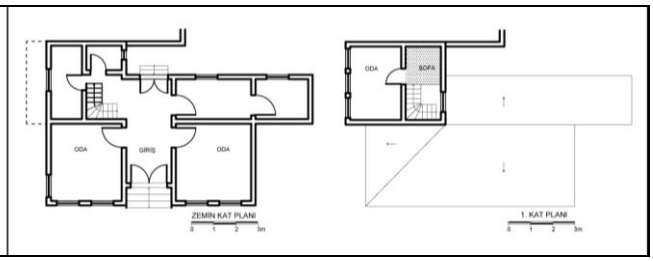

Şekil 4.36. 36 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

Sofa Ortada

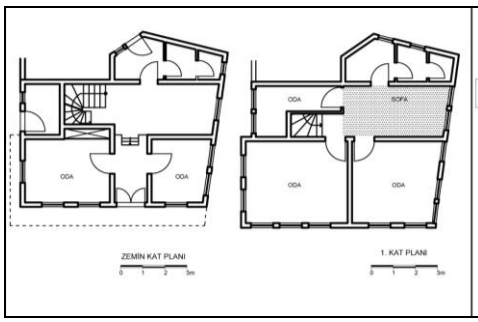

Şekil 4.37. 1 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

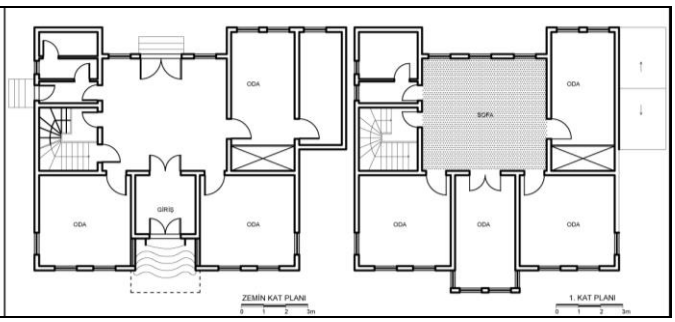

Şekil 4.38. 3 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

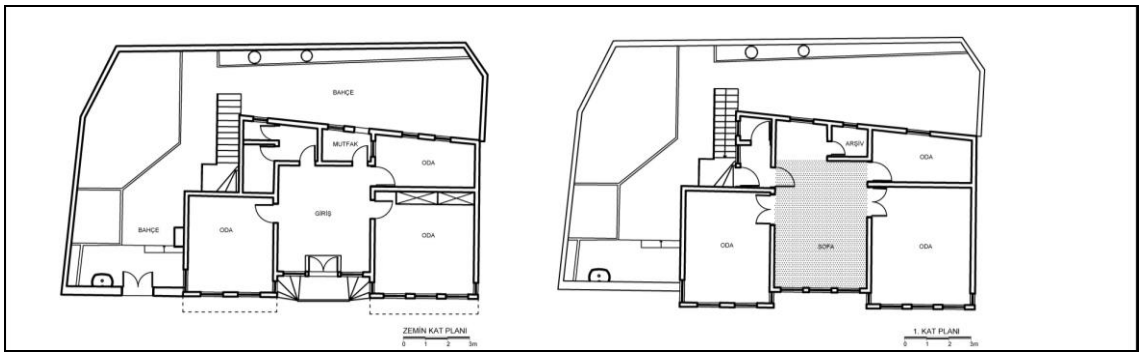

Şekil 4.39. 5 nolu konut planı [40]

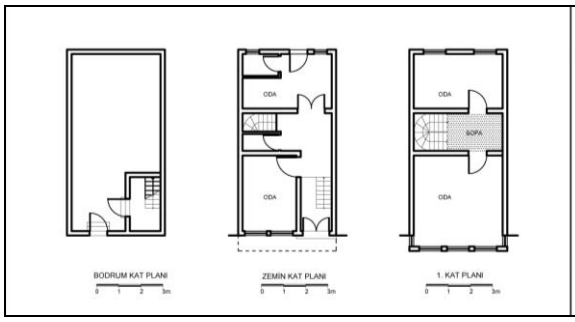

Şekil 4.40. 4 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

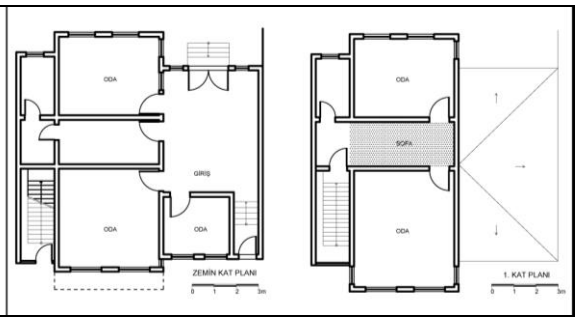

Şekil 4.41. 8 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

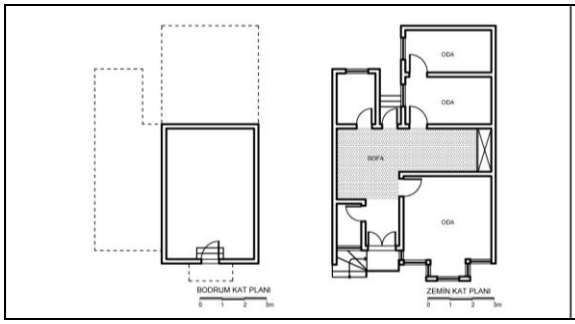

Şekil 4.42. 9 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

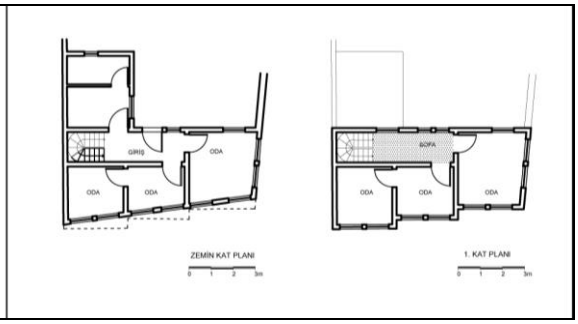

Şekil 4.43. 13 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

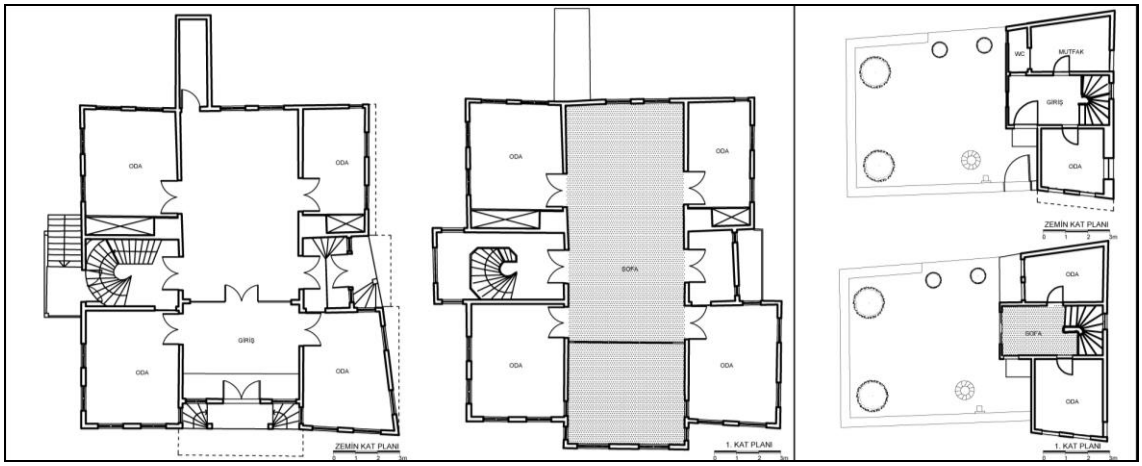

Şekil 4.44. 12 nolu konut [40]

Şekil 4.45. 14 nolu konut planı [40]

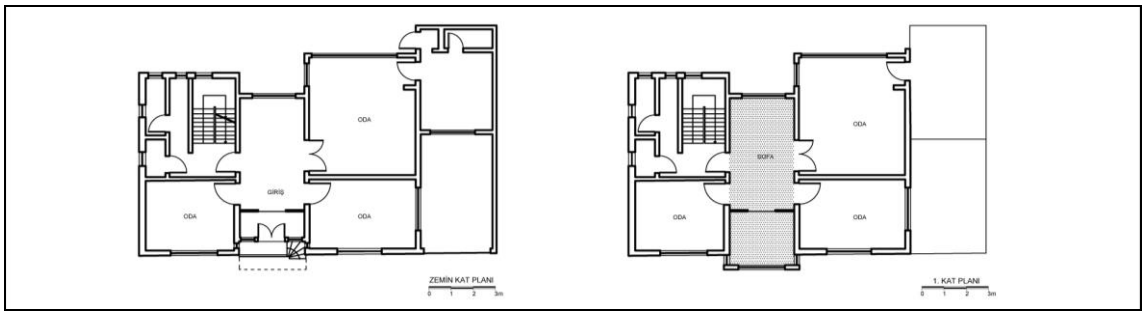

Şekil 4.46. 16 nolu konut planı [41 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

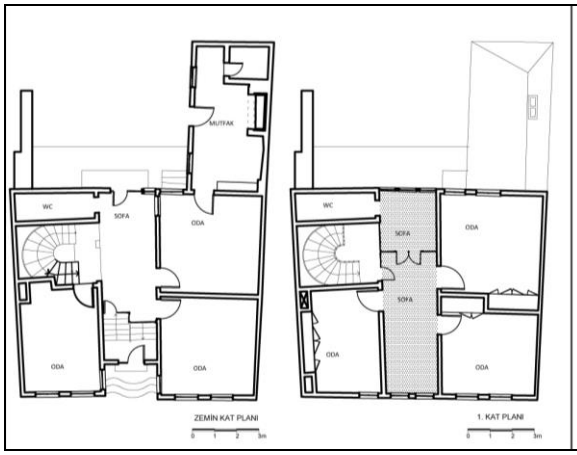

Şekil 4.47. 18 nolu konut planı [40]

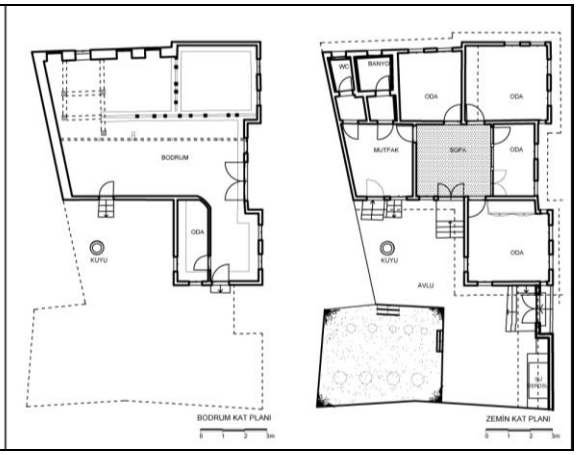

Şekil 4.48. 19 nolu konut planı [40]

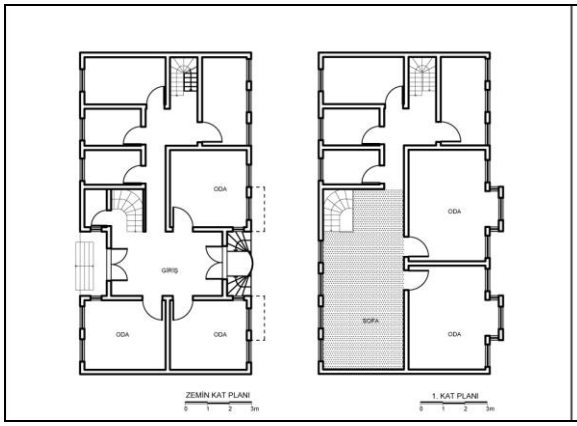

Şekil 4.49. 20 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

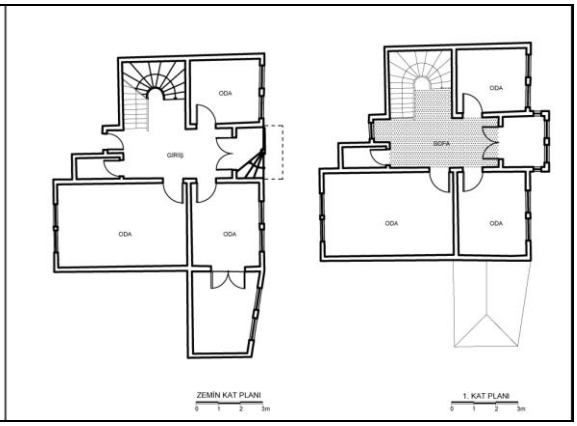

Şekil 4.50. 21 nolu konut planı
[41 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

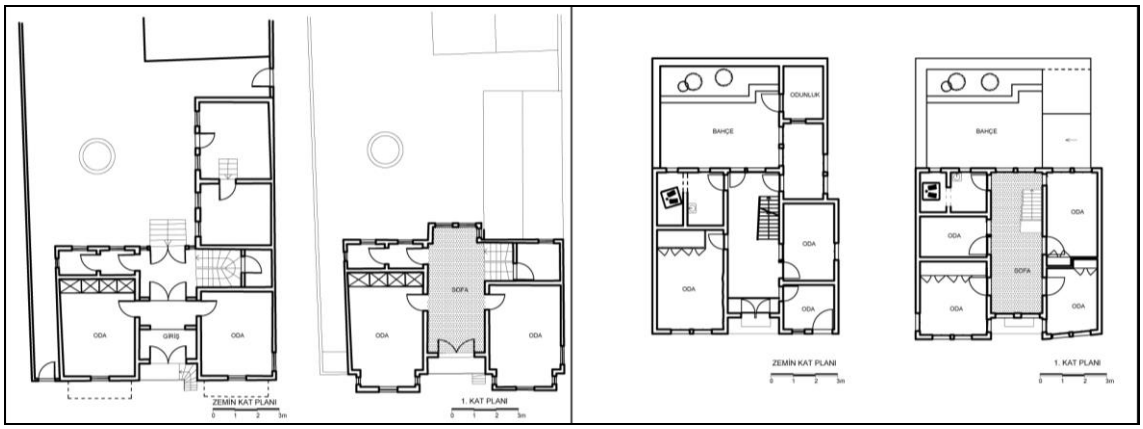

Şekil 4.51. 22 nolu konut planı [42 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

Şekil 4.52. 31 nolu konut planı [40]

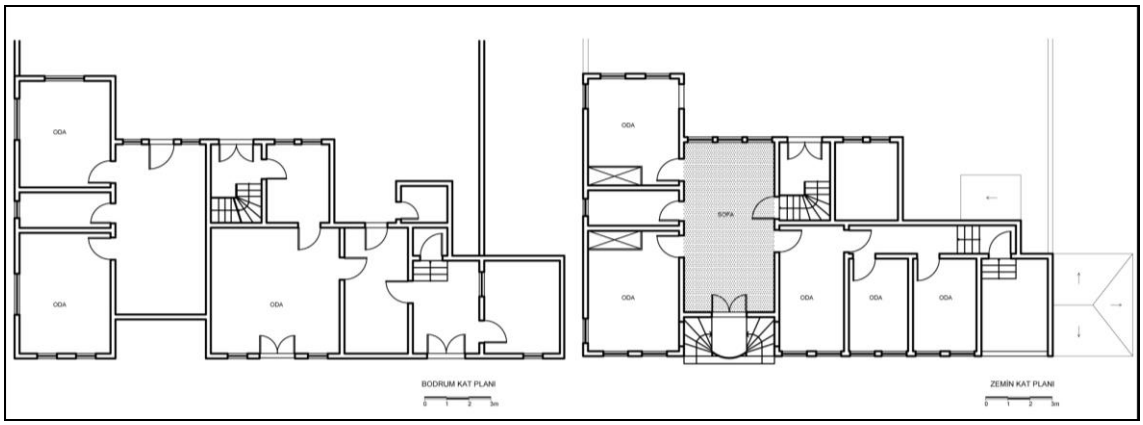

Şekil 4.53. 23 nolu konut planı [6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

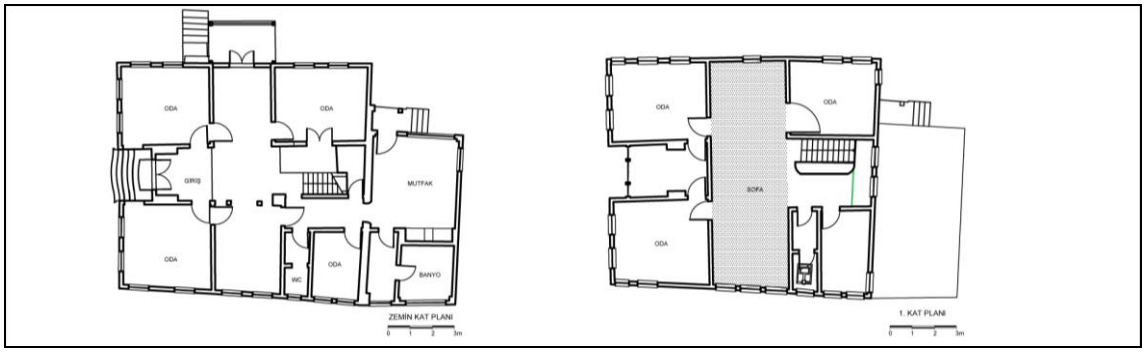

Şekil 4.54. 28 nolu konut planı [40]

Cihannümalı Yapılar

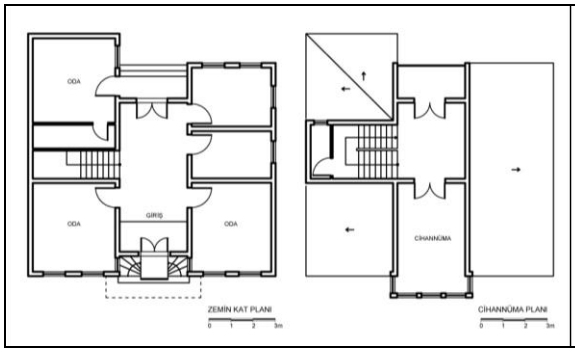

Şekil 4.55. 2 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

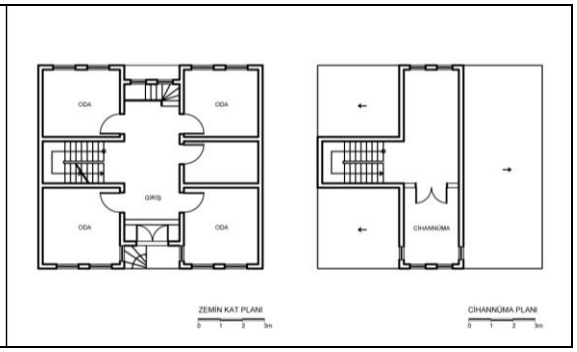

Şekil 4.56. 7 nolu konut planı
[6 nolu kaynaktan yeniden çizilmiştir]

Alan çalışmasında, Hastane Sokak No:3 üzerinde yer alan ve günümüzde ticari amaçla kullanılmakta olan 11 nolu yapının (Şekil 4.60), geçirdiği restorasyonlar sonrasında plan özelliklerini kaybettiği tespit edilmiş; ancak orijinal planı bozulan tek yapı örneği olduğundan ayrı bir başlık altında ele alınmamıştır.

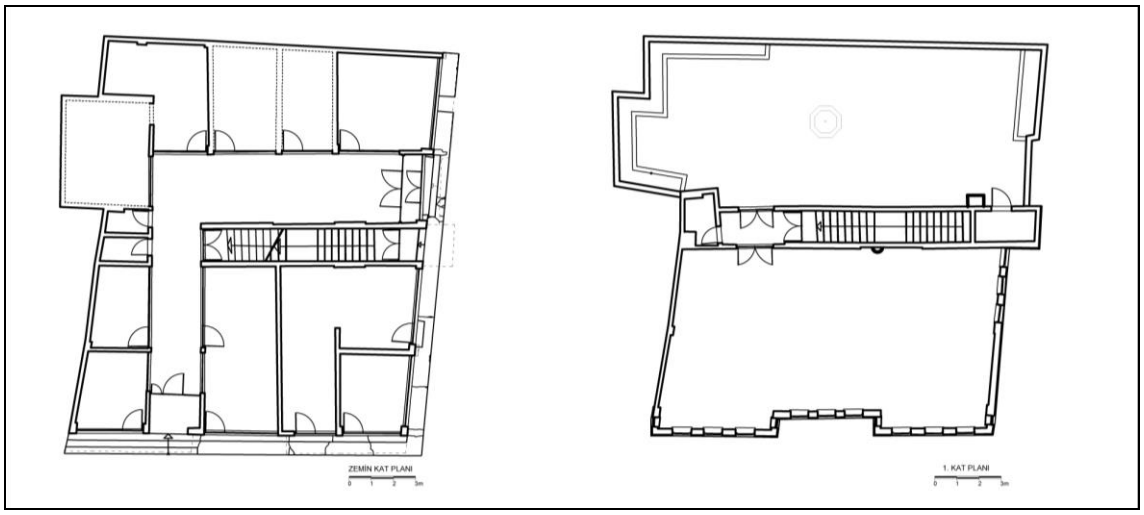

Şekil 4.57. 11 nolu konut planı [38]

4.2.1.6.2. Plan Elemanları

Farklı yaşamsal fonksiyonlara hizmet etmek üzere gelişmiş mekânsal kurguya sahip geleneksel yapılar, iç mekân elemanları olarak odalar, sofa, cihannüma, merdiven

ve servis mekanlarından; dış mekan elemanı olarak da varsa bahçeden oluşmaktadır. Ancak çalışma alanındaki geleneksel konutların kullanım niteliklerinin değiştiği, özellikle kamu yapıları olarak işlevlendirildikleri ve birçoğunun atıl durumda olduğu göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda, aşağıda, ele alınan yapıların mevcut durumlarına ilişkin tespitlere değinilmektedir.

Odalar: İncelenen yapılarda odaların kareye yakın dikdörtgen plana sahip oldukları tespit edilmiştir. İşlev değişikliği nedeniyle odalarda kullanım farklılığından söz etmek mümkün değildir.

Çift ya da yanda tek çıkmalı cephe düzenine sahip yapılarda, çıkmalar odaların genişletilmesiyle elde edilmiş; odaların genişliğine göre pencereler de tekli veya ikili düzende yerleştirilmiştir (Şekil 4.58, 4.59)

Şekil 4.58. Tekli pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.59. İkili pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

İç mekan mimari elemanı olarak bazı odalarda sadece dolapların yer aldığı tespit edilmiştir (Şekil 4.60, 4.61)

Şekil 4.60. Dolap görünüşü (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.61. Dolap görünüşü (Mısırlı, 2012)

Odaların tavanlarında -özellikle ortada- yer alan ahşap profilli süslemeler (Şekil 4.62) duvarlarında da kalemişi süslemeler ve resimler (Şekil 4.63) dikkat çekmektedir.

Şekil 4.62. Tavan süslemesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.63. Kalemişi süsleme (Mısırlı, 2012)

Sofalar: İncelenen geleneksel konutların plan tipleri sofaların konumuna göre değerlendirilmiş; sofanın yanda ve ortada konumlandığı görülmüştür: sofa yanda konumladığı konutlarda tek yönden odalarla ilişkili iken ortada konumlandığı konutlarda ise iki veya üç yönden odalarla ilişkilidir. Genellikle dikine, dikdörtgen plana sahip bu sofaların işlev değişikliklerine rağmen odalar ve servis mekanları arasında geçiş mekanı niteliği taşıdığı söylenebilir.

Cihannümalar: Geleneksel konut mimarisinde genellikle birinci ya da ikinci kat üzerinde yer alan cihannüma, yapının sokağa ya da avluya bakan cephesinde konumlanmış, üç yanı pencereli, en özel ve manzaralı mekanıdır. Çalışma kapsamında ele alınan 36 konuttan sadece 2'sinde (2 ve 7 nolu yapılar) cihannümaya rastlanmakla birlikte günümüzde özgün işlevlerini yitirdikleri görülmektedir (Şekil 4.64, 4.65).

Şekil 4.64. 7 nolu cihannümalı konut (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.65. 2 nolu cihannümalı konut (Mısırlı, 2012)

Merdivenler: Çalışma kapsamındaki yapılarda I, L ve U forma sahip merdivenler mevcuttur. Bodruma inen merdivenler taş iken üst katlara çıkan merdivenler ahşaptır. Merdiven altı boş bırakıldığı gibi kapatılarak depo olarak da kullanılmıştır (Şekil 4.66, 4.67, 4.68).

Şekil 4.66. I forma sahip merdiven (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.67. L forma sahip merdiven (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.68. U forma sahip merdiven (Mısırlı, 2012)

Merdiven korkulukları ise ahşap malzemeden yapılmıştır. Bazı yapılardaki korkuluklarda ahşap oyma tekniklerine ve süslemelere rastlanmaktadır (Şekil 4.69, Şekil 4.70).

Şekil 4.69. Ahşap merdiven korkuluğu (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.70. Ahşap merdiven korkuluğu (Mısırlı, 2012)

Servis Mekanları: Servis mekanları olan mutfak, tuvalet ve banyonun birçok yapıda özgünlüğünü kaybettiği; ancak birkaç yapıda örneklerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Mutfak: Geleneksel konutlarda işlev değişikliği özgün mutfak mekanının yok olmasında rol oynamıştır. Kullanılmayan konutlarda da mutfak mekanının bahçede yapıya bitişik olarak eklendiği tespit edilmiştir. Ele alınan yapılardan özgün mutfak mekanına örnek gösterilebilecek sadece bir yapıya rastlanılmıştır. Bu yapıda ocak elemanı (Şekil 4.71) ile taş döşeme kaplaması (Şekil 4.72) mutfak mekanının özgün özelliklerini ortaya koymaktadır.

Şekil 4.71. Ocak elemanı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.72. Mutfak döşeme kaplaması (Mısırlı, 2012)

Banyo ve Tuvaletler: İncelenen yapılarda birkaç özgün ıslak mekan örneğine - hatta yapı içinde tuvalet çözümlerine- rastlanmıştır. Banyolarda özgün mermer kurnalar (Şekil 4.73, 4.74) ve giderler, tuvaletlerde de özgün hela taşları (Şekil 4.75, 4.76) tespit edilmiştir. Ancak yapıların birçoğunda mutfaklar gibi banyo ve tuvaletlerin de özgünlüğünü kaybettiği; ıslak mekanların bahçede yapıya bitişik olarak çözümlendiği görülmüştür.

Şekil 4.73. Mermer kurna (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.74. Mermer kurna (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.75. Tuvalet mekanı ve hela taşı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.76. Tuvalet mekanı ve hela taşı (Mısırlı, 2012)

Bahçeler: Geleneksel yapılarda bahçe, sokağın doğal çizgisini izleyen bir duvarla sokaktan ayrılmıştır. İncelenen yapıların çoğunda bahçe bulunmakta; bazılarında bahçe içinde havuz (Şekil 4.77) ya da kuyuya (Şekil 4.78) rastlanmaktadır.

Şekil 4.77. Havuz (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.78. Kuyu (Mısırlı, 2012)

Bahçeler, yaklaşık 2-3 m yüksekliğinde bir bahçe duvarı ile sokaktan ayrılır. Özgün bahçe duvarlarında (Şekil 4.79, 4.80) taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Bunlar yer yer briketle değiştirilmiştir. Bahçelere girişler tek ve çift kanatlı kapılar ile sağlanmaktadır.

Şekil 4.79. Bahçe Duvarı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.80. Bahçe Duvarı (Mısırlı, 2012)

Aktif olarak kullanılan yapıların bahçeleri düzenmiş olup bu mekanlarda çeşitli bitki ve ağaçla donatılmıştır (Şekil 4.81, 4.82).

Şekil 4.81. Bahçe görünüşü (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.82. Bahçe görünüşü (Mısırlı, 2012)

4.2.1.7. Cephe Analizleri

Cephe analizleri için yapılar çıkma tiplerine göre sınıflandırılmış; kat adetleri, girişler, cephe elemanları (pencereler, giriş kapıları, yatay silmeler ve köşe dikmeleri, çıkma altı elemanları), çatı biçimlenişi ve saçaklar incelenmiştir (EK-O1, O2).

4.2.1.7.1. Cephe Tipleri

Çalışma alanındaki yapılar çıkmalı, çıkmasız ve cihannümalı olmak üzere 3 grupta incelenmiştir[15]. İki ya da üç cephesinde çıkma bulunan 3 yapı ise her bir cephesindeki çıkma tipine göre tanımlanmıştır (EK-O3).

4.2.1.7.1.1. Çıkmalı Yapılar

Cephede çıkması bulunan yapılar; çıkma sayısına, formuna ve konumuna göre alt kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Çıkmalı yapılardan sadece birinin bodrum+tek kattan; diğerlerinin iki kattan oluştuğu görülmektedir.

Tek çıkmalılar: Cephede tek çıkma yer almakta ve bu çıkmanın ortada (Şekil 4.83), yanda (Şekil 4.84), yanda ters L biçiminde (Şekil 4.85), bir yanda ortada (Şekil 4.86) olmak üzere 4 farklı şekilde konumlandığı görülmektedir.

[15] Cephe analizleri Sağsöz, A., Tuluk, Ö.İ., Özgen, S., "Influences of different ages and cultures on each other from architectural point of view: Examination of historical buildings in Trabzon/Turkiye" isimli çalışmadaki yöneteme dayalı olarak geliştirilmiştir.

Çalışma alanında çıkmanın cephe ortasında konumlandığı 3 yapı görülmektedir. Sokaktan direkt olarak ulaşılan bu 3 yapıda (3-16-21 nolu yapılar) da basamaklarla yükseltilmiş giriş niş içinde; çıkma da bu bölümün üzerinde yer almaktadır.

6 nolu yapıda çıkmanın cephenin yanında konumlandığı; birkaç basamakla yükseltilmiş girişin niş içinde yer aldığı ve yapıya sokaktan direkt ulaşım sağlandığı görülmektedir. 17 nolu yapıda ise çıkma cephede -iki kat boyunca- ters L biçiminde, yanda konumlanmakta; sokaktan direkt ulaşımı sağlayan giriş de çıkma altında yer almaktadır. Basamaklarla yükseltilmiş girişin niş içinde yer aldığı bir başka yapı da 9 nolu yapıdır. Tek kattan oluşan bu yapıda çıkma girişin yan tarafındaki bölümün ortasında görülmektedir.

Şekil 4.83. Ortada tek çıkma (Mısırlı, 2012) Şekil 4.84. Yanda tek çıkma (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.85. Ters L biçiminde tek çıkma (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.86. Bir yanda ortada tek çıkma (Mısırlı, 2012)

Çift çıkmalılar: İki çıkmaya sahip (Şekil 4.87) bu tip yapılarda direkt sokağa açılan girişlerin basamaklarla yükseltildiği çıkmaların da cephenin iki yanında konumlandığı görülmektedir. Ayrıca iki çıkma arasında balkonun yer aldığı (Şekil 4.88) yapı tipleri de mevcuttur. Çalışma kapsamında ele alınan yapılardan 5'inde (5-10-11-20-31 nolu yapılar) çıkmaların cephenin iki yanında konumlandığı; 2'sinde (22-28 nolu yapılar) çıkmalar arasında uzanan balkonların yer aldığı tespit edilmiştir.

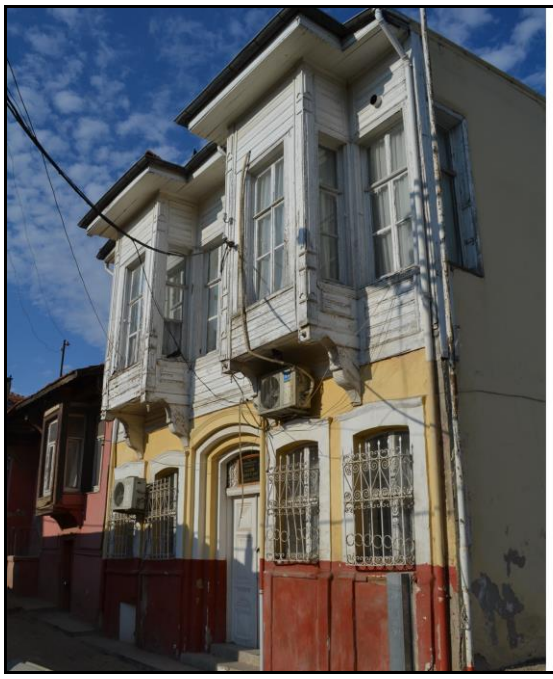

Şekil 4.87. Çift çıkma (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.88. Çift çıkma arası balkonlu (Mısırlı, 2012)

Tüm kat çıkmalılar: Üst katın tümüyle çıkma şeklinde düzenlendiği (Şekil 4.89, 4.90) dört yapı (4-8-14-25 nolu yapılar) bu grupta incelenmiştir. 14 nolu yapıya giriş bahçeden; diğer üç yapıya ise sokaktan sağlanmıştır.

Şekil 4.89. Tüm kat çıkma (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.90. Tüm kat çıkma (Mısırlı, 2012)

Testere çıkmalılar: Alt katta çarpık olan planı üst katta düzgün geometriye dönüştürmek amacıyla oluşturulmuş çıkmalardır. Tekli (Şekil 4.91) ve üçlü testere (Şekil 4.92) olarak 2 farklı şekilde görülmektedir. Çalışma alanındaki 15 nolu yapıda tekli; 13 nolu yapıda ise üçlü testere çıkma mevcuttur. Söz konusu her iki yapıya da giriş bahçelerinden sağlanmaktadır.

Şekil 4.91. Tekli testere çıkma (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.92. Üçlü testere çıkma (Mısırlı, 2012)

Alan içinde 3 köşe yapısı (1-12-26 nolu yapılar) bulunmaktadır. Bu yapıların cephelerinde de farklı tipte çıkmalar görülmektedir. Köşe yapılarından, 12 nolu yapının iki cephesinde ortada tek çıkma; diğer bir cephesinde de tekli testere+balkon (Şekil 4.93) bulunmaktadır. Yapının her iki cephesinde basamaklar ile yükseltilmiş girişler mevcut olup bu girişler niş içinde yer almaktadır. Diğer iki yapıda (1-26 nolu) ise köşe çıkmanın oluştuğu; bu oluşumun bir cephede tüm kat çıkma şeklinde, diğer cephede de katın bir bölümünde olduğu görülmektedir. Bu yapılara girişler sokaktan sağlanır ve girişler cephe ile aynı düzlemdedir. Ancak 26 nolu yapının çıkmalı bölümü harap olduğundan eski fotoğrafından yararlanılarak tespitte bulunulmuştur.

Şekil 4.93. Farklı cephelerinde farklı tipte çıkmalı yapı (Mısırlı, 2012)

4.2.1.7.1.2. Çıkmasız Yapılar

Çıkmasız yapılar tek veya iki katlıdır. Bu tipteki yapılarda tüm cephenin aynı düşey düzlemde olduğu -nişsiz- ya da girişin niş içinde yer aldığı görülmektedir. Çalışma alanında, tüm cephenin aynı düşey düzlemde olduğu tek katlı 6 yapı mevcuttur ki bunlarda bodrum katın varlığı da dikkat çekmektedir. Bu yapılara giriş 2'sinde (19-29 nolu yapılar) bahçeden, 4'ünde (24-27-33-35 nolu yapılar) sokaktan direkt sağlanmaktadır. Girişi niş içinde olan yapıların ise tümünde bodrum kat mevcuttur ve incelenen yapılardan 6'sı (18-23-30-32-34-36 nolu yapılar) bu tipte olup yapılara giriş direkt sokaktan sağlanmaktadır.

4.2.1.7.1.3. Cihannümalı Yapılar

Çalışma alanında 2 nolu ile 7 nolu yapılarda zemin kat üzerinde orta çıkmalı cihannüma bulunmaktadır. Bodrum katın da mevcut olduğu her iki yapıda basamaklarla yükseltilmiş girişler direkt sokağa açılmaktadır.

4.2.1.7.2. Girişler

İncelenen yapılar arasında 31 yapıya giriş, sokaktan; 5 yapıya (13-14-15-19-29 nolu yapılar) giriş ise bahçeden sağlanmaktadır. Ayrıca girişler, yapı cephesine yansıma biçimlerine göre niş içinde ve nişsiz olmak 2 grupta incelenmişlerdir (EK-O4).

Niş İçinde: Girişlerin niş içinde yer aldığı yapı grubunda giriş sahanlıklarının yanda veya ortada konumlandığı görülmektedir. Çalışma alanında giriş sahanlığının yanda konumlandığı üç yapı bulunmaktadır. Bunlar arasında 32 nolu tek katlı yapı ile 25 nolu iki katlı yapıda giriş sokak kotundan sağlanmakta iken 9 nolu tek katlı yapıda bir yandaki merdivenle sağlanmaktadır.

18 yapıda ise giriş sahanlığının ortada konumlandığı tespit edilmiş; bir yandan (Şekil 4.94), iki yandan (Şekil 4.95) ve önden merdivenli (Şekil 4.96) olmak üzere 3 farklı grupta ele alınmışlardır. Bir yandan merdivenli olan 4 yapıdan 16-21-22 nolu yapılar, iki katlı; 7 nolu yapı, cihannümalıdır. İki yandan merdivenli olan 6 yapıdan da 23 nolu yapı, tek katlı; 5-12-20-28 nolu yapılar, iki katlı; 2 nolu yapı ise cihannümalıdır Önden merdivenli 8 yapıdan da 30 ve 36 nolu yapılar, tek katlı; diğer 6'sı (3-6-10-18-31-34 nolu yapılar) iki katlıdır.

Şekil 4.94. Bir yandan merdivenli giriş (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.95. İki yandan merdivenli giriş (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.96. Önden merdivenli giriş (Mısırlı, 2012)

Nişsiz: İncelenen yapılar arasında 10 yapıda girişin cephe aynı düşey düzlemde olduğu; bunlar arasından 7 yapıda girişin yanda, 3 yapıda ise ortada konumlandığı tespit

edilmiştir. Girişleri yanda bulunan 7 yapıdan 2'si (27-35 nolu yapılar) tek katlı, 5'i (4-8-17-24-26 nolu yapılar) iki katlıdır. Girişi ortada konumlanan yapıların 3'ünün de (1-11-33 nolu yapılar) iki katlı oldukları, girişlerinde merdiven bulunmadığı görülmüştür.

4.2.1.7.3. Cephe Elemanları

Cephe elemanları; pencereler, giriş kapıları, yatay silmeler ve köşe dikmeleri, çıkma altı elemanları ve saçaklar olarak kategorize edilmiştir.

Pencereler: Pencereler tekli, ikili, üçlü ve beşli düzen olarak 4 grupta incelenmiştir. Bununla birlikte birden fazla pencere düzenine sahip yapıların varlığı da söz konusudur. Tekli düzendeki pencerelerin kare (Şekil 4.97) veya dikine dikdörtgen 1×2 oranında- (Şekil 4.98) boyutlarda olduğu; ikili (Şekil 4.99), üçlü (Şekil 4.100) ve beşli (Şekil 4.101) düzenleri oluşturan pencerelerin ise dikine dikdörtgen 1×2, 1×1.5 oranında olduğu görülmüştür. 20 nolu yapı da ise tüm pencere düzenlerinin mevcudiyeti dikkat çekmektedir (Şekil 4.102).

Şekil 4.97. Kare boyutlarda tekli pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.98. Dikine dikdörtgen tekli pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.99. Dikine dikdörtgen ikili pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.100.Üçlü pencere Düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.101. Beşli pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.102. Karma pencere düzeni (Mısırlı, 2012)

Pencere tipleri incelendiğinde 34 yapı çift kanatlı, 2 yapıda (1-5 nolu yapılar) giyotin pencere tespit edilmiştir.

Pencerelerde kepenk ve parmaklık kullanımının yaygın olmadığı söylenebilir. Nitekim 2 yapıda (3-12 nolu yapılar) kepenk, 13 yapının da bodrum ve zemin kat pencerelerinde süslemeli demir parmaklık görülmektedir (Şekil 4.103, 4.104).

Şekil 4.103. Pencere parmaklığı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.104. Pencere parmaklığı (Mısırlı, 2012)

Giriş Kapıları: Özgün giriş kapıları ahşaptır. Çalışma kapsamındaki yapılar giriş kapıları açısından ele alındığında;

3'ünün (13-14-15 nolu) tek kanatlı (Şekil 4.105), 3'ünün (17-19-31 nolu)çift kanatlı (Şekil 4.106), 16'sının çift kanatlı+tepe pencereli (Şekil 4.107), 2'sinin (16-25 nolu) çift kanatlı+iki yanı pencereli (Şekil 4.108), 2'sinin (5-12 nolu) de çift kanatlı+iki yanı pencereli+tepe pencereli (Şekil 4.109) olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca 9 yapıda (8-

11-18-21-24-26-27-29-33 nolu) özgün ahşap kapıların metal kapılar olarak değiştirildiği belirlenmiştir.

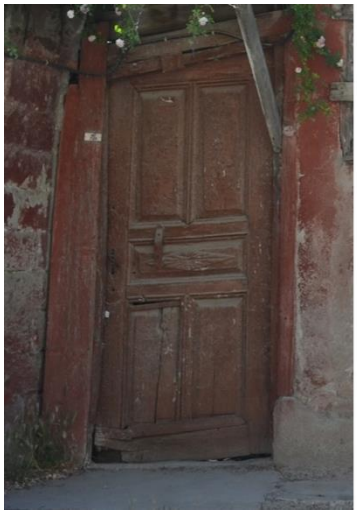

Şekil 4.105. Tek kanatlı kapı (Mısırlı, 2012)

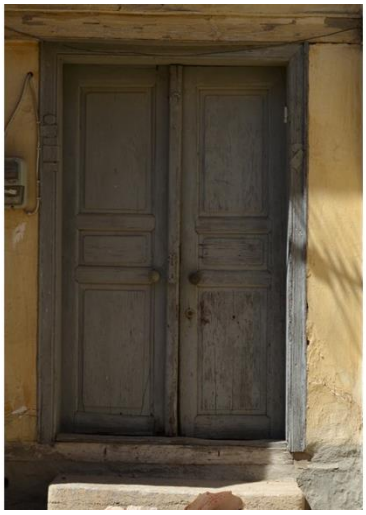

Şekil 4.106. Çift kanatlı kapı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.107. Çift kanatlı tepe pencereli kapı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.108. Çift kanatlı iki yanı pencereli kapı (Mısırlı, 2012)

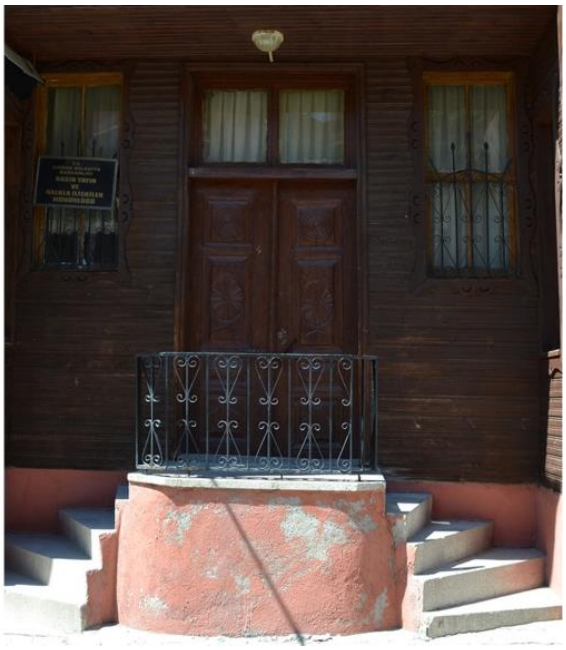

Şekil 4.109. Çift kanatlı iki yanı pencereli ve tepe pencereli kapı (Mısırlı, 2012)

Girişlerin bahçeden sağlandığı yapılarda bahçe kapılarının tek veya çift kanatlı oldukları; 29 nolu yapının bahçe kapısının özgünlüğünü kaybetmiş olduğu, 14 nolu yapının bahçe kapısının da yok olduğu tespit edilmiştir.

Yatay Silmeler ve Köşe Dikmeleri: Yatay silmeler, katlar arasında duvar boyunca devam eden düz bir ahşap elemandır (Şekil 4.110). İki yapıda (12-22 nolu yapılar) bodrum kat hizasında taş silmeler yer almakta, 12 nolu yapıda ise katlar arasında profilli ahşap silme (Şekil 4.111) bulunmaktadır. Cephelerdeki köşe dikmeleri genellikle sıvanmayıp açıkta bırakılmıştır.

Şekil 4.110. Duvar boyunca devam eden düz ahşap yatay silmeler ve ahşap köşe dikmeleri (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.111. Bodrum kat hizasında taş, katlar arası profilli ahşap silmeler (Mısırlı, 2012)

Çıkma Altı Elemanları: Çıkma altı elemanları ahşap konsol (Şekil 4.112, 4.113), eli böğründe (Şekil 4.114), metal konsol (Şekil 4.115, 4.116) ve ahşap payanda (Şekil 4.117) olarak belirlenmiştir. Çıkmalı yapılarda genellikle ahşap konsol görülmektedir. Çıkmalı yapıların 13'ünde çıkma altı elemanı olarak ahşap konsol, 2'sinde metal konsol, 2'sinde ahşap payanda, 1'inde de eli böğründe bulunmaktadır. Bunların dışında 6 nolu yapıda özgünlüğünü yitirmiş ya da sonradan eklenmiş metal payanda görülmektedir.

Şekil 4.112. Ahşap konsol (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.113. Ahşap konsol (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.114. Eli böğründe (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.115. Metal konsol (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.116. Metal konsol (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.117.Ahşap payanda (Mısırlı, 2012)

4.2.1.7.4. Çatılar

Çatılar, kırma veya beşik çatı olup alaturka kiremit ile örtülüdür. Değişmiş ya da müdahale görmüş olanlar marsilya tipi kiremit ile örtülüdür. 8 yapı beşik çatılı iken 28 yapı kırma çatılıdır.

Saçaklar: Saçakların altı açık veya kapalıdır. 22 yapının saçak altı kaplamalı, 14 yapının ise açıktır. Müdahale görmüş ve saçak altı sıvanmış 24 nolu yapı dışındaki diğer saçak altı kaplamalı olan yapılarda saçak altı ahşap kaplıdır.

4.2.1.8. Yapım Tekniği

Konutlar yapım tekniklerine göre dört grupta incelenmiştir (EK-P).

1. Ahşap karkas yapılar
2. Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas yapılar
3. Yığma yapılar
4. Betonarme yapılar

Çalışma alanında betonarme yapı oranının geleneksel ya da kısmen geleneksel özellik gösteren yapılara oranla yoğunluk kazanması, alanın geleneksel dokusunun kaybolmakta olduğunun bir göstergesidir. Geleneksel ya da kısmen geleneksel mimari özelliğe sahip yapılar ahşap karkas sistem ile inşa edilmiş; dolgu malzemesi olarak da tuğla ve kerpiç kullanılmıştır. Bodrum katı bulunan yapılarda bodrum kat yığmadır. Çevre ile uyumlu yapılar da genellikle yığma sistemdedir. Çıkmalı yapılarda ise bazı çıkmaların ahşap karkas üzeri çıtalı olduğu görülmektedir. Tablo 4.6'da alandaki yapıların yapım sistemlerine göre sayıları belirtilmiştir (Tablo 4.7).

Tablo 4.7. Yapım Sistemleri

Yapım Sistemleri			
Ahşap Karkas Sistem	Bodrum Kat Yığma, Üst Katlar Ahşap Karkas Sistem	Yığma Sistem	Betonarme Sistem
16	23	55	118

4.2.1.9. Yapısal Durum

Çalışma alanındaki tescilli, tescili önerilen ve herhangi bir mimari özellik göstermemesine karşın çevre ile uyumlu konutların yanı sıra tescilli anıtların (camiler, çeşmeler, okul, Belediye Binası ve Sağlık İşleri Binası) taşıyıcı sistemleri ve mimari elemanları incelenerek yapısal durumları dört gruba ayrılmıştır (EK-R).

1. İyi: Taşıyıcı sistem elemanları sağlam, malzemelerde bozulma yok.
2. Basit onarım gerektiren: Taşıyıcı sistem elemanları sağlam, ancak malzemelerde bozulmalar mevcut.
3. Kapsamlı onarım gerektiren: Taşıyıcı sistem elemanları hasarlı ve malzemelerde bozulmalar mevcut.
4. Harap: Taşıyıcı sistem yıkık.

İncelen yapıların yapısal durumlarına ilişkin bilgiler tablo 4.8'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Yapısal Durum

	Yapısal Durum			
	İyi	Basit Onarım Gerektiren	Kapsamlı Onarım Gerektiren	Yıkık
Konutlar	64	23	5	2
Anıtsal yapılar	10	-	-	-

4.2.1.10. Değişmişlik

Geleneksel konutlardaki değişimlerin plan ve cephe açısından ele alınmış; değişmemiş, az değişmiş ve çok değişmiş olarak da derecelendirilmiştir. (EK-S).

Cephelerde Değişmişlik: Geleneksel yapıların cephe elemanlarında genel olarak malzeme değişikliği saptanmıştır. Onarılan yapılarda pencere ve kapıların yıpranan veya bozulan bölümleri yenilenmiştir. Ancak bazı kapıların metal malzemeyle (Şekil 4.118), bazı pencerelerin PVC malzemeyle (Şekil 4.119) değiştirildiği; hatta bazı pencerelere panjur eklendiği görülmüştür. Birkaç yapıda da kapıların kapatılarak pencereye dönüştürüldüğü (Şekil 4.120) ve pencere bölmelerinin değiştirildiği (Şekil 4.121) belirlenmiştir. Ayrıca geleneksel yapılar arasında çatı malzemesi alaturka kiremitten marsilya tipi kiremite dönüştürülenler de mevcuttur.

Şekil 4.118. Metal ile değiştirilmiş kapı (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.119. PVC ile değiştirilmiş pencere (Mısırlı, 2012)

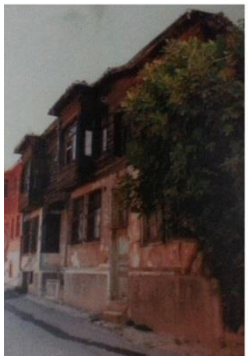

Şekil 4.120 Kapatılan kapı örneği- eski ve yeni durumu (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.121. Pencere sayısında değişim- eski ve yeni durumu (Mısırlı, 2012)

Geleneksel konutların cephelerinde gözlenen değişmişlikler üç grupta ele alınarak Tablo 4.9 da değerlendirilmiştir:

Değişmemiş: Cephesinde hiç değişiklik olmayan veya sadece yapı elemanında değişiklik görülen (pencere doğramasının aynı malzeme ile yenilenmesi gibi) yapılardır.

Az Değişmiş: Cephelerin doluluk boşluk oranlarını, açıklık sistemini, rengini, kaplama malzemesini değiştirecek nitelikte müdahale edilmiş (kapı, pencere gibi elemanların kapatılması, açılması gibi) yapılar.

Çok Değişmiş: Cephenin tipini değiştirecek nitelikte müdahale edilmiş yapılardır. Tek bir örnekte (11 nolu yapı) görülen bu değişim, yapının zemin kat cephesinin tamamen değişmesi, giriş kurgusunun yok olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 4.9. Cephelerde Değişmişlik

Değişmemiş	Az Değişmiş	Çok Değişmiş
22	13	1

Planlarda Değişmişlik: Geleneksel yapıların planlarında; bölünme (oda bölünmesi), ekleme (özellikle bahçeye yapı eklenmesi), tamir ve elemanların kaldırılması şeklinde görülen değişmişliktir. Ekleme ve bölünme sırasında yapım malzemeleri değişmiş, bazı pencere ve kapıların boyutları değiştirilmiş ya da tamamıyla kaldırılmıştır.

Geleneksel konutlarda plan açısından en fazla değişikliğin yaşam şartlarının değişmesine bağlı olarak yapıların güncel ihtiyaçlara cevap verememesi nedeniyle- özellikle bahçelere servis hacimlerinin eklenmesiyle oluştuğu söylenebilir. Bununla birlikte sofalara eklenen bölücü elemanlar yapıların plan şemalarının değişmesinde rol oynamış; restorasyon çalışmaları da bazı yapıların plan şemalarının okunmasını engellemiştir. İç mimari elemanlar ise günümüz kullanım koşullarına elverişli hale getirilirken malzeme ya da biçim değişikliğine (özellikle iç kapıların farklı renklere boyanmış olması gibi) uğramıştır.

Geleneksel konutlardan içine girilemeyenlerin plan değişmişlikleri saptanamamıştır. İçine girilebilen yapıların plan değişmişlikleri ise üç grupta ele alınarak Tablo 4.10 da değerlendirilmiştir:

Değişmemiş: Plan şemasında ve mimari elemanlarında -sıva, döşeme kaplaması gibi- müdahale yapılmamış yapılar.

Az değişmiş: Plan şemasını fazla değiştirmeyecek nitelikte mekansal müdahale yapılmış ya da iç mimari elemanlara müdahale edilmiş yapılardır. Çalışma sırasında plan şeması değişmemiş olmasına karşın özellikle wc, mutfak gibi ıslak hacimlerin eklenmesi nedeniyle mekansal müdahale geçirmiş yapılar tespit edilmiştir.

Çok değişmiş: Plan şemasının okunmasını engelleyecek ölçüde müdahale edilmiş yapılar.

Tablo 4.10. Planlarda Değişmişlik

Değişmemiş	Az Değişmiş	Çok Değişmiş
Baba Demirtaş Sokak No:15	Çubukçular Sokak No:8	Hastane Sokak No:3
Çamaşırcılar Sokak No:20	Çubukçular Hamam Sokak No:3	
Çamaşırcılar Sokak No:24	Karanfiloğlu Caddesi No:6	
Çubukçular Sokak No:4	Karanfiloğlu Caddesi No:14	
Çubukçular Hamam Sokak No:9	Karanfiloğlu Caddesi No:16	
Feyzullah Paşa Camii S. No:3	Küçük Arasta Sokak No:9	
Feyzullah Paşa Camii S. No:19	Saray Hamam Sokak No:13	
Feyzullah Paşa Camii S. No:21		
Hastane Sokak No:11		
Hatice Hatun Sokak No:1		
Hatice Hatun Sokak No:2		
Hatice Hatun Sokak No:3		
Karanfiloğlu Caddesi No:8		
Karanfiloğlu Caddesi No:10		
Karanfiloğlu Caddesi No:11		
Karanfiloğlu Caddesi No:28		
Saray Hamam Sokak No:13		
Yusuf Hoca Mektep Sokak No:29		
Baba Timurtaş Çıkmazı No:11		
Karanfiloğlu Caddesi No:15		

4.2.1.11. Görsel Değerler

Eski Camii, Üç Şerefeli Camii ve Selimiye Camii Külliyesi ile etkileşim halindeki alan, kent içinde oldukça önemli bir konuma sahiptir. Alan içindeki sokakların birçoğundan üç caminin görülmesi (Şekil 4.122, 4.123, 4.124, 4.125, 4.126, 4.127) alanın görsel değerlerine büyük katkı sağlamaktadır (EK-T). Tablo 4.11'de alanın görsel değerlerine katkı sağlayan ve sokakların vistalarını oluşturan anıtsal yapılar gösterilmiştir.

Tablo 4.11. Sokak Vistaları

SOKAK ADI	ESKİ CAMİİ	ÜÇ ŞEREFELİ CAMİİ	SELİMİYE CAMİİ KÜLLİYESİ
Mimar Sinan Caddesi	●	●	●
Karanfiloğlu Caddesi		●	
Çamaşırcılar Sokak	●	●	●
Çubukçular Hamam S.	●		
Emin Akıncı Sokak			●
Feyzullah Paşa Camii S.			●
Çubukçular Sokak		●	●
Küçük Arasta Sokak	●		
Hastane Sokak			●
Hatice Hatun Sokak			●
Saray Hamam Sokak			●
Şahabettin Paşa Sokak			
Tahtalı Hamam Sokak			●
Yusuf Hoca Mektep S.			●
Yeni Sokak			●
Sebil Sokak			●
Hocaki Sokak			
Hacı Hasan Sokak			●
Süslü Kamil Sokak			
Küçük Toprak Sokak			
Baba Demirtaş Çıkmazı		●	●
Hocaki Camii Çıkmazı			●
Değirmen Çıkmazı			●

Şekil 4.122. Mimar Sinan Caddesi'nden Eski Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.123. Çamaşırcılar Sokak'tan Eski Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.124. Karanfiloğlu Caddesi'nden Üç Şerefeli Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.125. Çamaşırcılar Sokak'tan Üç Şerefeli Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.126. Çubukçular Sokak'tan Selimiye Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.127. Hatice Hatun Sokak'tan Selimiye Camii (Mısırlı, 2012)

Sözü edilen üç anıtsal yapı dışında, Şahabettin Paşa Camii (Şekil 4.128), Kuşçu Doğan Camii (Şekil 4.129) ve beş çeşme de görsel değerler açısından önem taşımaktadır (Şekil 4.130, 4.131). Ayrıca Edirne Belediye Binası, Sağlık İşleri Binası ve Yusuf Hoca İlköğretim Okulu gibi kamu yapıları da mimari özellikleri ile dikkat çekmektedir.

Şekil 4.128. Hastane Sokak üzerinde Şahabettin Paşa Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.129. Karanfiloğlu Caddesi üzerinde Kuşçu Doğan Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.130. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.131. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi (Mısırlı, 2012)

Geleneksel konutların yoğun bulunduğu sokaklar, alanın başlıca görsel değerlerini oluşturmaktadır. Bu konut sıraları özellikle Karanfiloğlu Caddesi (Şekil 4.132), Çubukçular Sokak (Şekil 4.133), Çubukçular Hamam Sokak (Şekil 4.134), Saray Hamam Sokak (Şekil 4.135) ve Feyzullah Paşa Camii Sokak üzerinde bulunmaktadır. Geleneksel konutların farklı tipteki çıkmaları yanı sıra kapı, pencere, giriş sahanlığı gibi cephe elemanları da görsel değerler arasındadır (Şekil 4.136).

Şekil 4.132. Karanfiloğlu Caddesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.133. Çubukçular Sokak (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.134. Çubukçular Hamam Sokak (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.135. Saray Hamam Sokak (Mısırlı, 2012)

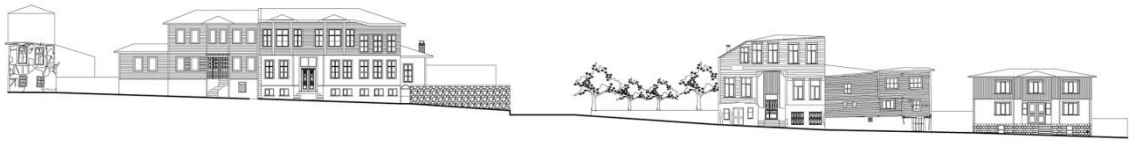

Şekil 4.136. Karanfiloğlu Caddesi silueti [40]

Mimar Sinan Caddesi üzerinde yer alan anıtsal ağaçlar ile Selimiye Camii Külliyesi'nin bahçe duvarı (Şekil 4.137) ise caddenin görsel değerini artırmaktadır. Aynı şekilde Çamaşırcılar Sokak üzerinde yer alan Peykler Medresesi ile Saatli Medrese'nin duvarları (Şekil 4.138) da konumlandıkları bu sokağın görsel değerine katkı sağlamaktadır.

Şekil 4.137. Mimar Sinan Caddesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 4.138. Çamaşırcılar Sokak (Mısırlı, 2012)

4.2.2. Sosyo-ekonomik Analizler

Yoğun kullanıcılar olarak çalışma alanında ikamet edenlerin sosyo-ekonomik durumunu ve mahalleye ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacıyla 40 hanedeki aile reisi veya evin hanımı ile görüşülerek anket yapılmıştır (EK-U). Anket sonucunda yapının mülkiyetine, yapı kullanıcılarının kökenine, eğitim, meslek ve gelir durumuna, sosyal güvencesine, bu mahalleyi tercih sebeplerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir.

4.2.2.1. Mülkiyet Durumu

Konutların mülkiyet durumu (Tablo 4.12a), evde yaşayanların ev sahibi veya kiracı olmasına göre belirlenmiştir. Tablo 4.12b'de görüldüğü üzere alanda yaşayanların %77.5 oranında ev sahibi oldukları görülmektedir.

Tablo 4.12a. Mülkiyet Durumu

ADRES Sokak/Kapı No	MÜLKİYET	ADRES Sokak/Kapı No	MÜLKİYET
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	ev sahibi	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	ev sahibi
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	ev sahibi	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	ev sahibi
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	ev sahibi	Karanfiloğlu Caddesi No:14	kiracı
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	kiracı	Karanfiloğlu Caddesi No:30	ev sahibi
Çamaşırcılar Sokak No:16	ev sahibi	Küçük Arasta Sokak No:5	ev sahibi
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	ev sahibi	Küçük Arasta Sokak No:10	kiracı
Çubukçular H. Sokak No:19A	ev sahibi	Küçük Toprak Sokak No:10	kiracı
Çubukçular H. Sokak No:19B	ev sahibi	Saray Hamam Sokak No:7	ev sahibi
Değirmen Çıkmazı No:10	ev sahibi	Sebil Sokak No:16	ev sahibi
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	ev sahibi	Sebil Sokak No:18	ev sahibi
Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	ev sahibi	Süslü Kamil Sokak No:8A	ev sahibi
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	ev sahibi	Süslü Kamil Sokak No:8B	ev sahibi
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	ev sahibi	Süslü Kamil Sokak No:9	ev sahibi
Hacı Hasan Sokak No:7	ev sahibi	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	ev sahibi
Hacı Hasan Sokak No:12	ev sahibi	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	kiracı
Hastane Sokak No:26	ev sahibi	Tahtalı Hamam Sokak No:2	ev sahibi
Hatice Hatun Sokak No:9	kiracı	Tahtalı Hamam Sokak No:12	kiracı

Hatice Hatun Sokak No:13	ev sahibi	Yeni Sokak No:2	ev sahibi
Hocaki Sokak No:3	kiracı	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	kiracı
Hocaki Sokak No:4	ev sahibi	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	ev sahibi

Tablo 4.12b. Mülkiyet Durumu - Oran

MÜLKİYET DURUMU	Yapı Sayısı	Oran
Ev Sahibi	31	%77.5
Kiracı	9	%22.5
Anket Yapılan Yapı Sayısı	40	%100

4.2.2.2. Köken

Alanda yaşayan ailelerin kökenleri;

- Edirne merkeze kayıtlı aileler
- Edirne'nin diğer bölgelerine kayıtlı aileler
- Edirne dışında farklı bir yere kayıtlı aileler olmak üzere -nüfusa kayıtlı oldukları yerlere göre- 3 grupta incelenmiştir (Tablo 4.13a).

Tablo 4.13b'de de alanda yaşayanların %42.5 oranında Edirne merkeze, %35 oranında Edirne'ye bağlı diğer merkezlere kayıtlı olduğu görülmektedir.

Tablo 4.13a. Köken

ADRES Sokak/Kapı No	KÖKEN	ADRES Sokak/Kapı No	KÖKEN
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	Edirne	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	Edirne-Diğer
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	Edirne-Diğer	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	Edirne Dışı
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	Edirne-Diğer	Karanfiloğlu Caddesi No:14	Edirne Dışı
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	Edirne	Karanfiloğlu Caddesi No:30	Edirne
Çamaşırcılar Sokak No:16	Edirne	Küçük Arasta Sokak No:5	Edirne
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	Edirne Dışı	Küçük Arasta Sokak No:10	Edirne Dışı
Çubukçular H. Sokak No:19A	Edirne-Diğer	Küçük Toprak Sokak No:10	Edirne Dışı
Çubukçular H. Sokak No:19B	Edirne-Diğer	Saray Hamam Sokak No:7	Edirne
Değirmen Çıkmazı No:10	Edirne	Sebil Sokak No:16	Edirne-Diğer
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	Edirne	Sebil Sokak No:18	Edirne-Diğer

Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	Edirne-Diğer	Süslü Kamil Sokak No:8A	Edirne Dışı
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	Edirne	Süslü Kamil Sokak No:8B	Edirne-Diğer
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	Edirne	Süslü Kamil Sokak No:9	Edirne
Hacı Hasan Sokak No:7	Edirne Dışı	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	Edirne
Hacı Hasan Sokak No:12	Edirne-Diğer	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	Edirne-Diğer
Hastane Sokak No:26	Edirne	Tahtalı Hamam Sokak No:2	Edirne
Hatice Hatun Sokak No:9	Edirne Dışı	Tahtalı Hamam Sokak No:12	Edirne Dışı
Hatice Hatun Sokak No:13	Edirne-Diğer	Yeni Sokak No:2	Edirne
Hocaki Sokak No:3	Edirne-Diğer	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	Edirne
Hocaki Sokak No:4	Edirne-Diğer	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	Edirne

Tablo 4.13b. Köken - Oran

KÖKEN	Aile Sayısı	Oran
Edirne-Merkez	17	%42.5
Edirne-Diğer Bölgeler	14	%35
Edirne Dışı Farklı Yerler	9	%22.5
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

4.2.2.3. Meslek Durumu

Ailelerin geçimini sağlayan aile bireylerinin (reislerinin) meslek dağılımına bakıldığında, çoğunluğu emeklilerin (%67.5) oluşturduğu; tek başına ikamet etmekte olan ev hanımlarının da eşlerinin maaşlarıyla geçindiği tespit edilmiştir (Tablo 4.14a). Bununla birlikte işçi, çiftçi, kuaför gibi farklı meslek dallarına sahip şahısların varlığı da görülmektedir (Tablo 4.14b).

Tablo 4.14a. Meslek Durumu

ADRES Sokak/Kapı No	MESLEK	ADRES Sokak/Kapı No	MESLEK
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	ev hanımı	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	emekli
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	emekli	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	ev hanımı
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	emekli	Karanfiloğlu Caddesi No:14	emekli
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	emekli	Karanfiloğlu Caddesi No:30	emekli

Çamaşırcılar Sokak No:16	emekli	Küçük Arasta Sokak No:5	emekli
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	emekli	Küçük Arasta Sokak No:10	kuaför
Çubukçular H. Sokak No:19A	emekli	Küçük Toprak Sokak No:10	memur
Çubukçular H. Sokak No:19B	emekli	Saray Hamam Sokak No:7	işçi
Değirmen Çıkmazı No:10	emekli	Sebil Sokak No:16	emekli
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	emekli	Sebil Sokak No:18	emekli
Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	ev hanımı	Süslü Kamil Sokak No:8A	emekli
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	işçi	Süslü Kamil Sokak No:8B	emekli
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	emekli	Süslü Kamil Sokak No:9	emekli
Hacı Hasan Sokak No:7	emekli	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	emekli
Hacı Hasan Sokak No:12	işçi	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	emekli
Hastane Sokak No:26	ev hanımı	Tahtalı Hamam Sokak No:2	emekli
Hatice Hatun Sokak No:9	işçi	Tahtalı Hamam Sokak No:12	memur
Hatice Hatun Sokak No:13	emekli	Yeni Sokak No:2	ev hanımı
Hocaki Sokak No:3	emekli	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	emekli
Hocaki Sokak No:4	emekli	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	çiftçi

Tablo 4.14b. Meslek Durumu - Oran

MESLEK DURUMU	Aile Sayısı	Oran
Emekli	27	%67.5
İşçi	4	%10
Ev Hanımı	5	%12.5
Memur	2	%5
Çiftçi	1	%2.5
Kuaför	1	%2.5
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

4.2.2.4. Gelir Durumu

Gelir durumu, haneye giren aylık kazanç üzerinden incelenmiş; bu bölgeye özgü olmak üzere düşük gelirli (0-999 TL), orta gelirli (1000-2500 TL) ve yüksek gelirli (2500 TL üzeri) olarak 3 grupta ele alınmıştır (Tablo 4.15a). Tablo 4.15b de görüldüğü gibi orta gelirlilerin çoğunlukta (%77.5) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.15a. Gelir Durumu

ADRES Sokak/Kapı No	GELİR DURUMU	ADRES Sokak/Kapı No	GELİR DURUMU
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	düşük	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	orta
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	orta	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	düşük
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	orta	Karanfiloğlu Caddesi No:14	orta
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	orta	Karanfiloğlu Caddesi No:30	orta
Çamaşırcılar Sokak No:16	orta	Küçük Arasta Sokak No:5	orta
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	orta	Küçük Arasta Sokak No:10	düşük
Çubukçular H. Sokak No:19A	orta	Küçük Toprak Sokak No:10	orta
Çubukçular H. Sokak No:19B	orta	Saray Hamam Sokak No:7	orta
Değirmen Çıkmazı No:10	orta	Sebil Sokak No:16	düşük
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	yüksek	Sebil Sokak No:18	orta
Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	orta	Süslü Kamil Sokak No:8A	orta
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	orta	Süslü Kamil Sokak No:8B	orta
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	orta	Süslü Kamil Sokak No:9	orta
Hacı Hasan Sokak No:7	orta	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	orta
Hacı Hasan Sokak No:12	orta	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	yüksek
Hastane Sokak No:26	düşük	Tahtalı Hamam Sokak No:2	orta
Hatice Hatun Sokak No:9	orta	Tahtalı Hamam Sokak No:12	orta
Hatice Hatun Sokak No:13	orta	Yeni Sokak No:2	düşük
Hocaki Sokak No:3	orta	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	orta
Hocaki Sokak No:4	orta	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	yüksek

Tablo 4.15b. Gelir Durumu - Oran

GELİR DURUMU	Aile Sayısı	Oran
Düşük	6	%15
Orta	31	%77.5
Yüksek	3	%7.5
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

4.2.2.5. Eğitim Durumu

Eğitim durumu ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite olmak üzere 4 grupta ele alınmış (Tablo 4.16a); aile reislerinin %62.5 oranında İlkokul mezunu oldukları saptanmıştır (Tablo 4.16b).

Tablo 4.16a. Eğitim Durumu

ADRES Sokak/Kapı No	EĞİTİM DURUMU	ADRES Sokak/Kapı No	EĞİTİM DURUMU
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	İlkokul	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	İlkokul
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	İlkokul	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	İlkokul
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	İlkokul	Karanfiloğlu Caddesi No:14	İlkokul
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	İlkokul	Karanfiloğlu Caddesi No:30	Ortaokul
Çamaşırcılar Sokak No:16	İlkokul	Küçük Arasta Sokak No:5	İlkokul
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	Üniversite	Küçük Arasta Sokak No:10	Lise
Çubukçular H. Sokak No:19A	Lise	Küçük Toprak Sokak No:10	Üniversite
Çubukçular H. Sokak No:19B	İlkokul	Saray Hamam Sokak No:7	İlkokul
Değirmen Çıkmazı No:10	İlkokul	Sebil Sokak No:16	İlkokul
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	İlkokul	Sebil Sokak No:18	Üniversite
Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	Lise	Süslü Kamil Sokak No:8A	Lise
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	İlkokul	Süslü Kamil Sokak No:8B	Lise
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	İlkokul	Süslü Kamil Sokak No:9	İlkokul
Hacı Hasan Sokak No:7	Lise	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	Ortaokul
Hacı Hasan Sokak No:12	İlkokul	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	İlkokul
Hastane Sokak No:26	Ortaokul	Tahtalı Hamam Sokak No:2	İlkokul
Hatice Hatun Sokak No:9	İlkokul	Tahtalı Hamam Sokak No:12	Üniversite
Hatice Hatun Sokak No:13	İlkokul	Yeni Sokak No:2	İlkokul
Hocaki Sokak No:3	İlkokul	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	Ortaokul
Hocaki Sokak No:4	İlkokul	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	Lise

Tablo 4.16b. Eğitim Durumu - Oran

EĞİTİM DURUMU	Aile Sayısı	Oran
İlkokul	25	%62.5
Ortaokul	4	%10
Lise	7	%17.5
Üniversite	4	%10
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

4.2.2.6. Sosyal Güvence

Ailelerin sosyal güvenceleri SSK, BAĞ-KUR, Emekli Sandığı ve hiçbir sosyal güvencesi olmayan aileler olarak 4 grupta incelenmiştir (Tablo 4.17a.). Aile reislerinin sosyal güvencesinin %50 oranında SSK olduğu saptanmıştır (Tablo 4.17b).

Tablo 4.17a. Sosyal Güvence

ADRES Sokak/Kapı No	SOSYAL GÜVENCE	ADRES Sokak/Kapı No	SOSYAL GÜVENCE
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	BAĞ-KUR	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	SSK
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	SSK	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	Emekli Sandığı
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	SSK	Karanfiloğlu Caddesi No:14	SSK
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	SSK	Karanfiloğlu Caddesi No:30	SSK
Çamaşırcılar Sokak No:16	SSK	Küçük Arasta Sokak No:5	SSK
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	Emekli Sandığı	Küçük Arasta Sokak No:10	SSK
Çubukçular H. Sokak No:19A	SSK	Küçük Toprak Sokak No:10	Emekli Sandığı
Çubukçular H. Sokak No:19B	BAĞ-KUR	Saray Hamam Sokak No:7	BAĞ-KUR
Değirmen Çıkmazı No:10	SSK	Sebil Sokak No:16	SSK
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	BAĞ-KUR	Sebil Sokak No:18	Emekli Sandığı
Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	BAĞ-KUR	Süslü Kamil Sokak No:8A	Emekli Sandığı
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	BAĞ-KUR	Süslü Kamil Sokak No:8B	Emekli Sandığı
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	SSK	Süslü Kamil Sokak No:9	BAĞ-KUR
Hacı Hasan Sokak No:7	Emekli Sandığı	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	BAĞ-KUR
Hacı Hasan Sokak No:12	SSK	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	BAĞ-KUR
Hastane Sokak No:26	SSK	Tahtalı Hamam Sokak No:2	BAĞ-KUR

Hatice Hatun Sokak No:9	Hiçbiri	Tahtalı Hamam Sokak No:12	Emekli Sandığı
Hatice Hatun Sokak No:13	SSK	Yeni Sokak No:2	SSK
Hocaki Sokak No:3	BAĞ-KUR	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	SSK
Hocaki Sokak No:4	SSK	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	SSK

Tablo 4.17b. Sosyal Güvence - Oran

SOSYAL GÜVENCE	Aile Sayısı	Oran
SSK	20	%50
BAĞ-KUR	11	%27.5
Emekli Sandığı	8	%20
Hiçbiri	1	%2.5
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

4.2.2.7. Baba Timurtaş (Baba Demirtaş) Mahallesi'nin Tercih Edilme Sebepleri

Çalışma alanında ikamet etmekte olan ailelere bu mahalleyi tercih etme sebepleri sorulduğunda, daha çok 3 cevap ile karşılaşılmıştır: merkezi oluşu, komşuluk ilişkileri, sakin oluşu (Tablo 4.18a.). Nitekim Tablo 4.18b de görüldüğü üzere merkezde (merkeze yakın yerde) konumlanmasından dolayı tercih eden birey oranı %47.5'tur.

Tablo 4.18a. Mahallenin Tercih Edilme Sebepleri

ADRES Sokak/Kapı No	TERCİH SESBEBİ	ADRES Sokak/Kapı No	TERCİH SEBEBİ
Baba Timurtaş Çıkmazı No:8	Komşuluk	Hocaki Camii Çıkmazı No:5	Sakin Oluşu
Baba Timurtaş Çıkmazı No:12	Merkezi Oluşu	Hocaki Camii Çıkmazı No:6	Komşuluk
Baba Timurtaş Çıkmazı No:14	Sakin Oluşu	Karanfiloğlu Caddesi No:14	Sakin Oluşu
Baba Timurtaş Çıkmazı No:16	Merkezi Oluşu	Karanfiloğlu Caddesi No:30	Merkezi Oluşu
Çamaşırcılar Sokak No:16	Komşuluk	Küçük Arasta Sokak No:5	Komşuluk
Çamaşırcılar Sokak No:26/2	Komşuluk	Küçük Arasta Sokak No:10	Sakin Oluşu
Çubukçular H. Sokak No:19A	Komşuluk	Küçük Toprak Sokak No:10	Merkezi Oluşu
Çubukçular H. Sokak No:19B	Merkezi Oluşu	Saray Hamam Sokak No:7	Komşuluk
Değirmen Çıkmazı No:10	Sakin Oluşu	Sebil Sokak No:16	Merkezi Oluşu
Feyzullah Paşa C. Sokak No:3	Merkezi Oluşu	Sebil Sokak No:18	Merkezi Oluşu

Feyzullah Paşa C. Sokak No:8	Komşuluk	Süslü Kamil Sokak No:8A	Merkezi Oluşu
Feyzullah Paşa C. Sokak No:10	Merkezi Oluşu	Süslü Kamil Sokak No:8B	Komşuluk
Feyzullah Paşa C. Sokak No:15	Merkezi Oluşu	Süslü Kamil Sokak No:9	Merkezi Oluşu
Hacı Hasan Sokak No:7	Komşuluk	Şahabettin Paşa Sokak No:11C	Komşuluk
Hacı Hasan Sokak No:12	Komşuluk	Şahabettin Paşa Sokak No:11D	Merkezi Oluşu
Hastane Sokak No:26	Merkezi Oluşu	Tahtalı Hamam Sokak No:2	Merkezi Oluşu
Hatice Hatun Sokak No:9	Merkezi Oluşu	Tahtalı Hamam Sokak No:12	Merkezi Oluşu
Hatice Hatun Sokak No:13	Komşuluk	Yeni Sokak No:2	Komşuluk
Hocaki Sokak No:3	Merkezi Oluşu	Yusuf Hoca M. Sokak No:37	Sakin Oluşu
Hocaki Sokak No:4	Merkezi Oluşu	Yusuf Hoca M. Sokak No:47	Komşuluk

Tablo 4.18b. Mahallenin Tercih Edilme Sebepleri - Oran

TERCİH SEBEBİ	Aile Sayısı	Oran
Merkezi Oluşu	19	%47.5
Komşuluk İlişkileri	15	%37.5
Sakin Oluşu	6	%15
Anket Yapılan Aile Sayısı	40	%100

BÖLÜM 5

ÇALIŞMA ALANININ SORUNLARININ VE POTANSİYELLERİNİN TESPİTİ

Çalışma alanına ilişkin sorunlar ve potansiyeller çevre ve yapı ölçeğinde -genelden özele doğru- ele alınarak incelenmiştir.

4.6.1. Çalışma Alanının Sorunları

1950'den sonra özellikle Selimiye Camii Külliyesi'ne yakın konumlanan geleneksel yapılarda bozulmalar başlamıştır. Bunun nedeni, Onur'un da belirttiği gibi, 1951'de Gündüz Özdeş başkanlığında hazırlanan Edirne İmar Planına Hazırlık Etüdü'nde anıtsal eserlerin görsel algılarını engelleyen sivil yapıların yıkılmasının bir sorun teşkil etmediğinin öngörülmesine bağlanabilir [16]. Ayrıca alandaki kullanıcı değişiminin yanı sıra 1960'lı yıllarda betonarme yapı uygulamalarının başlaması da geleneksel doku karakterinin değişikliğe uğramasında ve alanda çeşitli sorunların oluşmasında rol oynamıştır. Alana ilişkin problemler, çözüm üretimini kolaylaştıracağı düşüncesinden hareketle, çevre ve yapı ölçeğinde ele alınmıştır.

4.6.1.1. Çevre Ölçeğinde Sorunlar

Analiz çalışmaları sonucunda, kullanıcıların sadece yapı ölçeğinde değil, çevre ölçeğinde değişikliklere de neden oldukları tespit edilmiştir. Ancak bu değişikliklerde birincil kullanıcıların (alan içinde ikamet edenler) yanı sıra ikincil (alan dışında ikamet

eden, alanı dolaylı kullananlar) kullanıcıların duyarsızlığı ve yerel yönetimin denetimsizliği de etkili olmuştur.

Süreç içerisinde bakımsızlıktan yok olan ya da bilinçli olarak yıkılan tarihi yapıların yerine 3-4 katlı betonarme yapıların inşa edilmesi (Şekil 5.1), var olan geleneksel dokunun hızla yok olmasına neden olmuştur. Nitekim yeni yapılar içerisinde, geleneksel gabariye uygun olmayan, çevreye tamamen yabancı, bölgedeki diğer yapılara uyumsuz cephelere sahip tarihi ve kültürel sürekliliği göz ardı eden uygulamalar (Şekil 5.2) özgün geleneksel mahalle dokusunun bozulmasında en önemli faktörlerdendir. Mahallenin geleneksel dokusunu olumsuz etkileyen bir başka etken de birkaç parselin birleştirilmesiyle oluşturulan yeni parseller üzerinde, geleneksel konutlara oranlara kat yüksekliği ve cephe genişliği arttırılmış yeni yapıların inşa edilmesidir.

Şekil 5.1. Şahabettin Paşa Sokak'ta bulunan çok katlı konutlar (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.2. Yusuf Hoca Mektep Sokak'ta bulunan çok katlı konutlar (Mısırlı, 2012)

Kentin tarihi merkezinde konumlanan çalışma alanında yerleşimden kaynaklı sıkıntılar, otopark ve sosyal alanların oluşumunu engellemiştir. Günümüzde yıkılmış evlerin yerini alan boş parsellerin bazıları otopark olarak kullanılmakta iken bazıları atıl durumdadır. Bu durum, alanın kontrol altında bulunmadığını; ileriye dönük çalışmalar yapılmadığı taktirde daha fazla tahribata neden olunacağının göstergesidir. Alandaki sokakların dar ve araç trafiğine açık olması (Şekil 5.3), otopark alanlarının düzensizliği gibi etkenler de alanda yaya erişimini zorlaştırmakla birlikte alan için sorun teşkil etmektedir. Sokakların taşıt trafiğine uygun olmamasına rağmen kullanılması (Şekil 5.4), harap halde bulunan yapıların bu yoğunluktan etkilenmesine sebep olmaktadır.

Şekil 5.3. Karanfiloğlu Caddesi'nde yol kenarındaki araçlar (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.4. Taşıt trafiğine uygun olmayan Hocaki Sokak (Mısırlı, 2012)

Tarihi dokuların genel problemlerinden biri olan yol kotunun yükselmesi (Şekil 5.5, 5.6), çalışma alanında da gözlenmiş; bazı sivil mimari örnekler ile birlikte anıtsal yapılar da bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Özellikle bodrum kata sahip geleneksel konutlarda sokaktan bodruma girişi sağlayan kapılar büyük ölçüde kapanmıştır. Yol kotunun yükselmesinin sebebi ise yol malzemesinin sık sık değiştirilmesi ve bu sırada bir önceki malzemelerin kaldırılmamasından kaynaklanmaktadır. Alan içinde yol kaplaması olarak kullanılan ve tarihi çevre ile tamamen uyumsuz olan asfalt kaplama, alanı özellikle görsel olarak zedelemektedir.

Şekil 5.5. Yol kotunun yükselmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.6. Yol kotunun yükselmesi (Mısırlı, 2012)

Çalışmada üzerinde önemle durulması gereken bir diğer konu da alandaki açık, yeşil alanlardır. Bölgedeki parsellerin dar ve binaların genellikle bitişik nizamda olmaları alan içerisinde yeterli yeşil ve rekreatif alanın engellemektedir. Ayrıca çocukların oyun oynayabilecekleri bir alan da bulunmamaktadır.

Alanda özgün karakteriyle günümüze ulaşabilmiş çok az yapı bulunmaktadır. Günümüzde bilinçsizce yapılan onarımlara bağlı olarak da yapıların mimari karakter, yapım tekniği, malzeme ve boyut açısından karakteristik dokuya aykırı özellikler sergilediği görülmektedir. Harap olmuş veya özgünlüğünü yitirmiş bahçe duvarlarının onarımında briket kullanılarak yapılan tadilatlar, geleneksel dokuya aykırı müdahaleler bahçe duvarlarının görüntü kirliliği yaratan elemanlar olarak algılanmasında rol oynamaktadır

4.6.1.2. Yapı Ölçeğinde Sorunlar

Tarihi yapının boş ya da yıkık durumda olması, geleneksel dokuya aykırı yeni yapılaşmanın görülmesi yapı ölçeğindeki problemlerdendir. Atıl durumdaki yapılar, zamanla bakımsızlıktan harap hale gelmiştir. Konut olarak kullanılan yapılarda ise konfor problemleri, plan tipinde ve çevresindeki değişmişlikler diğer sorunlar olarak belirlenmiştir.

Günümüzde geleneksel konutların -özellikle kamu yapıları olarak yeniden işlevlendirilmesine bağlı olarak plan tiplerinin değişikliğe uğradığı, geleneksel dokuya uygun olmayan çeşitli eklere maruz kaldığı görülmektedir İşlev değişikliği ile birlikte binalara giriş veya merdiven eklenmesi, mevcut birimlerin parçalanarak yeni bölümler kazanılması sonucunda yapı tipolojilerinde bozulmalar meydana gelmiştir. Mimari eleman eklerinin yanı sıra geleneksel konut cephelerinde yer alan yağmur oluğu, klima (Şekil 5.7), kablo (Şekil 5.8), tabela vb. öğeler de cephenin etkisini zayıflatmakta; görsel kirlilik yaratmaktadır.

Şekil 5.7. Cephede klima (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.8. Cephede kablo (Mısırlı, 2012)

Alan içerisindeki boş parsellere yapılan yeni yapılar gabari, kütle boyutları, taşıyıcı sistem ve malzeme açısından değerlendirildiğinde geleneksel dokuyla uyumsuz oldukları görülmemektedir. Çatı kaplama malzemelerinin değiştirilmesi, ahşap elemanların boyanması, cephe elemanlarındaki malzeme ve biçim değişiklikleri de yapıları olumsuz etkilemiştir

Geleneksel yapı cephelerinde gözlenen çatlaklar, derz boşalmaları, malzeme bozulmaları, zemin ve çatıdan kaynaklanan su problemleri değiştirilmiş, kaldırılmış, eklenmiş çatı, baca, kapı ve pencere gibi elemanlar yapı ölçeğindeki sorunlar arasında yer almaktadır (Şekil 5.9, 5.10, 5.11, 5.12).

Şekil 5.9. Yapısal bozulma (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.10. Yapısal bozulma (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.11. Malzeme bozulması (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.12. Malzeme bozulması (Mısırlı, 2012)

Yapıların içinde ise bakımsızlık ve ilgisizlik nedeniyle uzun süreli doğal etkenlerin yarattığı tahribatlar, malzeme bozulmaları (Şekil 5.13), tavan düzleminde oluşan sehim (Şekil 5.14), zemin oturmaları, su yalıtımının yapılamamasından kaynaklanan bozulmalar (Şekil 5.15), plan ve mekan bölünmeleri (Şekil 5.16), mimari elemanların kaldırması, eklenmesi veya değiştirilmesi (Şekil 5.17) gibi sorunlar görülmektedir.

Şekil 5.13. Malzeme bozulması (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.14. Tavanda sehim (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.15.Malzeme bozulması (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.16. Mekan bölünmesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.17. Mimari eleman eki (Mısırlı, 2012)

Geleneksel konutlar gibi alandaki diğer anıtlarda da kullanıcıların bilinçsiz davranışlarına bağlı sorunlar görülmektedir. Özellikle 2 çeşme üzerine yazılmış yazılar bu durumun göstergesidir (Şekil 5.18, 5.19).

Şekil 5.18. Bilinçsiz kullanım (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.19. Bilinçsiz kullanım (Mısırlı, 2012)

4.6.2. Çalışma Alanının Potansiyelleri

Tarihi kent merkezinde meydana gelen her oluşum çalışma alanını da etkilediğinden öncelikle kent bütününe ilişkin potansiyeller ele alınmaktadır Edirne kenti konumu itibariyle tarihi, mimari, kültürel değerleri yanı sıra doğal değerleri açısından da önemli bir kenttir. Söz konusu bu değerler kentte, çalışma alanının da içinde bulunduğu sit alanlarının oluşumunu sağlamıştır. Ayrıca Edirne Selimiye Camii Külliyesi ile işlevsel bütünlük sağlayan, her biri dönemine ait mimarî, sosyal, kültürel ve ekonomik standartların tanığı ve sembolü olan Eski Camii ile Üç Şerefeli Camii

kentin ‘Altın Üçgen’ (Şekil 5.20) olarak tanımlanan en önemli noktasını oluşturur. Çalışma alanının bir bölümünün bu sınırlar içinde yer alması ve etkileşim içinde bulunması alanın en önemli potansiyeli olarak kabul edilebilir.

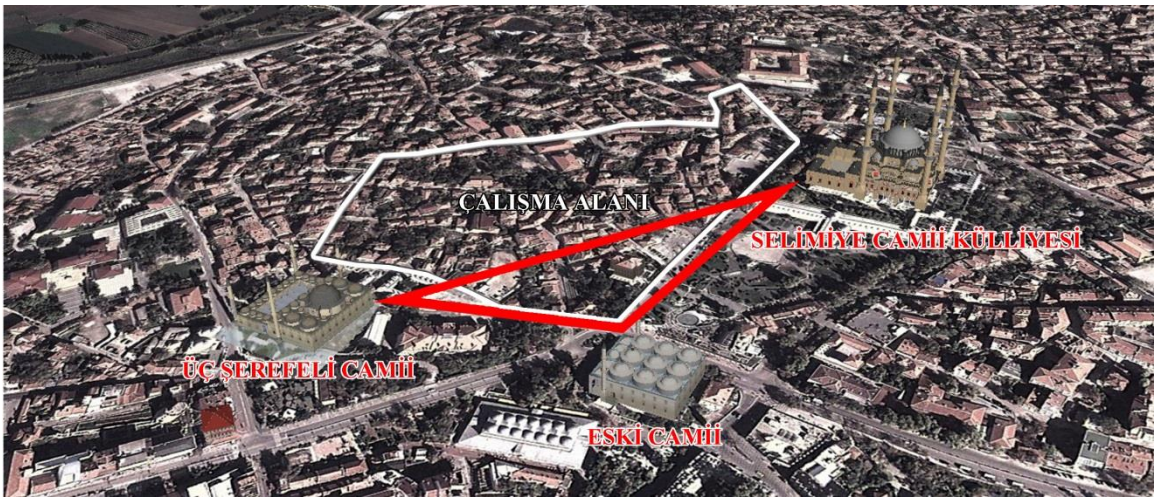

Şekil 5.20. Altın Üçgen

Aşağıda çalışma alanına ilişkin potansiyeller çevre ve yapı ölçeğinde olmak üzere 2 kategoriye ayrılarak incelenmiştir.

4.6.2.1. Çevre Ölçeğinde Potansiyeller

Alanın çevresel ölçekteki potansiyelleri, koruma ve sağlıklaştırmaya ilişkin öneri geliştirilmesinde önemli veri oluşturmaktadır Çalışma alanının en önemli çevresel potansiyellerinden biri tarihi kent merkezinde önemli anıtsal yapılarla yakın konumda bulunmasıdır. Sokak vistaları (Şekil 5.21, 5.22) da bu potansiyelini güçlendirmektedir.

Şekil 5.21. Çubukçular Sokak
(Mısırlı, 2012)

Şekil 5.22. Karanfiloğlu Caddesi
(Mısırlı, 2012)

Alanın diğer önemli potansiyelleri, kent merkezinde olması ve ulaşımın kolay sağlanmasıdır ki tercih edilme nedeni bu potansiyeline de bağlanabilir. Alana ulaşılan yollardan birinin Selimiye Camii Külliyesi'ne giden ve araç trafiğine de uygun olan Mimar Sinan Caddesi; diğerinin ise Üç Şerefeli Camii'ye giden Çamaşırcılar Sokak olması dikkat çeken noktalardandır. Bu arterlerden Mimar Sinan Caddesi üzerinde yer alan anıtsal ağaçlar ile külliyenin bahçe duvarı (Şekil 5.23), Çamaşırcılar Sokak'ta bulunan Saatli Medrese ile Peykler Medresesi'nin duvarları (Şekil 5.24) ve sivil mimari örnekler son derece önemli unsurlardandır. Sivil mimari örneklerinin yoğun olarak bulunduğu sokaklar (Şekil 5.25, 5.26, 5.27) -özellikle Karanfiloğlu Caddesi- siluet açısından son derece önem taşımaktadır.

Şekil 5.23. Mimar Sinan Caddesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.24. Çamaşırcılar Sokak (Mısırlı, 2012)

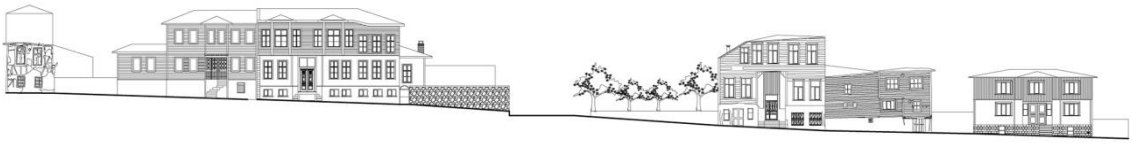

Şekil 5.25. Karanfiloğlu Caddesi silueti [40]

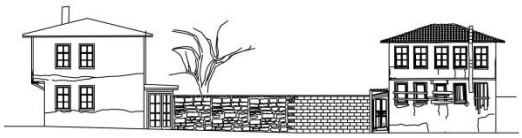

Şekil 5.26. Hatice Hatun Sokak silueti [40]

Şekil 5.27. Saray Hamam Sokak silueti [40]

Alandaki boş ve tanımsız alanlar, boş yapı parselleri, çocuk parkı ve kamuya açık parklar sosyal alanlara olanak sağlamaktadır. Ada içlerinde kalan boş parseller günümüzde sokak için sorun oluştururken, gelecekte yapı stoku olarak potansiyel oluşturması geleneksel dokuya uygun yapılar yapılarak yeni yapıların kamu kullanımına yönelik işlevlendirilmesi kamu alanın sosyalleşmesine katkı sağlayacaktır

4.6.2.2. Yapı Ölçeğinde Potansiyeller

Alanda çok sayıda müstakil yapının bulunması bu yapıların insan boyutları ile uyumlu olması alanın kente nefes aldırmasında önem taşır. Geleneksel özelliğe sahip yapılar, anıtsal yapılar ve geleneksel özellik taşımasa da alan ile uyumlu müstakil konutlar sokağa katkı sağlayan cepheleriyle çalışma alanı için potansiyel oluşturmaktadırlar. Alan içindeki anıtsal yapılardan camiler (Şekil 5.28, 5.29), Erken Dönem Osmanlı mimarisinin; Edirne Belediye Binası ve Yusuf Hoca İlköğretim Okulu, Geç Dönem Osmanlı mimarisinin; Sağlık İşleri Binası da Cumhuriyet Dönemi mimarisinin örnekleri arasında yer alır. Çeşitli dönemlere ait bu yapılar alanın öne çıkmasını sağlayan etmenlerdendir.

Şekil 5.28. Kuşçu Doğan Camii (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.29. Şahabettin Paşa Camii (Mısırlı, 2012)

Sayısı az olmakla birlikte özgünlüğünü korumuş konutların ve anıtsal yapıların sokağa katkı sağlayan cepheleri yanı sıra ender detayları, geçmiş ile günümüz arasındaki kültürel bağı kurması açısından önem taşımaktadır.

Yapıların geleneksel cephe düzenini korumuş olması ise kısmen geleneksel özelliğe sahip olan yapıların geleneksel dokuya uygun onarılmasında ve yeni yapılaşma kriterlerini belirlemede önem taşır. Geleneksel konutlardan birinin (Beyaz Ev) (Şekil 5.30, Şekil 5.31) Bahailer tarafından kutsal mekan olarak kabul edilmesi ise alanın turist potansiyelini artırmaktadır.

Şekil 5.30. Bahai Evi bahçesi (Mısırlı, 2012)

Şekil 5.31. Bahai Evi (Mısırlı, 2012)

Baba Timurtaş Mahallesi'nin Geleneksel konutları özgün planları, cepheleri, mimari elemanları ve sahip oldukları kimlikleri ile gelecek kuşaklara iletilme potansiyeli taşımaktadırlar. Bununla birlikte boş yapıların, avluları ve bahçeleri korunması ve işlevlendirilerek yaşatılması alana daha da değer katacaktır.

BÖLÜM 6

DEĞERLENDİRME VE ÖNERİLER

Edirne'nin Osmanlıların hakimiyetine girmesi ile birlikte kurulan en eski mahallelerden biri olan Baba Timurtaş Mahallesi, günümüzde geleneksel dokusunu büyük ölçüde kaybetmişse de yerleşme içinde tarihi çevrenin izleri varlığını korumaktadır. Organik dokuya sahip bu alandaki konutların %20'sinin geleneksel ve kısmen geleneksel özellikler taşıdığı tespit edilmiştir. Bu konutların sokak üzerinde bitişik nizam ve bahçe içinde ayrık nizam olarak konumlandığı; bitişik nizam yapıların arkada bahçelerinin yer aldığı görülmektedir. Konutlar genellikle (%44) iki katlıdır. Katlar genellikle yol konutundan girildikten sonra yarım kat çıkılarak zemin katın ve inilerek bodrum katın oluşumu ile şekillenmiştir. Geleneksel konutlardan 7'si işlev değişikliğine uğramış olup 21'i de atıl durumdadır. Sadece 8 konut özgün işlevini devam ettirmektedir. Konutların genellikle sofalı tipte olduğu; sofanın da ortada konumlandığı tespit edilmiştir. 22 yapının çıkmalı, 12 yapının çıkmasız, 2 yapının da cihannümalı olduğu belirlenmiştir. Bu konutlara girişlerin 26 yapıda niş içinde, 10 yapıda ise nişsiz sağlandığı; giriş kapılarının da genellikle çift kanatlı olup pencereler ile farklı düzenlerde oluşturulduğu gözlemlenmiştir.

Geleneksel yapım sisteminin bozulması, çalışma alanının da bozulmasına sebep olmuş; alandaki betonarme yapılaşma hızla artmıştır. Ahşap karkas, yığma ve karma (bodrum kat yığma üst katlar ahşap karkas) yapım sistemleri ile inşa edilmiş konutlar alanda varlığını sürdürüyorsa da doğal koşullardan ve demografik değişimlerden olumsuz etkilenmektedir. Oysaki alanda organik dokuyu oluşturan 4 sokak hariç 19

sokaktan en az bir anıtsal caminin göründüğü ve bu durumun alanın görsel değerlerine oldukça önemli derecede katkı sağlayarak alanın niteliğini ve önemini arttırdığı açıktır. Ayrıca mahalle halkının çoğunluğunun uzun yıllardır burada ikamet ettikleri ve mahalleden ayrılmak istemedikleri de yapılan sosyal analizler doğrultusunda elde edilen bilgiler arasındadır.

Yaşamın sürdüğü tarihi kentlerde toplumsal gelişmelere bağlı olarak yeni ihtiyaçların gündeme gelmesi, sosyal yapının değişimi, doğal felaketler gibi etkenler o alanın gelişimini engelleyebilir; hatta değişerek yok olmasına neden olabilir. Tarihi çevreler bugün bakımsızlık, terk, imar faaliyetleri, rant sağlanması gibi çeşitli tehlikelerle karşı karşıyadır ve bu etkenler tarihi dokuda tehlike oluşturmaktadır. Çevre dokusunu oluşturan bileşenlerin sürekli bakımlarını sağlamak, tahribi en aza indirgeyecek önlemleri almak, günümüz ve gelecek için uygun bir koruma politikası saptamak kültür varlıklarımızın geleceği açısından yaşamsal bir önem taşımaktadır [43]. Çalışma alanında da bu görüşlere paralel bir koruma yaklaşımı benimsenerek alana özgü çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Kentleşmeyle gelen hızlı değişim sonucu benzer nitelik ve görünümde yapıların çoğalması, gerçek kültürel kimliğini korumaya çalışan ülkelerde tarihi çevre olgusunu gündeme getirmiştir. Geleneksel dokular, kendilerini yaratan geçmişin tanıkları olarak günlük yaşama katılmakta ve çevreye özgün bir boyut katmaktadırlar [44]. Çalışma alanında bulunan tarihi dokunun ve yapıların da sürekli bakımlarının yapılması, yaşamın içine alınması sağlanmalıdır. Oysaki tarihi Baba Timurtaş Mahallesi'nde bu durumun sağlanamadığı görülmektedir. Alanın tamamına özel bir öneri henüz oluşturulmamış; sokak sağlıklaştırma çalışmaları yapılmamış; sadece tek yapı ölçeğinde restorasyonu yapılan konutlar farklı işlevlerle yaşatılmaya çalışılmıştır. Bu konudaki çalışmalar yerel yönetimlerin desteği ile gerçekleşen birkaç restorasyon çalışması ile sınırlı kalmıştır. Kent halkının bu konudaki bilinçsizliği ve maddi yetersizlikler geleneksel dokunun yaşatılabilmesine engel olmuştur. Oysaki alanın sahip olduğu potansiyellerin ortaya çıkarılabilmesi ve yaşatılması için yerel yönetimlere, multi-disipliner çalışma ekibine, uygulayıcılara ve özellikle uluslararası tüzüklerde bahsedilen alan halkına önemli görevler düşmektedir. Aşağıda çevreye ve yapılara ilişkin potansiyellerin arttırılmasına ve sorunların çözümüne yönelik öneriler sunulmaktadır:

Alandaki sokakların dar ve taşıt trafiğine açık olması, yaya dolaşımını güçleştirmekte; yapılar titreşimden ve egzoz gazından olumsuz etkilenmektedir. Alanın merkeze yakınlığından dolayı erişimin yaya yoluyla kolay sağlanabileceği düşüncesinden hareketle, bölgenin Mimar Sinan Caddesi dışında taşıt trafiğine kapatılması ön görülmektedir. Ticari yapılara hizmet ve servis verecek taşıtların da alana günün belirli saatlerinde özellikle yaya trafiğinin az olduğu dönemlerde- kontrollü olarak girmesi gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca geleneksel dokuda bütünlük sağlanmasına yönelik olarak yayalaştırılması öngörülen sokakların asfalt yerine doğal taş malzeme ile kaplanması, özellikle yol kotunun yükseldiği sokaklarda mevcut zeminin özgün haline getirilmesi önerilebilir.

Geleneksel siluet oluşturan sokakların düzenlenmesi yanı sıra sağlıklaştırma çalışmalarının yapılması gerekmektedir. Karanfiloğlu Caddesi, Çubukçular Sokak ve Feyzullah Paşa Camii Sokak kesişimi ile Saray Hamam Sokak ve Hatice Hatun Sokak kesişimi öncelikli olarak ele alınmalıdır. Alan içinde özgün bahçe duvarları niteliksiz onarımlardan arındırılmalı; sokağa katkı sağlayan tüm bahçe duvarları özgün yapım tekniği ile yenilenmelidir.

Tarihi dokularda otopark alanları hem alanın niteliğini zayıflatmakta hem de görsel sorun teşkil etmektedir. Bölgede bulunan otopark alanlarından Mimar Sinan Caddesi üzerinde bulunanların yeniden düzenlenerek işlevini sürdürmesi; Çamaşırcılar Sokak üzerinde 253 ada 6 ve 15 parselde bulunanların ise kaldırılması ön görülmektedir.

Çevre karakterine uyum kaygısı olmadan, maksimum rant elde etmek için yapılan binalarla alanın görünümü tekdüzeleşmekte, yüzyılların birikimi ile ortaya çıkan tarihi sokak perspektifleri bozulmaktadır. Sit alanı olmasına rağmen mevcut durumda gözlenen yapı düzenleriyle çevre ölçeği korunamamaktadır. Küçük parsellerden oluşan dokularda iki veya daha fazla parselin birleştirilmesi ile büyük blokların inşasına olanak sağlanması da yeni binaların gerek yükseklikleri gerekse cephe genişlikleriyle çevrelerindeki dokuyu ezmelerine yol açmaktadır. Buna bağlı olarak yeni inşa edilecek yapıların tasarımında gabarileri, cephe genişlikleri, pencere ve kapı boyutları, cephe malzemeleri göz ardı edilmemelidir.

Bölgedeki parsellerin dar, binaların genellikle bitişik nizamda olmaları ise yeterli yeşil alan ile rekreatif alanın oluşturulmasını sınırlayıcı bir etkendir. Oysaki günümüzde

otopark olarak kullanılan 253. ada, 6 nolu parsel ile bitişiğinde bulunan -oto yıkama işlevi gören- 7 nolu parsel görsel niteliklerinin yüksek olası nedeniyle yeşil alana dönüştürülebilir. Eski Camii'nin yakınında yer alan bu alan Üç şerefeli Camii, Peykler Medresesi ve Saatli Medrese'yi görmesi açısından da oldukça değerli bir konumdadır. Bununla birlikte üzerinde bir yapı kalıntısı bulunmamasına karşın tescilli bir parsel olan 258. ada, 46. parseldeki alan, Yusuf Hoca İlköğretim Okulu'na yakın olması nedeniyle çocukların oyun alanı olarak düzenlenebilir.

Sosyal anketlerden elde edilen veriye dayanarak da Hocaki Camii Çıkmazı'nda belirtilen kanalizasyon sorununun çözülmesi; alandaki elektrik ve telefon kablolarının yer altına alınarak görsel kirliliğin giderilmesi gerektiği belirtilebilir.

İncelenen 36 geleneksel konuttan 7'sinin restore edilerek yeniden işlevlendirildiği (Tablo 6.1), 2'sinin ise (21 ve 24 nolu) restore edilerek aynı işlev ile (konut) devamlılığını sürdürdüğü tespit edilmiştir. Alandaki diğer 27 konutun da gerekli bakımı yapılmalı; basit veya kapsamlı onarımı için gerekli projeler hazırlanmalıdır.

Tablo 6.1. Yeniden İşlevlendirildiği Tespit Edilen Konutlar

Adres	İşlev
Çubukçular Sokak No:8	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Çubukçular Hamam Sokak No:9	Polis Evi
Feyzullah Paşa Camii Sokak No:21	Ulaşım Müdürlüğü
Hastane Sokak No:3	Mıhlayanlar İş Hanı
Hastane Sokak No:11	Selimiye *Camii Külliyesi UNESCO Dünya Mirası Edirne Alan Yönetim Başkanlığı Ofisi*
Karanfiloğlu Caddesi No:18	Dernek
Küçük Arasta Sokak No:9	Bahai Evi

Yapısal analiz çalışması sonucunda 2 konutun yıkık (Hatice Hatun Sokak No:2 ve Sebil Sokak No:2); 5 konutun kapsamlı onarım gerektirdiği (Yusuf Hoca Mektep Sokak No:29, Karanfiloğlu Caddesi No:34, Sebil Sokak No:17, Çamaşırcılar Sokak No:24 ve Çubukçular Hamam Sokak No:3) tespit edilmiştir. Öncelikli olarak bu konutların restore edilmesi gerektiği söylenebilir. Atıl durumdaki geleneksel konutlara da gerekli müdahalelerin yapılması, özellikle ıslak hacimlerin (tuvalet, banyo ve mutfak) yapı

içerisinde düzenlenmesi, ısınma sorunlarını gidermek üzere gerekli tesisatların döşenmesi önerilmektedir.

Restorasyonu önerilen yapılardan, 14 nolu geleneksel konutun -Kültür Mirası Selimiye Camii Külliye'sinin köşesinde konumlanması nedeniyle "turizm ofisi" olarak, 6 nolu geleneksel yapının -hem çevresinde kamu yapılarının yoğunlukta olmasından dolayı kamu çalışanları için hem de Çamaşırcılar Sokak girişinde tasarlanması önerilen yeşil alana yakın olması nedeniyle- "kafeterya" olarak; 28 nolu konağın mimari özellikleri korunarak "butik otel" olarak; 27 nolu yapının "el sanatları atölyesi" olarak işlevlendirilmesi ön görülmektedir. Ancak restorasyonu önerilen yapıların öncellikle mülkiyet sorununun çözümlenmesi gerektiğini de vurgulamak gerekir.

Ayrıca yıkık 2 yapıdan biri olan 26 nolu yapının "muhtarlık binası" olarak işlevlendirilmesi ile günümüzde mahalle sınırları dışında yer alan muhtarlık binasının hem mahalle sınırları içinde yer alması hem de en önemli arterlerden biri olan Karanfiloğlu Caddesi üzerinde konumlanması sağlanabilir. Böylece bölge halkının muhtarlığa erişiminin de kolaylaşacağı düşünülmektedir. Sonuçta, yeni işlev önerisinde bulunulan söz konusu 5 yapı da kullanıma açılmış olacaktır.

Aşağıda ise EK-R de belirtilen ve basit onarım gerektiren yapılara (geleneksel konutlara ve alan ile uyumlu yapılara) ilişkin gözlemlere ve düzenleme önerilerine değinilmektedir:

- Yıpranmış durumdaki özgün ahşap pencere ve kapılar genellikle metal ve PVC malzemelerle değiştirilmiştir. Bunlardan sağlamlaştırılabilecek durumda olanların sağlamlaştırılması, diğerlerinin özgün malzemelerle değiştirilmesi,
- Cephede oluşmuş sıva döküntülerinin özgün sıvaya uyumlu olarak tamamlanması,
- Çatılarda hasar görmüş yerlerin onarılması, modern yalıtım malzemeleri ile izole edilmesi, özgün çatı kaplaması olan alaturka kiremit yerine kullanılan marsilya kiremitlerin değiştirilmesi, altı kapalı saçaklardaki ahşap kaplama malzemesinde meydana gelen kopma ve bozulmaların sağlamlaştırılması, harap veya değiştirilmiş olanların da özgün malzemelerle değiştirilmesi,
- Kopma ve bozulmaların gözlendiği ahşap köşe dikmelerinde, kat silmelerinde, çıkma altlarındaki ahşap payandalarda, eli böğründelerde, ahşap ve dökme konsollarda sağlamlaştırılabilecek durumdakilerin temizlenerek onarılması; diğerlerinin ise özgün malzemeyle yenilenmesi,

- Özellikle geleneksel yapıların cephelerinde görsel kirlilik yaratan elemanların (klima, kablo, tabela, yağmur oluğu vb.) kaldırılarak niteliksiz eklerden arındırılması,
- 2 çeşmenin (Harbiye Çeşmesi ve Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi) üzerindeki yazıların -kullanıcılar tarafından yazılan- da uygun yöntemlerle temizlenmesi.

Baba Timurtaş Mahallesi'nde yeni yapı tasarımında ve inşasında, alanın niteliği (günümüze kısmen ulaşmış tarihi dokusunun korunması) ve konumu (Selimiye Camii Külliyesi Geçiş ve Etkileşim Bölgesinde) göz ardı edilmemelidir. Bu bakış açısıyla yeni yapılacak yapıların gabarilerinin ve cephe genişliklerinin özgün dokuya uygun olması, parsel birleştirerek geniş cepheli yapıların tasarlanmaması gerektiği söylenebilir. Böylece alanın sahip olduğu doku karakterinin zedelenmeyeceği düşünülmektir. Ancak bu yaklaşımın -gabari, cephe genişliği, saçak, pencere kotu ve renk uyumu sağlamak adına- yeni malzeme ve teknolojinin kullanılamayacağı fikrini oluşturmadığını da vurgulamak gerekir.

BÖLÜM 7

SONUÇ

Edirne'nin 1361 tarihinde fethedilmesinden sonra kale dışında gelişen ilk mahallelerden biri olan Baba Timurtaş Mahallesi, önemli bir tarihi geçmişe sahiptir. Bununla birlikte Osmanlı Dönemi konut dokusunu barındırmakta, kentsel sit alanı içinde yer almakta ve Osmanlı Dönemi cami gelişiminin evrelerini sergileyen yapılara yakın konumlanmaktadır.

Çalışmanın konusunu oluşturan mahalle, yeni yapılaşmalara ve bakımsızlığa rağmen günümüzde kısmen de olsa geleneksel niteliğini korumaya çalışmaktadır. Ancak planlı bir koruma yaklaşımı uygulanmadığı taktirde gerek insan eliyle gerekse doğa şartları ile meydana gelebilecek her türlü değişim ve yıpranmalar, kısa süreç içerisinde var olan niteliklerin de yok olmasında rol oynayacaktır. Nitekim Edirne kentine yönelik bir Koruma Amaçlı İmar Planı Uygulaması'nın bulunmasına; hatta Baba Timurtaş Mahallesi'nin sit alanı içinde yer almasına rağmen çalışma alanının günümüze kadar özgünlüğünün korunamadığı gözlenmiştir. Bu duruma, tarihi konutlarda yaşayan vatandaşların koruma odaklı olmayan yaklaşımlarının ve yapıların niteliğinin farkında olmamalarının yol açtığı da söylenebilir.

Çalışma sürecinde özellikle yapı bazındaki bozulma ve değişimlerin hız kazandığı; imar planlarıyla ilgili gerekli önlemler alınamadığından yeni yapılaşmaların da arttığı izlenmiştir. Bilinçsiz yapılaşmanın yanı sıra anket değerlendirmelerinde de görüldüğü üzere yapıların bilinçsizce ve kontrolsüzce onarıldığı gözlenmiştir.

Tarihi dokulara yapılan herhangi bir fiziksel müdahale, alanın sosyal yapısında değişimlere neden olabilir. Aynı şekilde sosyal yapıdaki değişim de fiziksel yapıyı etkileyebilir. Bu bakış açısıyla çalışma kapsamında sunulan önerilerde bölgenin sosyo-kültürel ve fiziksel yapısı dikkate alınmıştır.

Çalışma alanında yapılan tespit ve değerlendirmeler sonucunda, kullanılan yapılarda işlev değişikliği önerilmemiş; atıl durumdaki geleneksel konutlara -bölge halkın da kullanımına uygun- yeni işlevler önerilmiştir. Geleneksel konutlar için önerilen yeni işlevler yanı sıra ön görülen yeşil alan ve oyun alanlarının düzenlenmesinde de özellikle mahalle halkı ön planda tutulmuş; mevcut dinamiklerin kullanımına dayalı bir çalışma yapılması amaçlanmıştır. Alana ilişkin gelişme kararlarının alınmasında da sosyo-ekonomik ve fiziksel verilerden faydalanılmıştır.

Başarılı bir koruma, düzenleme ve yenileme çalışmasının ancak halkın katılımı ile mümkün olabileceği ulusal ve uluslararası bildirgelerin çoğunda açıklanan bir gerçektir. Tespit çalışmaları da yapı kullanıcılarının % 80'inin bu bölgede uzun yıllardır yaşadığını ve ayrılmak istemediklerini göstermektedir. Bu bağlamda kullanıcıların, alanın değerlerinin yok olmaması ve devamlılığını sürdürülebilmesi için eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Edirne'de, son derece önemli bir bölgede konumlanan Baba Timurtaş Mahallesi'nde yapılan bu çalışma ile Mahalle'nin önemine, niteliğine ve mevcut durumunun tespitine ilişkin veriler elde edilmiş; geleneksel dokusunun planlı bir şekilde korunmasına yönelik yapılacak çalışmalara ışık tutmak üzere uygulanabilir nitelikte öneriler sunulmuştur. Bu çalışmanın gerek Edirne'nin kale dışında yer alan diğer mahallelerinde gerekse Türkiye'de UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş ya da girecek yapıların etkileşim bölgesinde konumlanan alanlarında yapılacak yeni çalışmalara kaynak teşkil etmesi hedeflenmiştir.

EK-A. Çizelge

Konut No	**Adres:**		
	Ada:		
	Parsel:		
	Tescil Durumu:		
Konumu ve görünümü			
Kat Planları			
Mimari Özellikleri	Yapım Sistemi		
	Planı		
	Kat Adedi		
	Cephe Özellikleri		
	Giriş		
	Çatı ve Saçaklar		
Cephe Elemanları	Giriş Kapısı		
	Pencereler		
	Yatay Silmeler		
	Köşe Dikmeleri		
	Çıkma Altı Elemanları		
Mevcut Durumu	Yapısal Durumu		
	İşlevsel Özgünlüğü		
	Değişmişlik Durumu	Planda	
		Cephede	

EK-B. Sosyo-ekonomik Analiz Kartı

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANA BİLİM DALI	BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ	SOSYO-EKONOMİK ANALİZ KARTI

MAHALLE:	SOKAK:	NO:	İNCELEME TARİHİ:

HANE BİREYLERİ	CİNSİYET		DOĞUM YILI	EĞİTİM DURUMU					MESLEĞİ	AYLIK GELİRİ	SOSYAL GÜVENCESİ
	E	K		İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Halen okuyor			

	NEREDEN NEREYE	NE ZAMAN	NİÇİN	KONUTUN YAPILDIĞI YIL:			BÜYÜKLÜĞÜ:			ODA SAYISI:		
				KONUTUN FİZİKSEL KOŞULLARI	ELEKTRİK	SU	KANALİZASYON	ISITMA		MUTFAK	BANYO	TUVALET
EDİRNE'YE GELİŞİNİZ												
BU MAHALLEYE GELİŞİNİZ				VAR					KONUT İÇİNDE			
TAŞINMAK İSTİYOR MUSUNUZ				YOK					KONUT DIŞINDA			

MÜLKİYET DURUMU VE KONUTUN BEDELİ			ÇEVREYE İLİŞKİN SORULAR	
Mülk sahibi			Bu mahallede oturma nedeniniz nedir?	
Kiracı			Bu mahallenin sorunları nelerdir?	
			Bu mahallenin olumlu yanları nelerdir?	

MÜLK SAHİBİ İSE SORULACAK SORULAR			KİRACI İSE SORULACAK SORULAR	
Bu ev kaç yıldır size ait?			Kaç yıldır bu evde oturuyorsunuz?	
Evin elde ediliş yöntemi nedir?	Satın alındı		Kontratınız var mı?	
	Kendi yaptırdı		Kendi eviniz var mı?	
	Miras		Evin kira bedeli nedir?	

TARİHİ KONUTTA OTURANLAR İÇİN CEVAPLANACAK SORULAR	
Evinizde yaz kış oturuyor musunuz?	
Katlar arası yazlık kışlık kullanım farkı var mı?	
Sizce binanın eksikleri nelerdir?	
Şimdiye kadar onarım yaptınız mı? Nerelerde?	
Nerede ve nasıl onarım yapmayı düşünüyorsunuz?	
Onarım için kalifiye işçi bulabiliyor musunuz?	
Başka bir binaya taşınmayı hiç düşündünüz mü?	
Örgütlü bir koruma çalışmasına katılmayı ister misiniz?	

NOTLAR

EK-C. XIX. Yüzyıl Sonlarında Edirne [8]

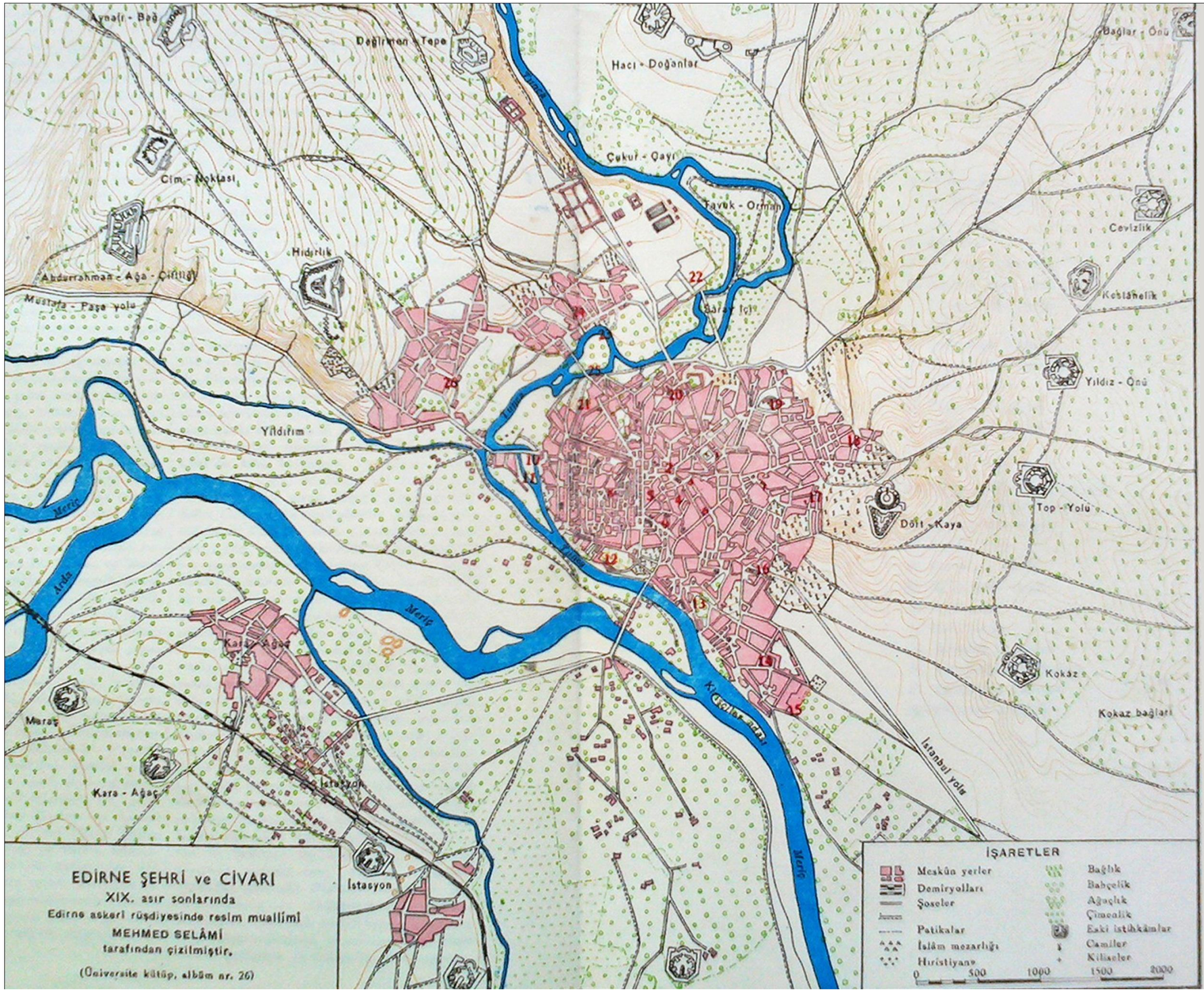

1. Selimiye Cami
2. Üç Şerefeli Cami
3. Eski Cami
4. Bedesten
5. Ali Paşa Çarşısı
6. Rüstem Paşa Hanı
7. Sarıca Paşa Cami
8. Kale-içi
9. Tahtakale Hamamı
10. Gazi Mihal Köprüsü
11. Orta İmaret
12. Darülhadis Cami
13. Süleymaniye Cami
14. Kirişhane
15. Kasım Paşa Cami
16. Ekmekçioğlu Kervansarayı (Ayşe Kadın Hanı)
17. Şeyh Çelebi Cami
18. Kıyık Semti
19. Muradiye Cami
20. Beylerbeyi Cami
21. At Pazarı
22. Eski Saray
23. Bayezid II. Cami
24. Yeni İmaret Mahallesi
25. Yalnız Göz Köprüsü
26. Yıldırım Mahallesi

EK-D. Edirne Sit Alanları Haritası

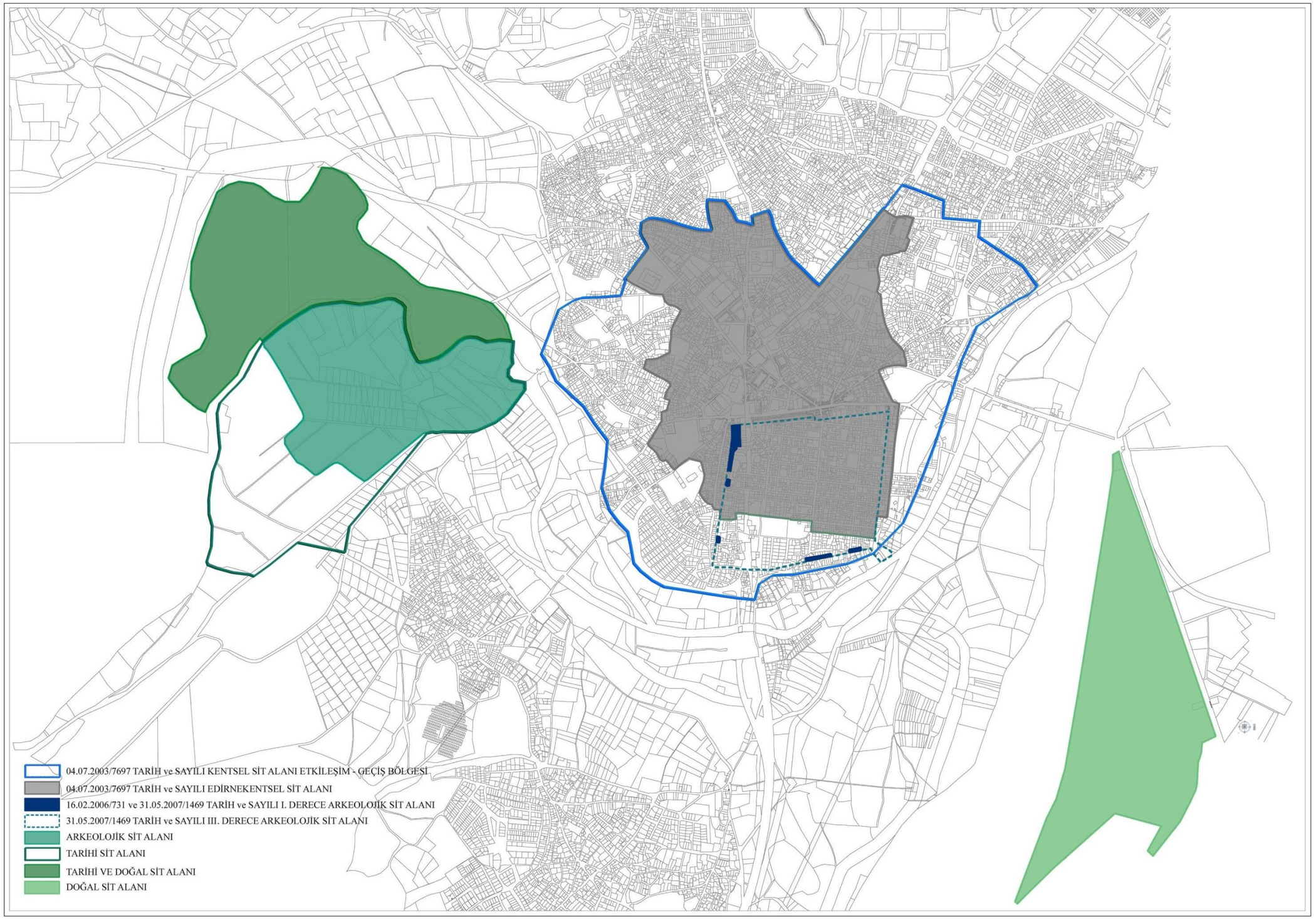

EK-E. Çalışma Alanının Kent İçi Konumu

EK-F. Katalog

<table>
<tr><td rowspan="4">1</td><td colspan="3">Adres: Baba Demirtaş Sokak No:15</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 253</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 23</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil Durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">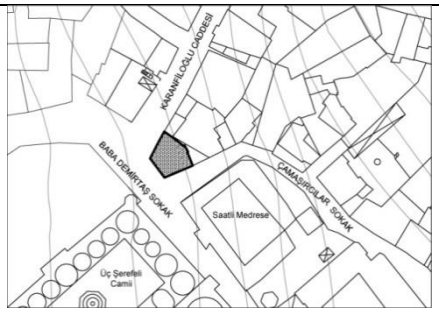

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">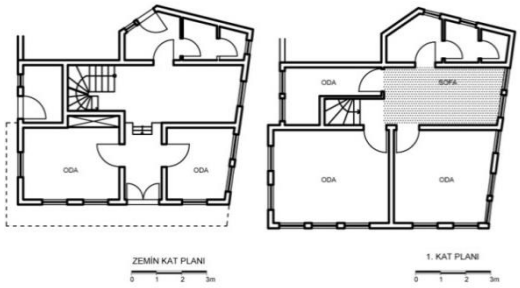
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım Sistemi</td><td colspan="2">Ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa ortada)</td></tr>
<tr><td>Kat Adedi</td><td colspan="2">2 kat</td></tr>
<tr><td>Cephe Özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmalı (köşe çıkmalı)</td></tr>
<tr><td>Giriş</td><td colspan="2">Nişsiz</td></tr>
<tr><td>Çatı ve Saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı, saçak altı kaplamalı</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş Kapısı</td><td colspan="2">Çift kanatlı+tepe pencereli</td></tr>
<tr><td>Pencereler</td><td colspan="2">Tekli/ikili düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay Silmeler</td><td colspan="2">Var (ahşap)</td></tr>
<tr><td>Köşe Dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma Altı Elemanları</td><td colspan="2">Ahşap konsol</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut Durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">Basit onarım gerektiren</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün (atıl)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik Durumu</td><td>Planda</td><td>Değişmemiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Değişmemiş</td></tr>
</table>

2	**Adres:** Çamaşırcılar Sokak No:20		
	Ada: 253		
	Parsel: 14		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	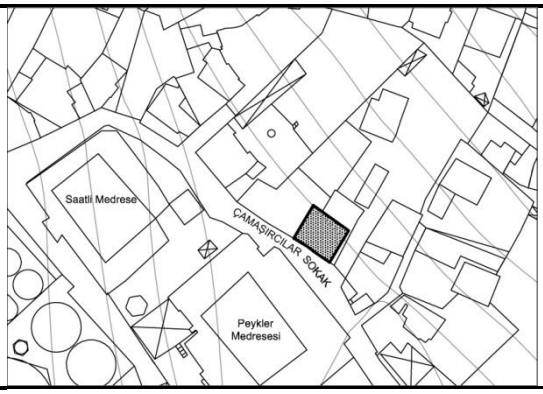 		
Kat Planları	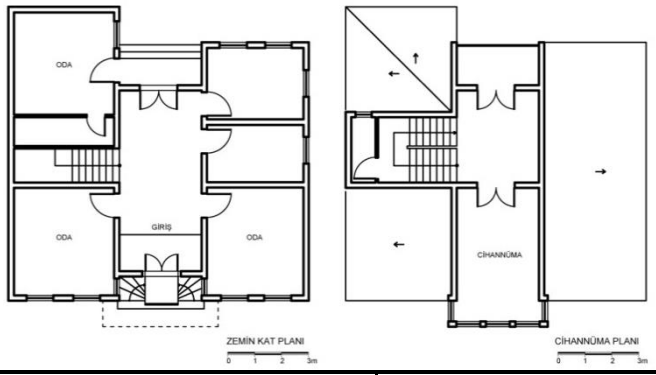		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Cihannümalı	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat+Cihannüma	
	Cephe özellikleri	Cihannümalı	
	Girişi	Niş içinde (iki yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili/üçlü düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

3	**Adres:** Çamaşırcılar Sokak No:24		
	Ada: 253		
	Parsel: 16		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	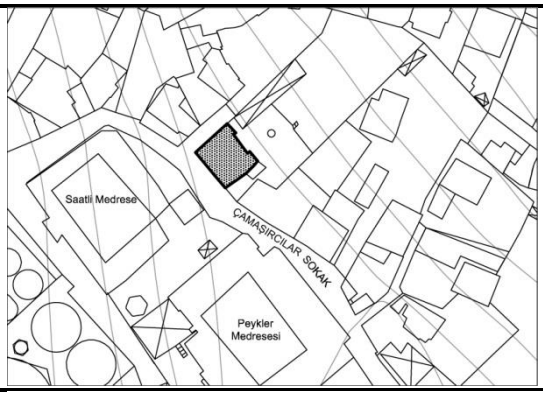 		
Kat Planları	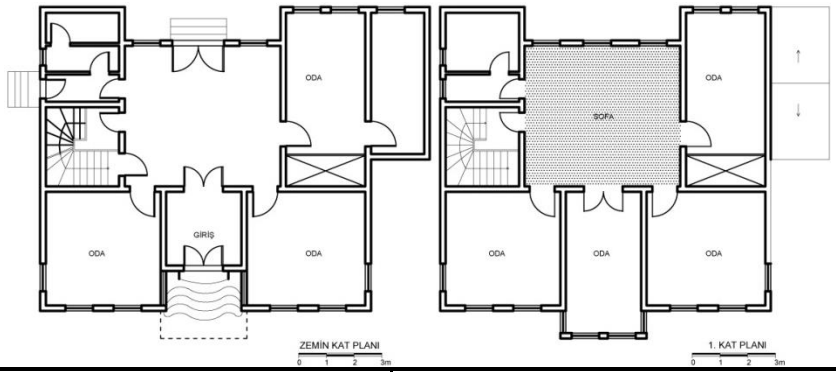		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (ortada tek çıkma)	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (taş)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Metal konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Kapsamlı onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

4	**Adres:** Çubukçular Sokak No:4		
	Ada: 255		
	Parsel: 2		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	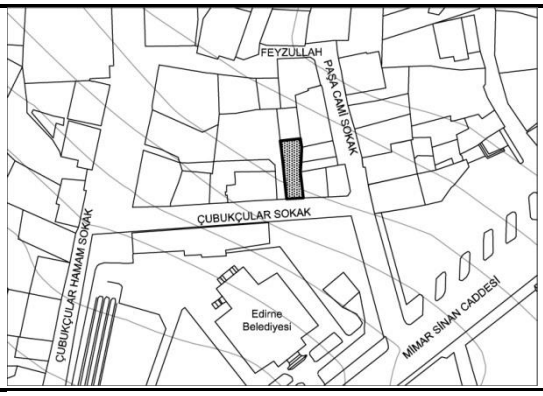 		
Kat Planları	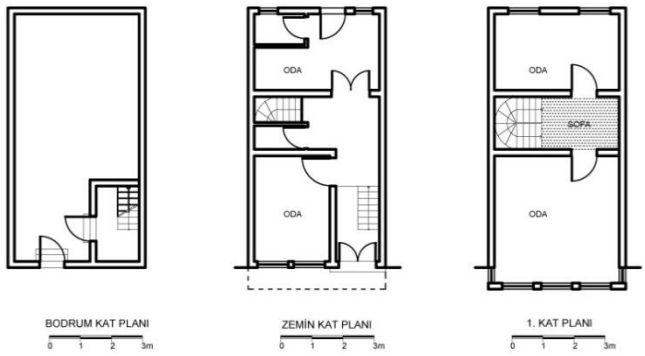		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (tüm kat çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı açık/kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili/üçlü düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

<table>
<tr><td rowspan="4">5</td><td colspan="3">Adres: Çubukçular Sokak No:8</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 255</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 4</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">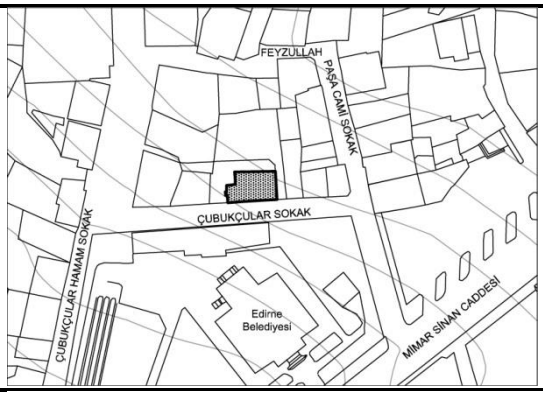

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">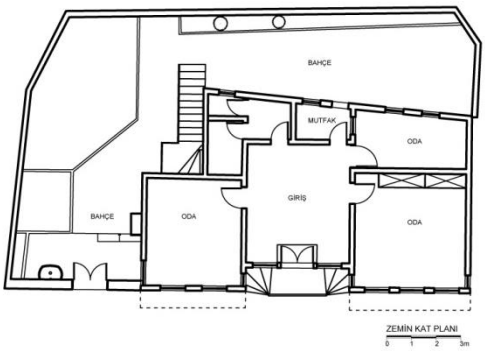

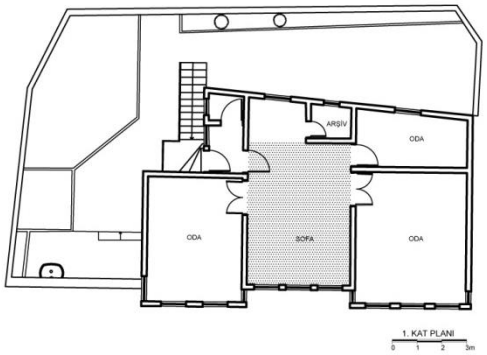
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa ortada)</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">Bodrum+2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmalı (çift çıkmalı)</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Niş içinde (iki yandan merdivenli)</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı kaplamalı</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Çift kanatlı+iki yanı pencereli+tepe pencereli</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli/ikili/üçlü düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Ahşap konsol</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">İyi</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün değil (Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müd.)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Az değişmiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Az değişmiş</td></tr>
</table>

6	**Adres:** Çubukçular Hamam Sokak No:3		
	Ada: 253		
	Parsel: 93		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	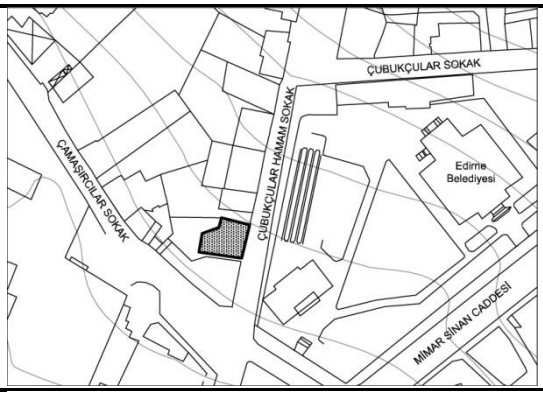 		
Kat Planları			
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (yanda tek çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Metal payanda (özgün değil)	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Kapsamlı onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Değişmemiş

7	**Adres:** Çubukçular Hamam Sokak No:9		
	Ada: 253		
	Parsel: 82		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	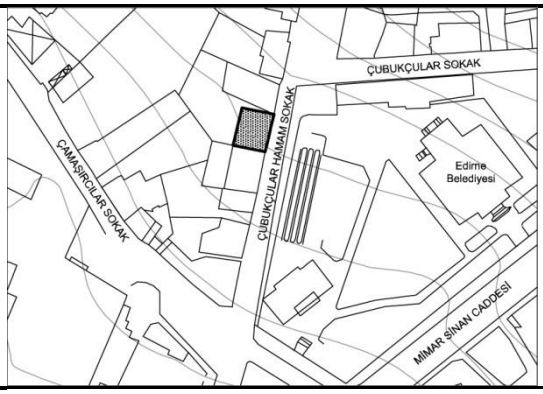 		
Kat Planları	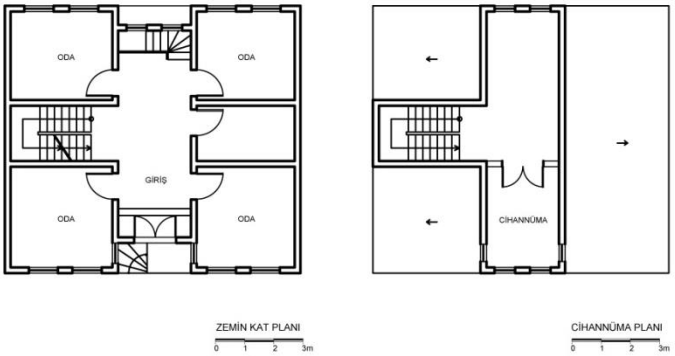		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Cihannümalı	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat+Cihannüma	
	Cephe özellikleri	Cihannümalı	
	Girişi	Niş içinde (bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün değil (Polis Evi)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

<table>
<tr><td rowspan="4">8</td><td colspan="3">Adres: Feyzullah Paşa Camii Sokak No:3</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 256</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 47</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">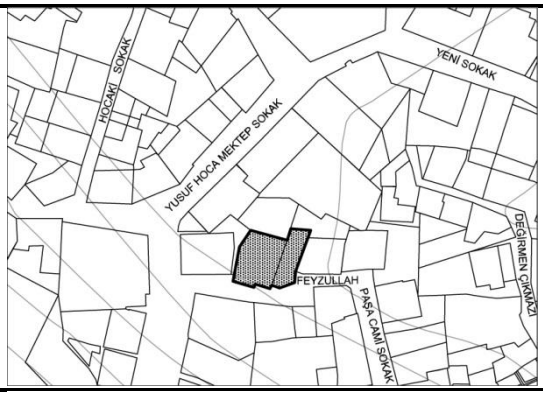

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">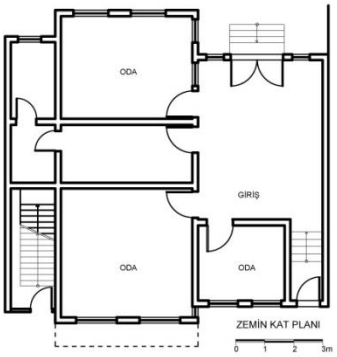

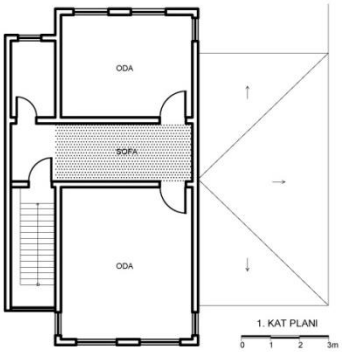
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa ortada)</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">Bodrum+2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmalı (tüm kat çıkmalı)</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Nişsiz</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı açık</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Özgünlüğünü kaybetmiş</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli/ikili/üçlü düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Ahşap konsol</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">Basit onarım gerektiren</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Değişmemiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Az değişmiş</td></tr>
</table>

9	**Adres:** Feyzullah Paşa Camii Sokak No:19		
	Ada: 256		
	Parsel: 9		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	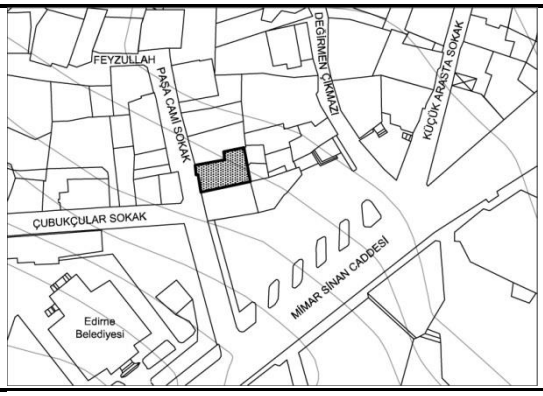		
Kat Planları	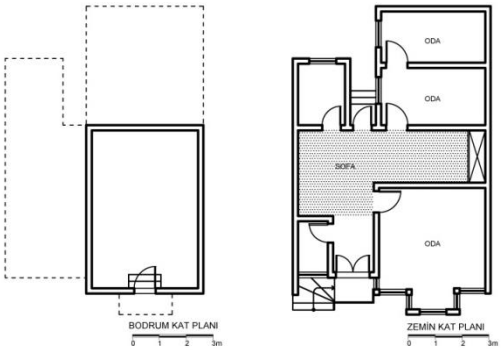		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (bir yanda ortada tek çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde (bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

10	**Adres:** Feyzullah Paşa Camii Sokak No:21		
	Ada: 256		
	Parsel: 8		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	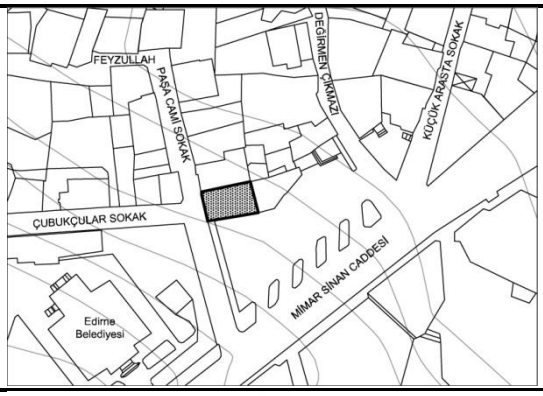	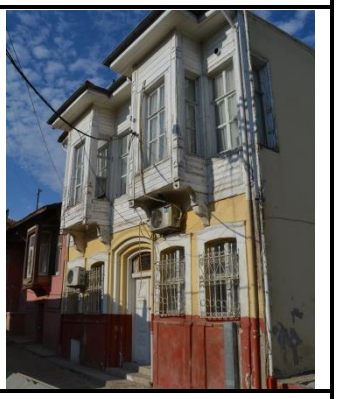	
Kat Planları	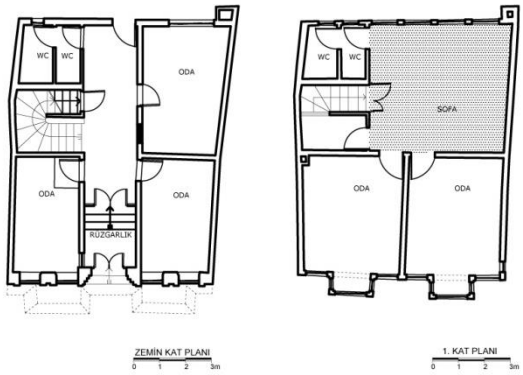		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa yanda)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (çift çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün değil (Ulaşım Müdürlüğü)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Değişmemiş

<table>
<tr><td rowspan="4">11</td><td colspan="3">Adres: Hastane Sokak No:3</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 260</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 4</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">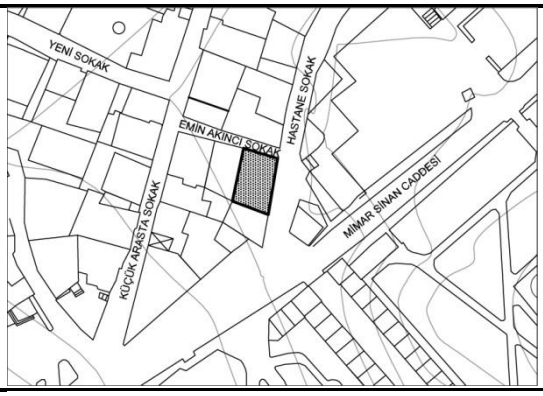

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">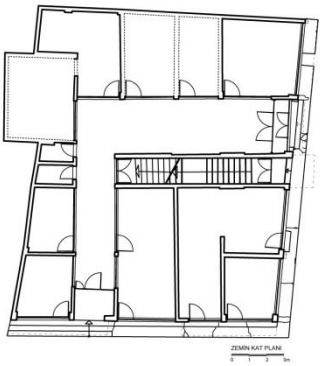
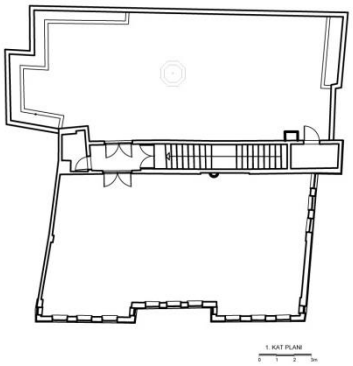</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Zemin kat yığma, üst kat ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Plan özellikleri bozulmuş</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmalı (çift çıkmalı)</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Özgünlüğünü kaybetmiş</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı kaplamalı</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Özgünlüğünü kaybetmiş</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli/üçlü düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">İyi</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün değil (ticari kullanım)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Çok değişmiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Çok değişmiş</td></tr>
</table>

12	**Adres:** Hastane Sokak No:11		
	Ada: 262		
	Parsel: 6		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	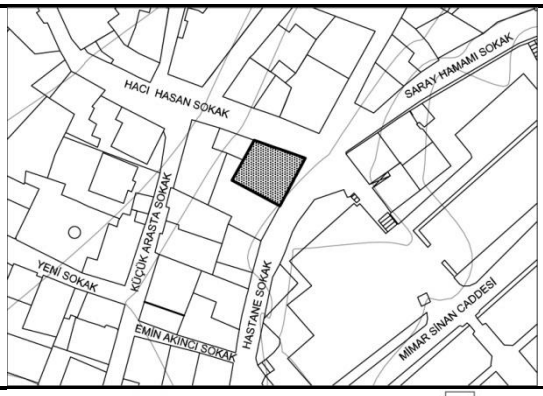 		
Kat Planları	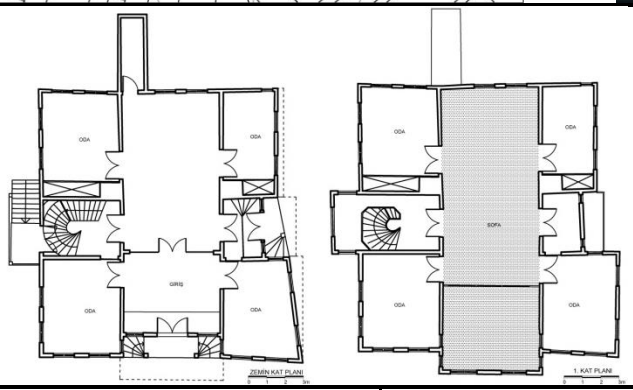		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Zemin kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (iki cephede ortada tek çıkma, bir cephede tekli testere çıkma ve balkon)	
	Girişi	Niş içinde (bir cephede iki yandan merdivenli, bir cephede bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+iki yanı pencereli+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (taş ve profilli ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün değil (UNESCO Alan Yönetim Ofisi)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

13	**Adres:** Hatice Hatun Sokak No:1		
	Ada: 268		
	Parsel: 18		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	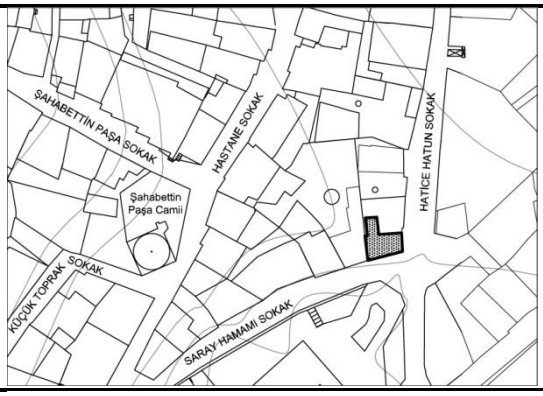		
Kat Planları	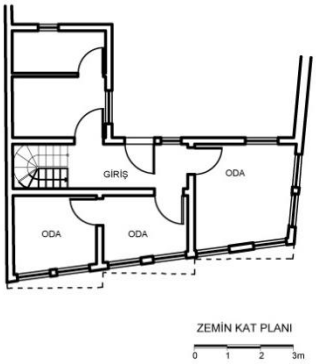	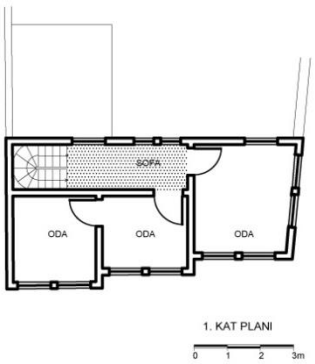	
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (testere çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz (bahçeden)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Tek kanatlı (bahçe kapısı; çift kanatlı)	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap payanda	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

14	**Adres:** Hatice Hatun Sokak No:2		
	Ada: 269		
	Parsel: 4		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	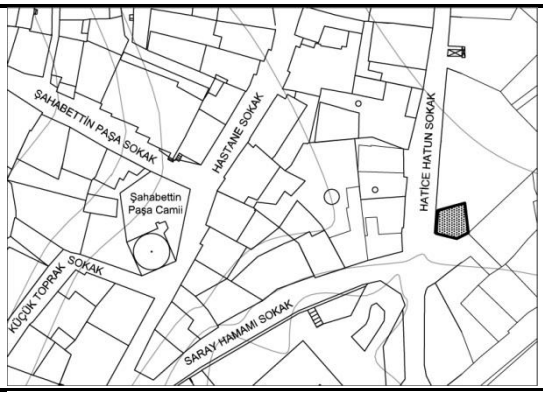		
Kat Planları	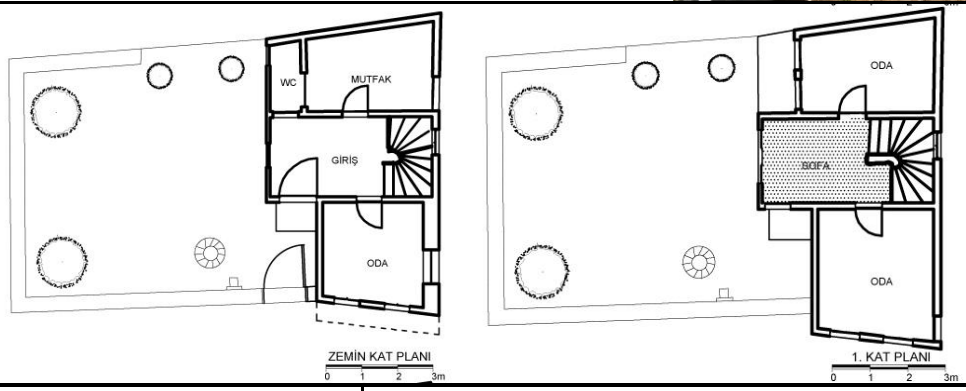		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (tüm kat çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz (bahçeden)	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Tek kanatlı (bahçe kapısı; tek kanatlı)	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Harap	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

15	**Adres:** Hatice Hatun Sokak No:3		
	Ada: 268		
	Parsel: 17		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	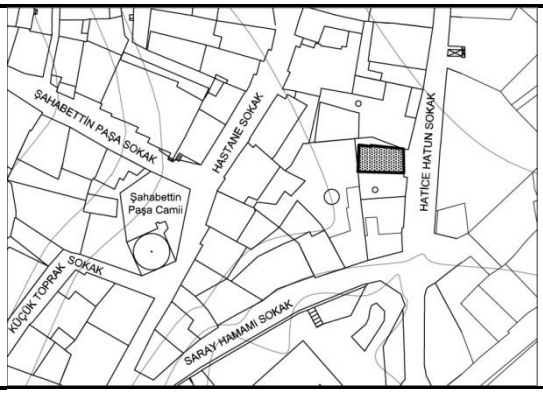		
Kat Planları			
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa yanda)	
	Kat adedi	2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (tekli testere çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz (bahçeden)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Tek kanatlı (bahçe kapısı; tek kanatlı)	
	Pencereleri	Beşli düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap payanda	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

16	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:6		
	Ada: 253		
	Parsel: 27		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	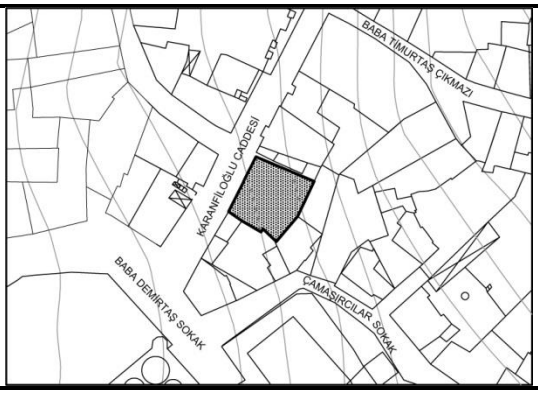 		
Kat Planları	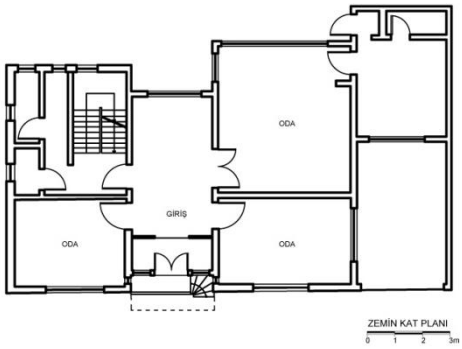 		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (tek çıkmalı-Ortada)	
	Girişi	Niş içinde (bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı iki yanı pencereli	
	Pencereleri	Tekli düzen	
	Yatay silmeler	Bodrum kat hizasında taş silme	
	Köşe dikmeleri	Yok	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Az değişmiş

<table>
<tr><td rowspan="4">17</td><td colspan="3">Adres: Karanfiloğlu Caddesi No:8</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 253</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 28</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">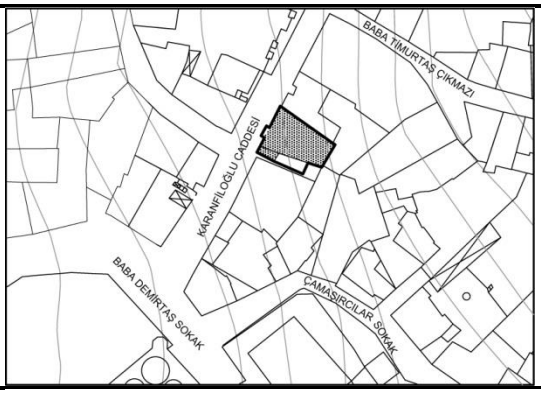

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">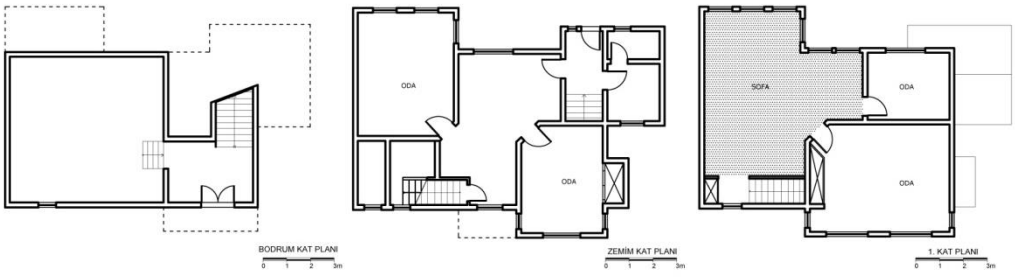
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa yanda)</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">Bodrum+2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmalı (tek çıkmalı-ters L biçiminde)</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Nişsiz</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı açık</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Çift kanatlı</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Eli böğründe</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">Basit onarım gerektiren</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün (atıl)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Değişmemiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Değişmemiş</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="4">18</td><td colspan="3">Adres: Karanfiloğlu Caddesi No:10</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 253</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 29</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">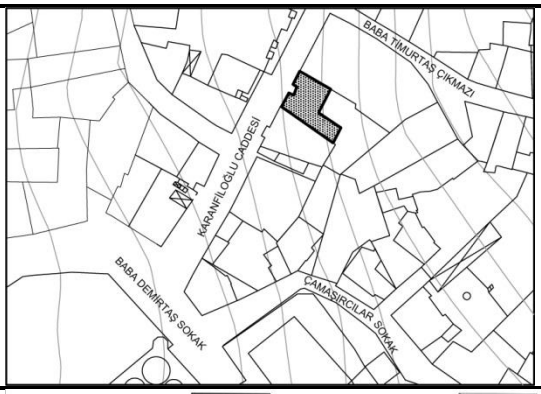

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">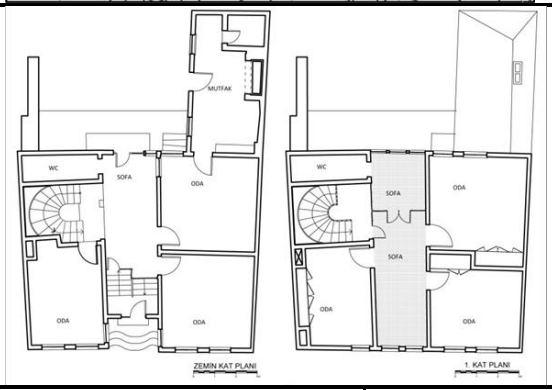
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa ortada)</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">Bodrum+2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmasız</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Niş içinde (önden merdivenli)</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı açık</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Özgünlüğünü kaybetmiş</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">İkili ve beşli düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">Basit onarım gerektiren</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Değişmemiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Az Değişmiş</td></tr>
</table>

19	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:11		
	Ada: 240		
	Parsel: 7		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	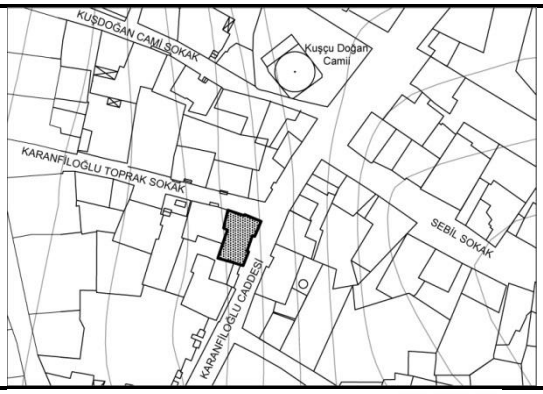 		
Kat Planları	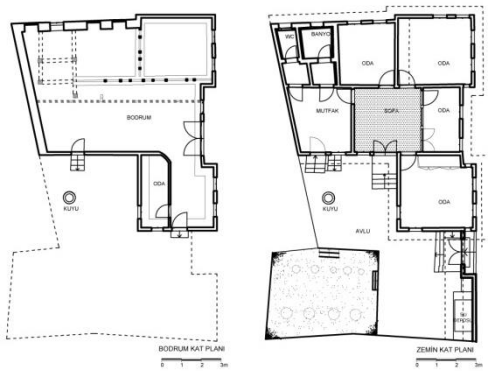		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Nişsiz (bahçeden)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı (bahçe kapısı; Çift kanatlı)	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

20	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:14		
	Ada: 253		
	Parsel: 111		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	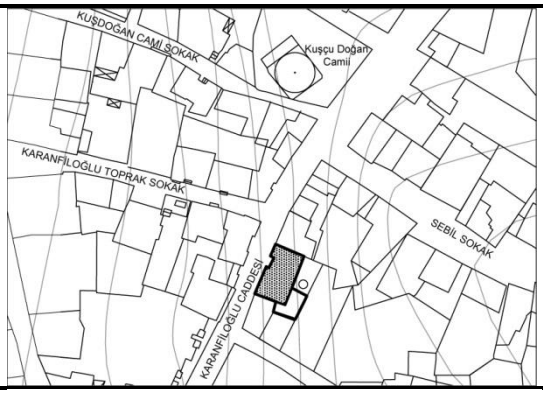 		
Kat Planları	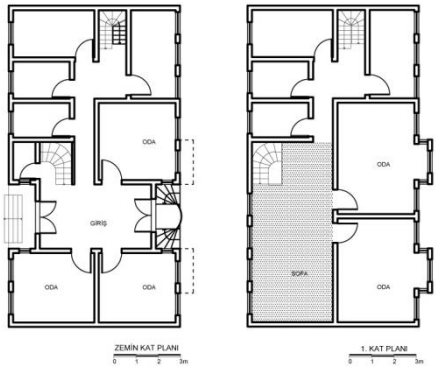		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (çift Çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde (iki yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili/üçlü/beşli (karma) düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün değil (Dernek)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Az değişmiş

21	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:16		
	Ada: 253		
	Parsel: 114		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	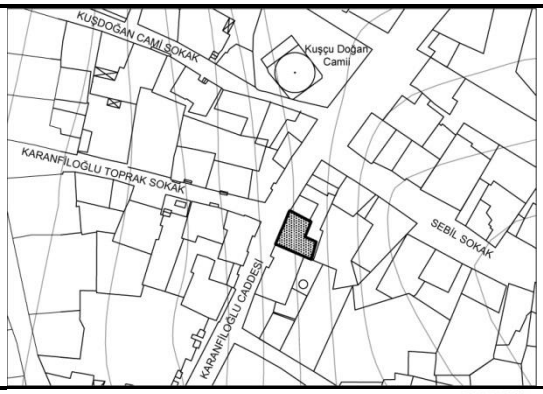 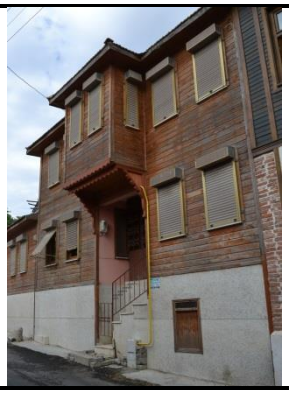		
Kat Planları	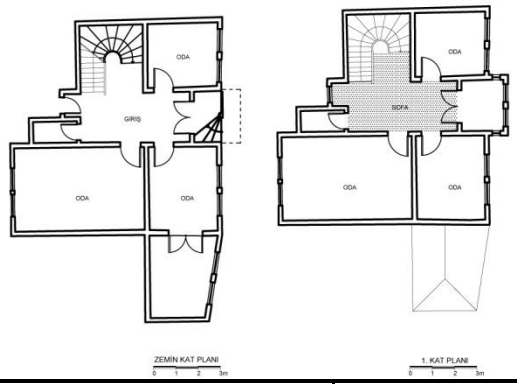		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (ortada tek çıkma)	
	Girişi	Niş içinde (bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Özgünlüğü bozulmuş	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Az değişmiş

22	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:28		
	Ada: 272		
	Parsel: 18		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	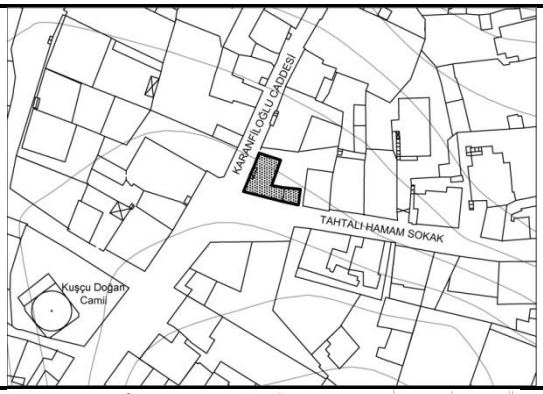 		
Kat Planları	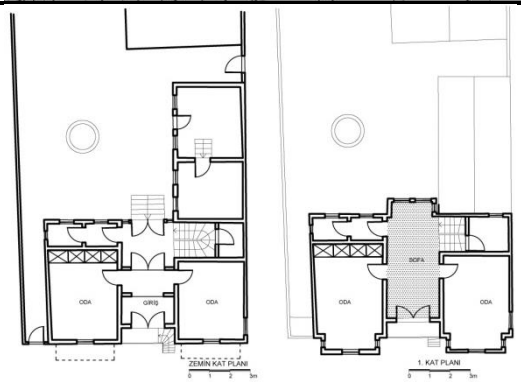		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (çıkmalar arası balkonlu)	
	Girişi	Niş içinde (bir yandan merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli düzen	
	Yatay silmeler	Var (taş ve ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Kapsamlı onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

<table>
<tr><td rowspan="4">23</td><td colspan="3">Adres: Küçük Arasta Sokak No:9</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 263</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 1</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">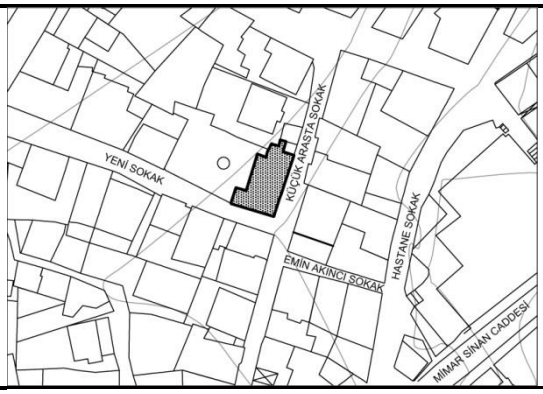

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">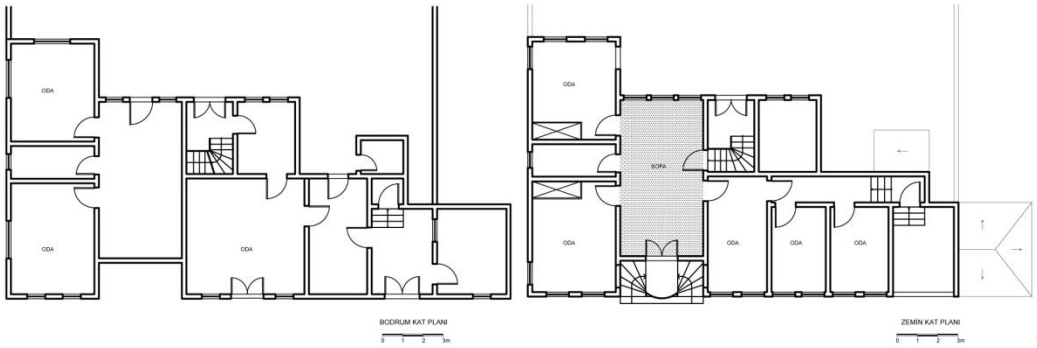
</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Yığma</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">Sofalı (sofa ortada)</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">Bodrum+1 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmasız</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Niş içinde (iki yandan merdivenli)</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Kırma çatı; saçak altı kaplamalı</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Çift kanatlı+tepe pencereli</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli/ikili düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Var (ahşap)</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">İyi</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün değil (Bahai Evi)</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>Az değişmiş</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Değişmemiş</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td rowspan="4">24</td><td colspan="3">Adres: Küçük Arasta Sokak No:10</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ada: 262</td></tr>
<tr><td colspan="3">Parsel: 3</td></tr>
<tr><td colspan="3">Tescil durumu: Tescilli</td></tr>
<tr><td>Konumu ve görünümü</td><td colspan="3">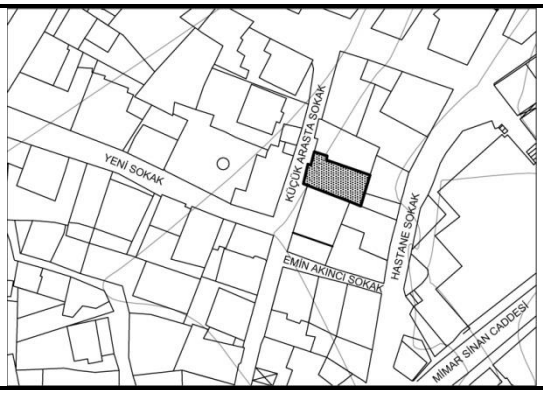

</td></tr>
<tr><td>Kat Planları</td><td colspan="3">Yapının kat planları elde edilememiştir.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Mimari Özellikleri</td><td>Yapım sistemi</td><td colspan="2">Yığma</td></tr>
<tr><td>Planı</td><td colspan="2">-</td></tr>
<tr><td>Kat adedi</td><td colspan="2">2 Kat</td></tr>
<tr><td>Cephe özellikleri</td><td colspan="2">Çıkmasız</td></tr>
<tr><td>Girişi</td><td colspan="2">Nişsiz</td></tr>
<tr><td>Çatı ve saçaklar</td><td colspan="2">Beşik çatı; saçak altı kaplamalı+sıvalı</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Cephe Elemanları</td><td>Giriş kapısı</td><td colspan="2">Özgünlüğünü kaybetmiş</td></tr>
<tr><td>Pencereleri</td><td colspan="2">Tekli/üçlü düzen</td></tr>
<tr><td>Yatay silmeler</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td>Köşe dikmeleri</td><td colspan="2">Var</td></tr>
<tr><td>Çıkma altı elemanları</td><td colspan="2">Yok</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Mevcut durumu</td><td>Yapısal Durumu</td><td colspan="2">İyi</td></tr>
<tr><td>İşlevsel Özgünlüğü</td><td colspan="2">Özgün</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Değişmişlik durumu</td><td>Planda</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Cephede</td><td>Az değişmiş</td></tr>
</table>

25	**Adres:** Saray Hamam Sokak No:13		
	Ada: 268		
	Parsel: 2		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	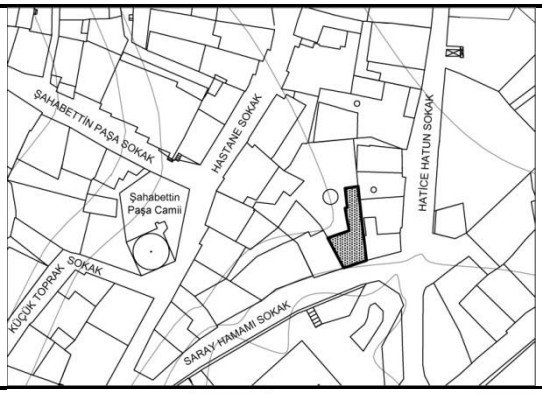 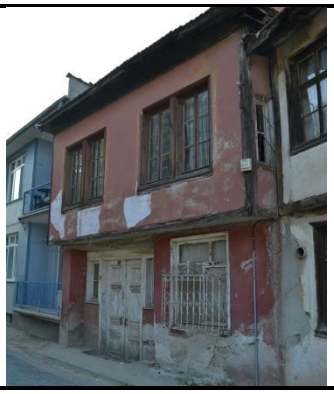		
Kat Planları	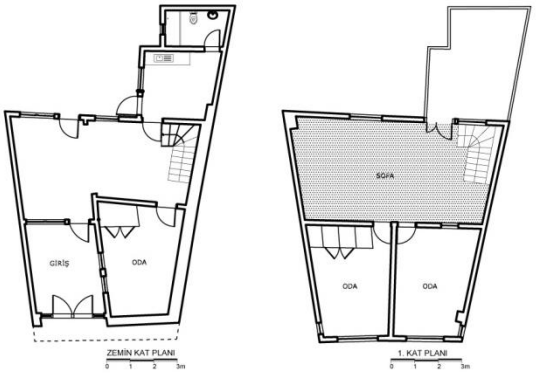		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa yanda)	
	Kat adedi	2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (tüm kat çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+iki yanı pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Az değişmiş
		Cephede	Değişmemiş

26	**Adres:** Sebil Sokak No:2		
	Ada: 268		
	Parsel: 2		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	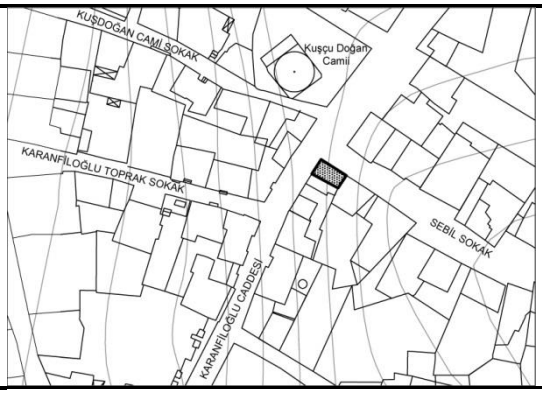 		
Kat Planları	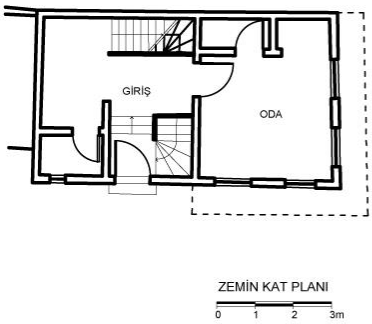 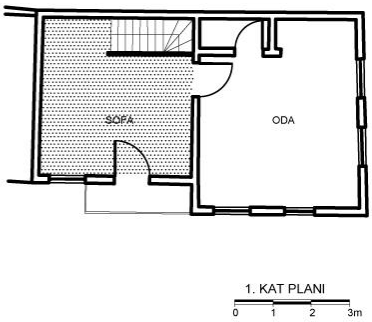		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa yanda)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (köşe çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Özgünlüğünü kaybetmiş	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Ahşap konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Harap	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Az değişmiş

27	**Adres:** Sebil Sokak No:13		
	Ada: 258		
	Parsel: 5		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (köşe çıkmalı)	
	Girişi	Nişsiz	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Özgünlüğünü kaybetmiş	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Kapsamlı onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Az değişmiş

28	**Adres:** Yusuf Hoca Mektep Sokak No:29		
	Ada: 274		
	Parsel: 107		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	 		
Kat Planları	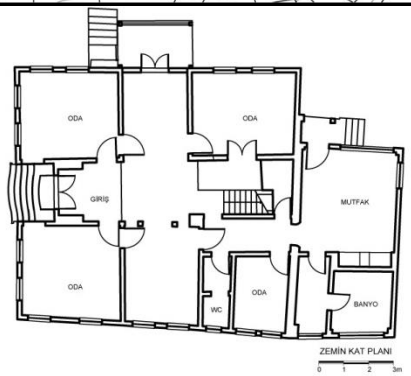 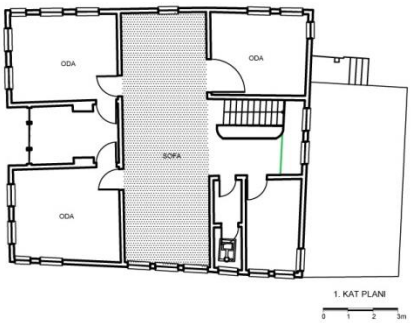		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	Bodrum+2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (çıkmalar arası balkonlu)	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (taş)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Metal konsol	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Kapsamlı onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

29	**Adres:** Yusuf Hoca Mektep Sokak No:36		
	Ada: 258		
	Parsel: 24		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	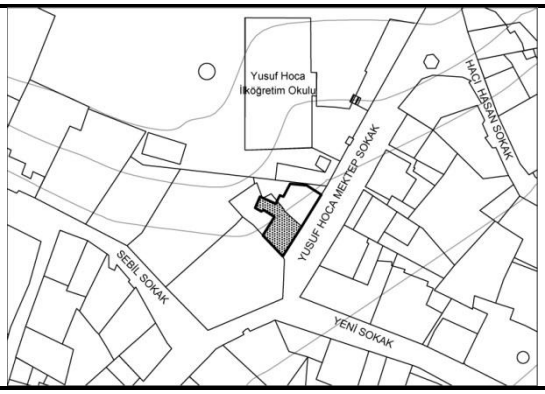 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Yığma	
	Planı	-	
	Kat adedi	1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Nişsiz (bahçeden)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Özgünlüğünü kaybetmiş	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Yok	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	İyi	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Az değişmiş

30	**Adres:** Yusuf Hoca Mektep Sokak No:47		
	Ada: 256		
	Parsel: 19		
	Tescil durumu: Tescilli		
Konumu ve görünümü	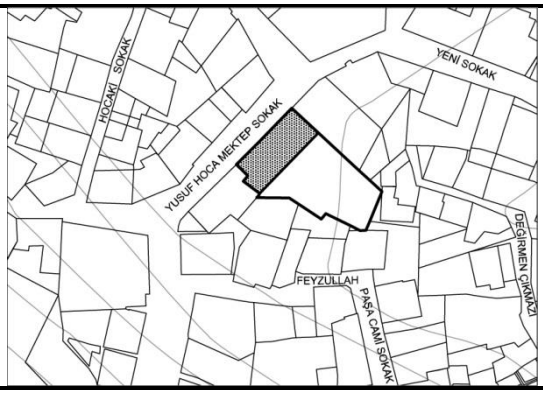 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst kat ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Var (taş)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Değişmemiş

31	**Adres:** Baba Timurtaş Çıkmazı No:11		
	Ada: 253		
	Parsel: 48		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	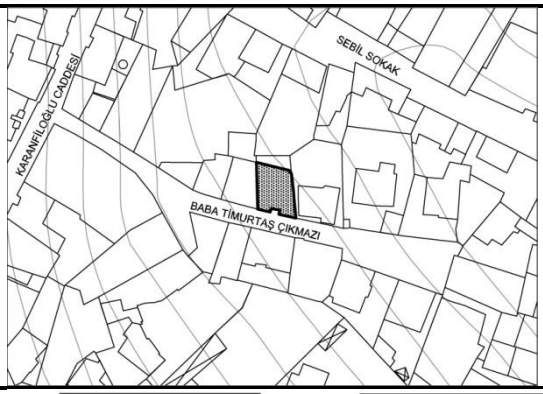 		
Kat Planları	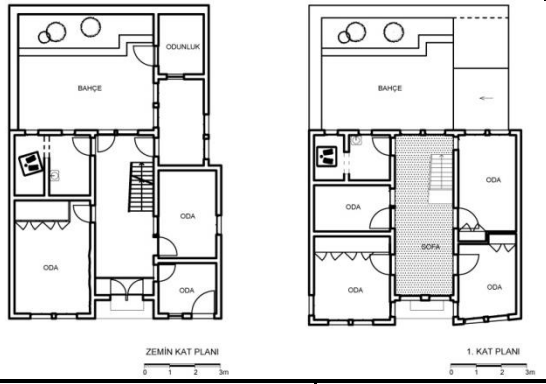		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa ortada)	
	Kat adedi	2 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmalı (çift çıkmalı)	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

32	**Adres:** Değirmen Çıkmazı No:3		
	Ada: 256		
	Parsel: 39		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	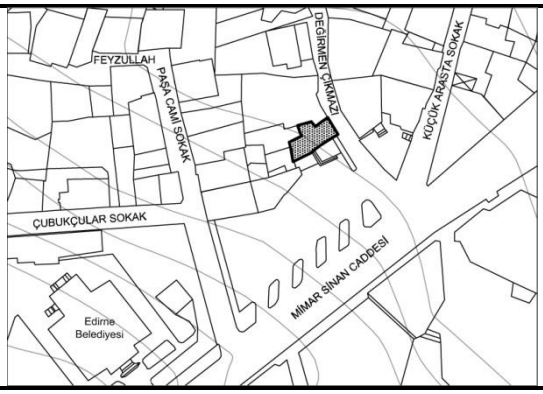		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Niş içinde	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün değil	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Değişmemiş

33	**Adres:** Emin Akıncı Sokak No:1		
	Ada: 262		
	Parsel: 2		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	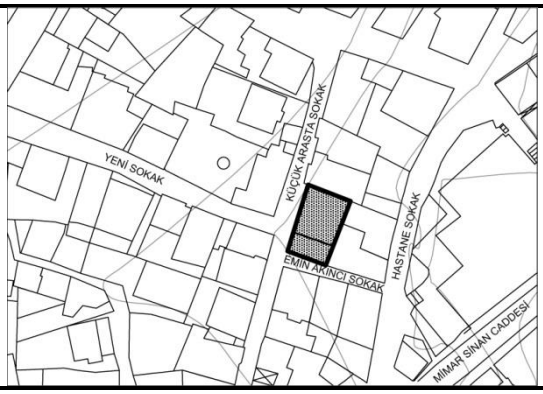 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir. Not: Yapı; kuzey bölümü bodrum+1 kat, güney bölümü 2 kat olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Kuzey bölüm beşik çatı, güney bölüm ise kırma çatı ile örtülü olup saçak altı açıktır.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst kat ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+1 Kat / 2 kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Nişsiz	
	Çatı ve saçaklar	Beşik çatı / kırma çatı ; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Özgünlüğünü kaybetmiş	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Yok	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Az değişmiş

34	**Adres:** Hacı Hasan Sokak No:7		
	Ada: 263		
	Parsel: 12		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	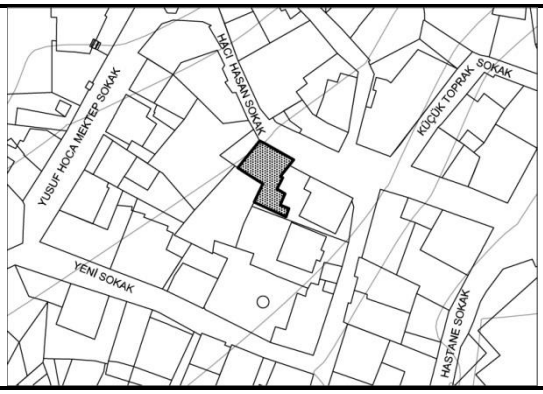 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst katlar ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+2 kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	İkili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Yok	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Az değişmiş

35	**Adres:** Hastane Sokak No:23		
	Ada: 274		
	Parsel: 29		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	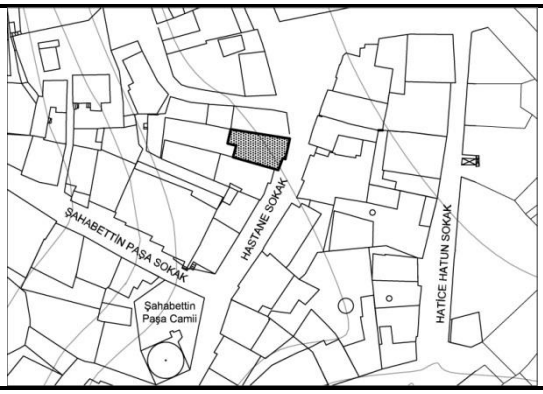 		
Kat Planları	Yapının kat planları elde edilememiştir.		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Ahşap karkas	
	Planı	-	
	Kat adedi	Bodrum+1 kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Nişsiz	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı kaplamalı	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Tek kanatlı+iki yanı pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Yok	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün	
	Değişmişlik durumu	Planda	-
		Cephede	Değişmemiş

36	**Adres:** Karanfiloğlu Caddesi No:15		
	Ada: 241		
	Parsel: 3		
	Tescil durumu: Tescili önerilen		
Konumu ve görünümü	 		
Kat Planları	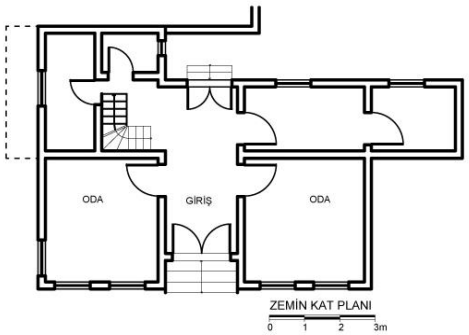 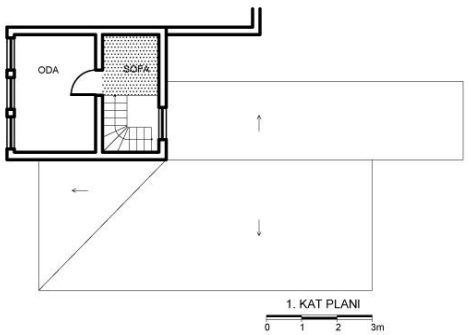		
Mimari Özellikleri	Yapım sistemi	Bodrum kat yığma, üst kat ahşap karkas	
	Planı	Sofalı (sofa yanda)	
	Kat adedi	Bodrum+1 kat	
	Cephe özellikleri	Çıkmasız	
	Girişi	Niş içinde (önden merdivenli)	
	Çatı ve saçaklar	Kırma çatı; saçak altı açık	
Cephe Elemanları	Giriş kapısı	Çift kanatlı+tepe pencereli	
	Pencereleri	Tekli/ikili düzen	
	Yatay silmeler	Var (ahşap)	
	Köşe dikmeleri	Var	
	Çıkma altı elemanları	Yok	
Mevcut durumu	Yapısal Durumu	Basit onarım gerektiren	
	İşlevsel Özgünlüğü	Özgün (atıl)	
	Değişmişlik durumu	Planda	Değişmemiş
		Cephede	Değişmemiş

EK-G. Alan İçindeki Tarihi Anıtların Konumu

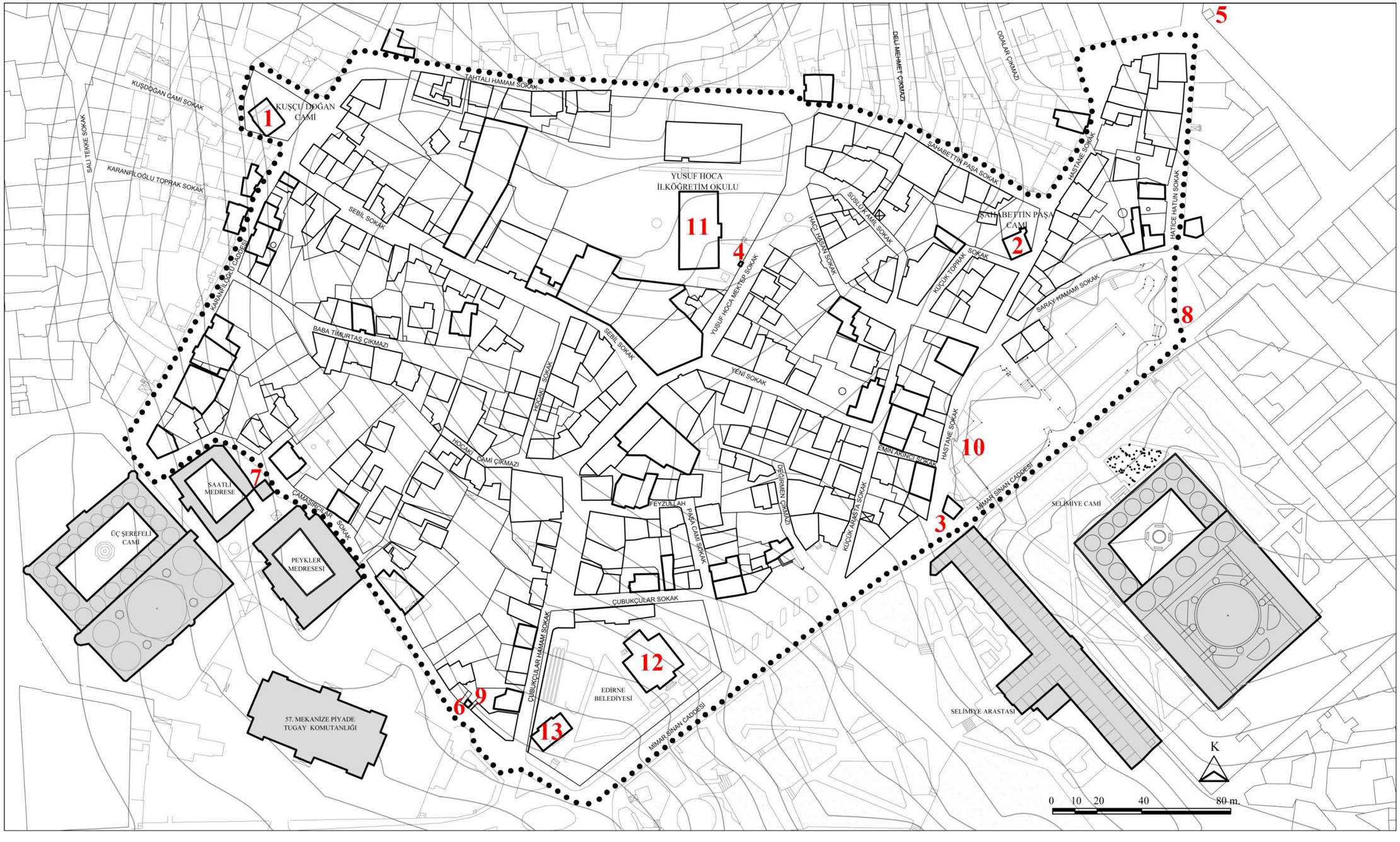

1. Kuşçu Doğan Camii, 2. Şahabettin Paşa Camii, 3. Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Çeşmesi, 4. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu Çeşmesi, 5. Harbiye Çeşmesi, 6. Ömer Efendizade Çeşmesi, 7. Çamaşırcılar Sokak Çeşmesi, 8. Hadım Balaban Mezarı, 9. Kesikbaş Baba Mezarı, 10. Fuat Bey Mezarı, 11. Yusuf Hoca İlköğretim Okulu, 12. Edirne Belediye Binası, 13. Sağlık İşleri Binası

EK-H. Mimari Özellikler

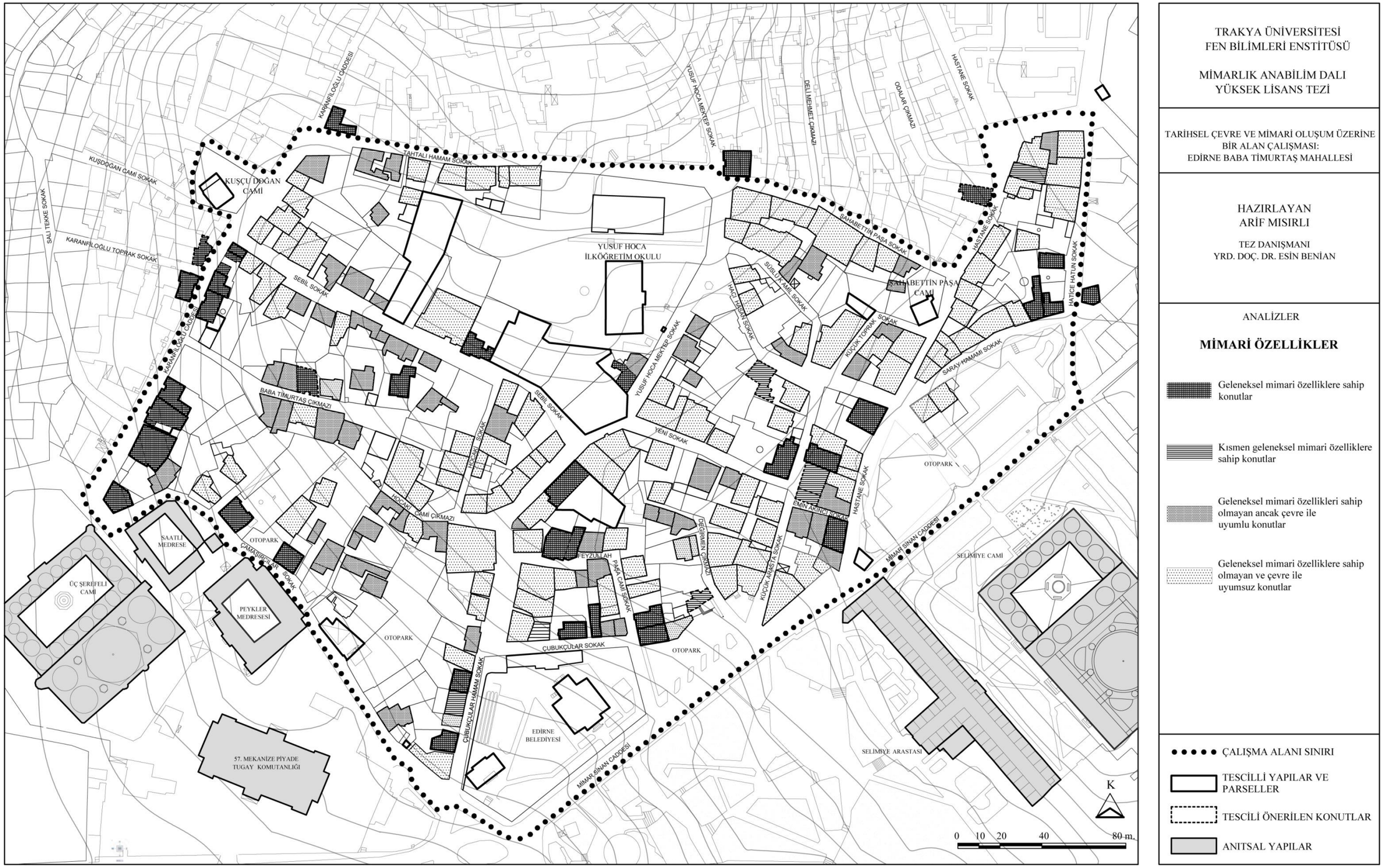

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

MİMARİ ÖZELLİKLER

- Geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar
- Kısmen geleneksel mimari özelliklere sahip konutlar
- Geleneksel mimari özellikleri sahip olmayan ancak çevre ile uyumlu konutlar
- Geleneksel mimari özelliklere sahip olmayan ve çevre ile uyumsuz konutlar

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

EK-I. Tescilli Yapılar

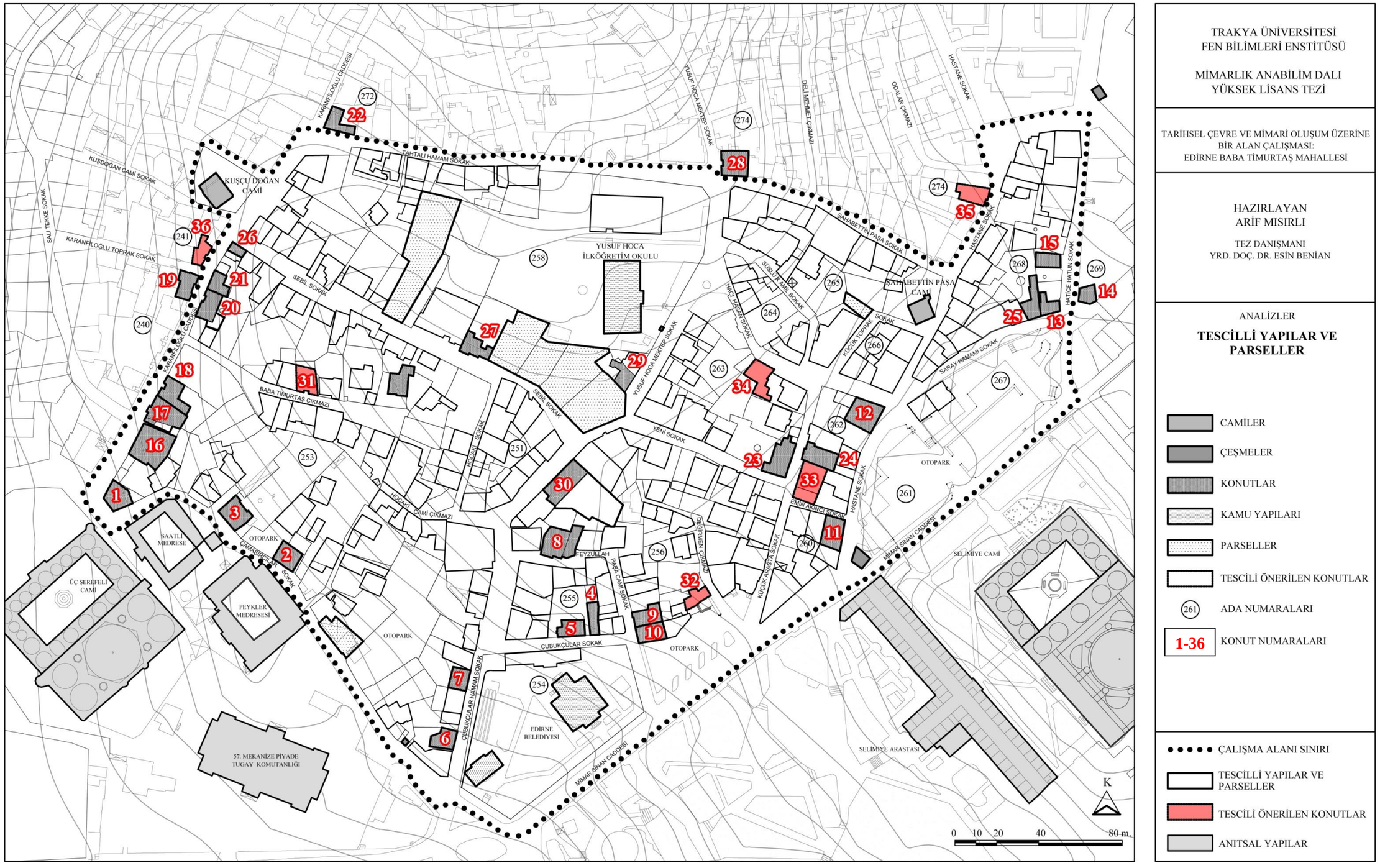

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER

- CAMİLER
- ÇEŞMELER
- KONUTLAR
- KAMU YAPILARI
- PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- 261 ADA NUMARALARI
- 1-36 KONUT NUMARALARI

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

SOKAK ADI	Karanfiloğlu Caddesi	Sebil Sokak	Baba Timurtaş Çıkmazı	Çamaşırcılar Sokak
PLAN	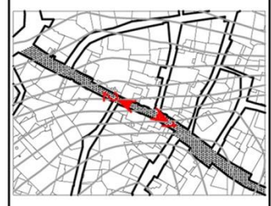	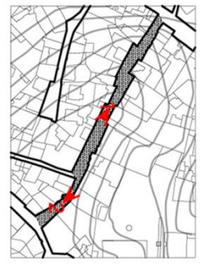		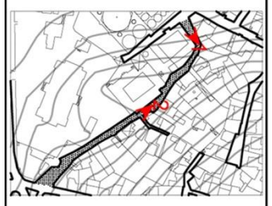
PERSPEKTİF	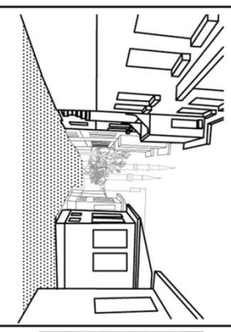	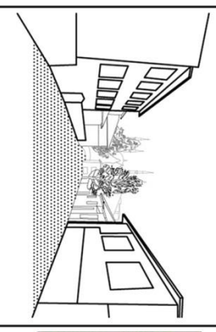	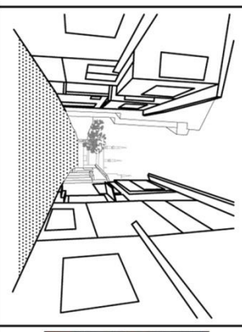	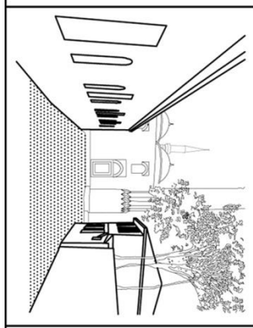
FOTOĞRAF 1				
FOTOĞRAF 2				
SOKAK ÖZELLİKLERİ				
Düz Sokak	●		●	
Eğri Sokak		●		●
Sürekli Sokak	●	●		●
Çıkmaz Sokal			●	
Yükselme ve Alçalma	●	●	●	●
Daralma ve Genişleme	●	●	●	●
Girinti ve Çıkıntı	●		●	●
Yeşil Doku	●	●	●	
Bahçe Duvarı	●	●	●	●
Vista	● Üç Şerefeli Camii	● Selimiye Camii	● Selimiye Camii	● Eski Camii, Selimiye Camii, Üç Şerefeli Camii

SOKAK ADI	Yeni Sokak	Çubukçular Sokak	Mimar Sinan Caddesi	Hatice Hatun Sokak
PLAN	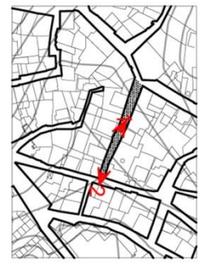		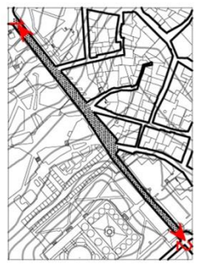	
PERSPEKTİF	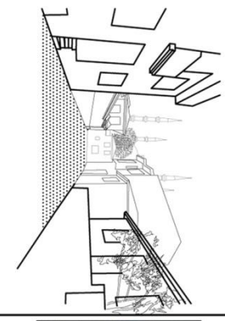	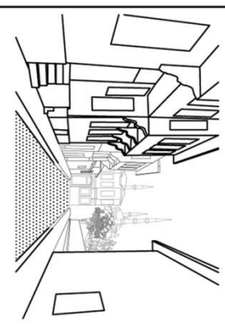		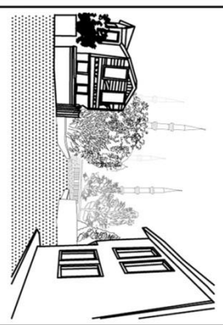
FOTOĞRAF 1				
FOTOĞRAF 2		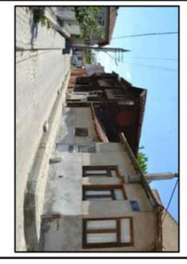		
SOKAK ÖZELLİKLERİ				
Düz Sokak	●	●	●	●
Eğri Sokak				
Sürekli Sokak	●	●	●	●
Çıkmaz Sokak				
Yükselme ve Alçalma			●	
Daralma ve Genişleme	●		●	●
Girinti ve Çıkıntı				●
Yeşil Doku	●	●	●	●
Bahçe Duvarı	●	●	●	●
Vista	● Selimiye Camii	● Selimiye Camii Üç Şerefeli Camii	● Eski Camii Selimiye Camii Üç Şerefeli Camii	● Selimiye Camii

EK-K. Arazi Kullanımı

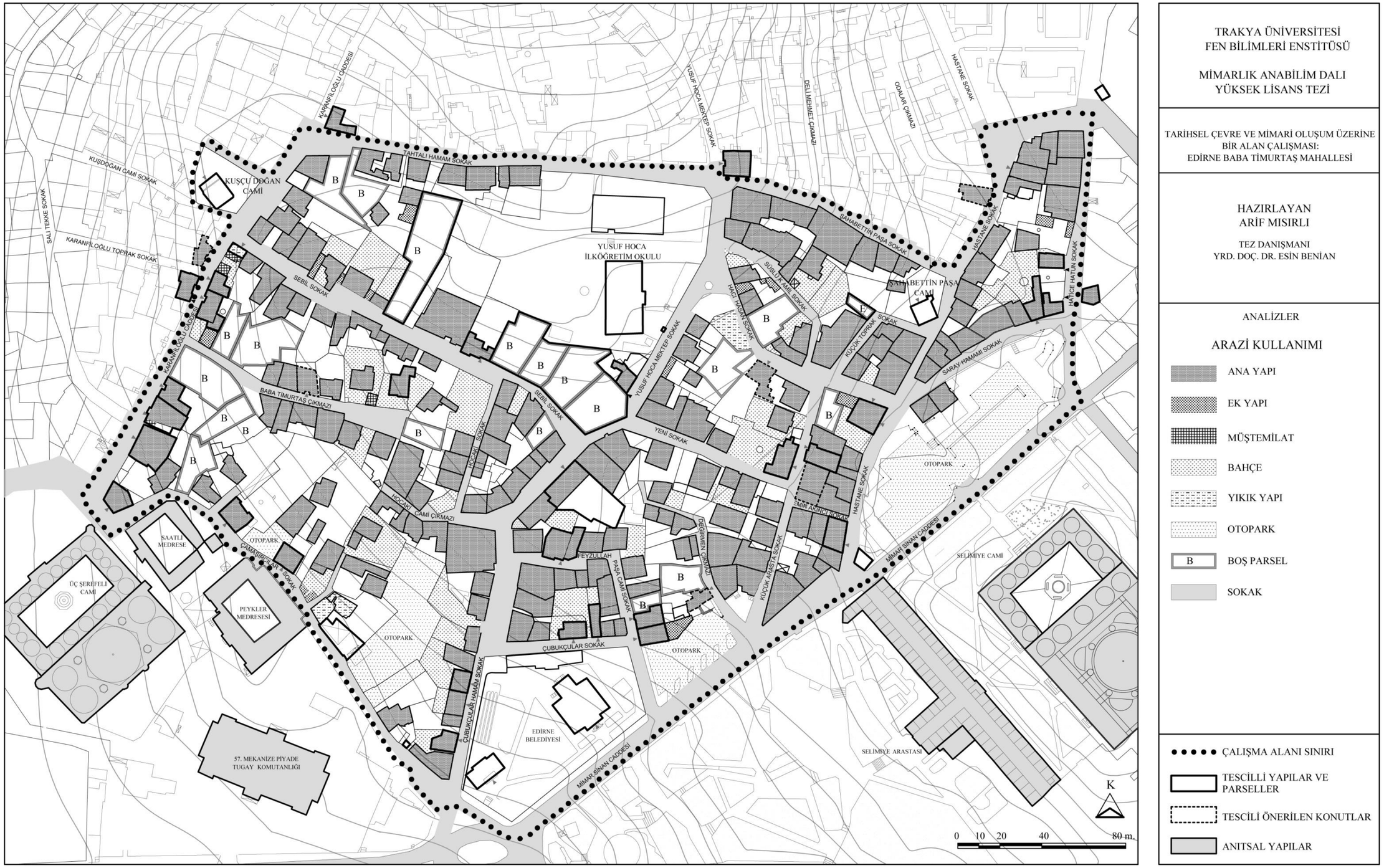

EK-L. Yapı Kullanımları

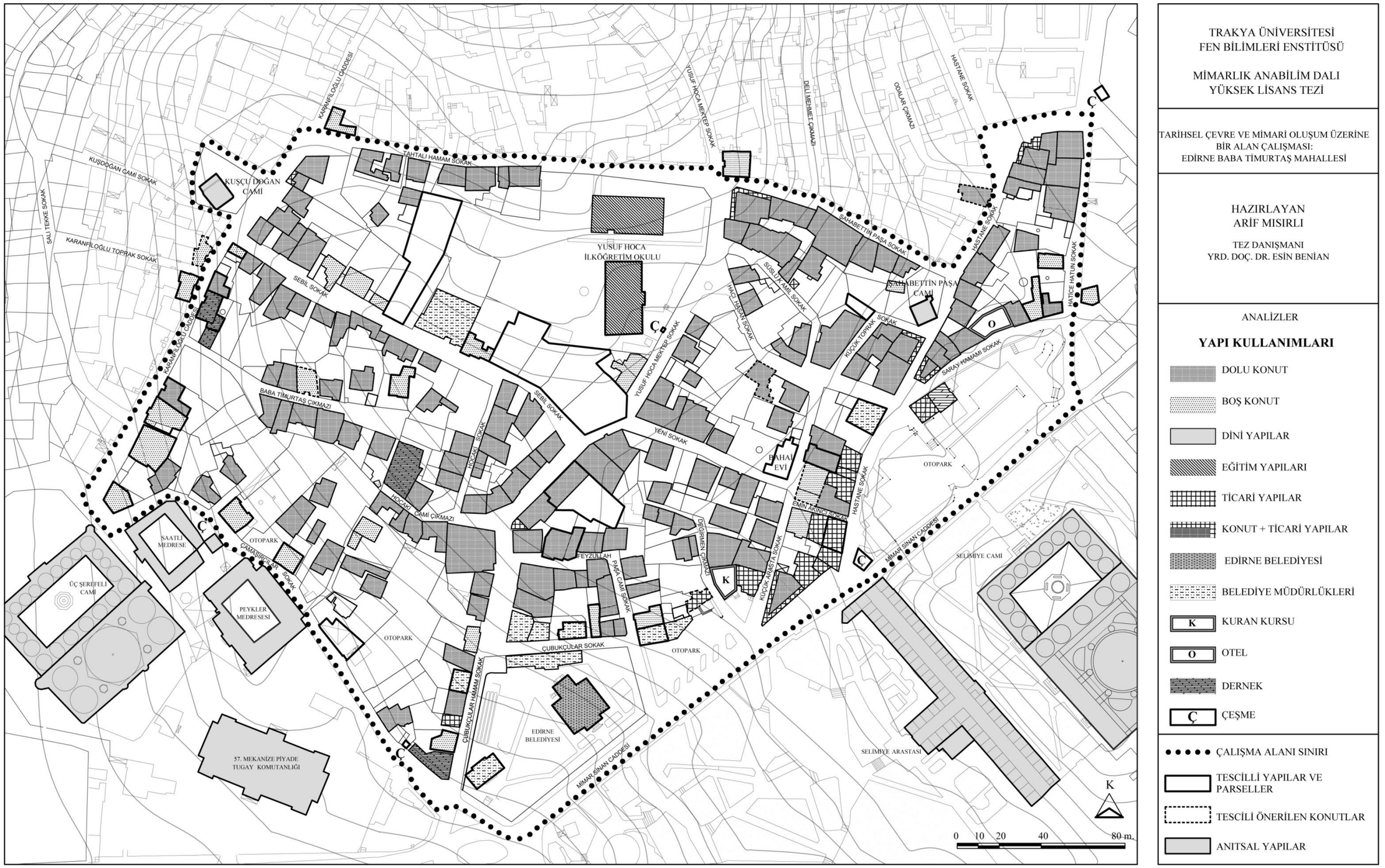

EK-M. Kat Adetleri

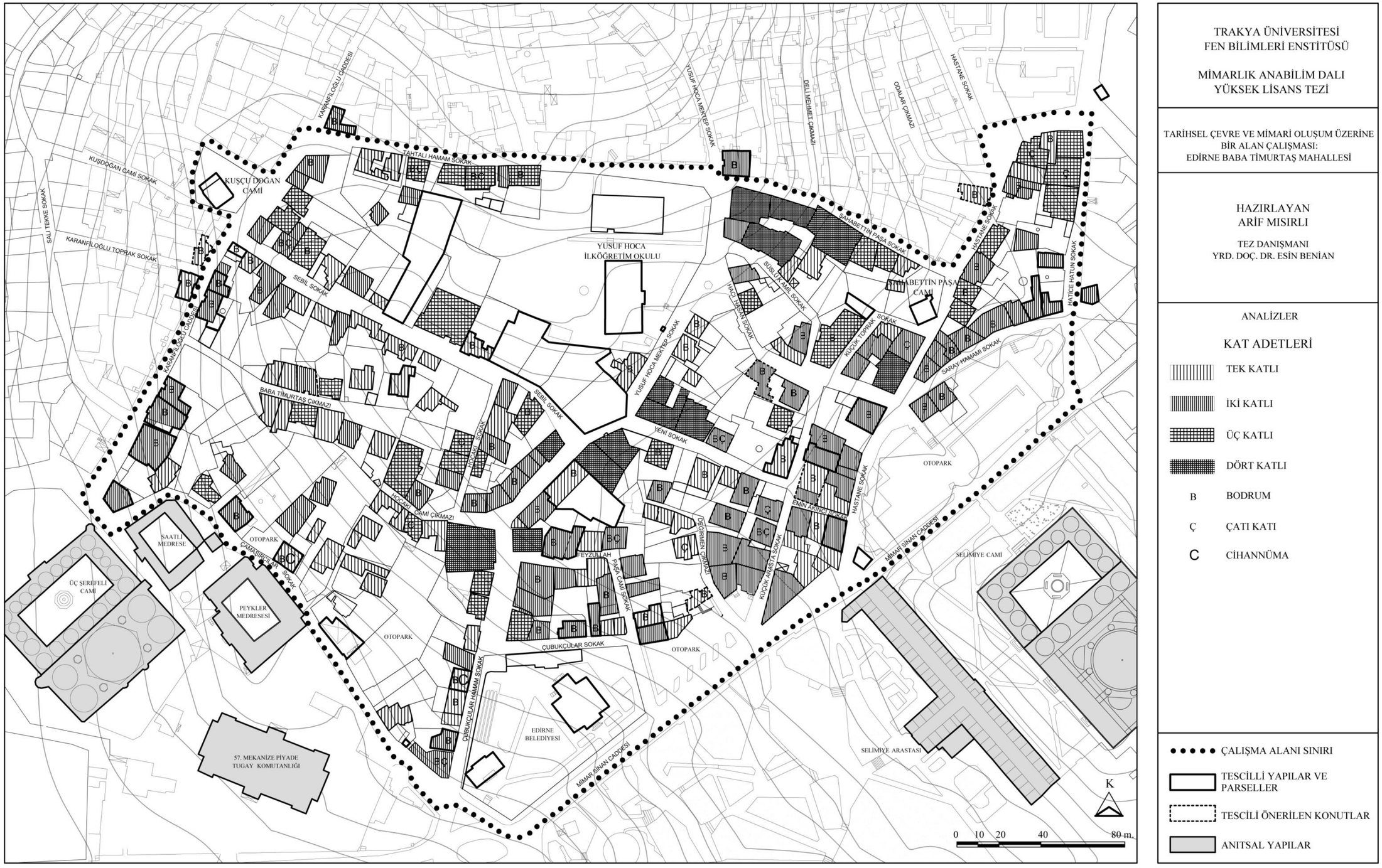

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE
BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

KAT ADETLERİ

- TEK KATLI
- İKİ KATLI
- ÜÇ KATLI
- DÖRT KATLI
- B BODRUM
- Ç ÇATI KATI
- C CİHANNÜMA

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

EK-N. Plan Analizi

PLAN ANALİZİ

SOFALI

SOFA YANDA

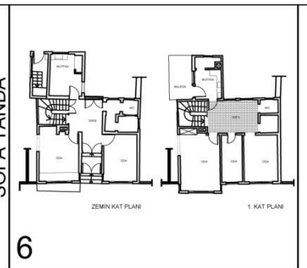

6

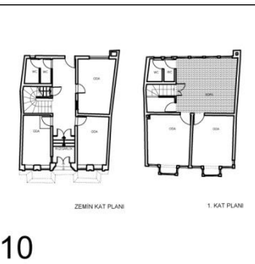

10

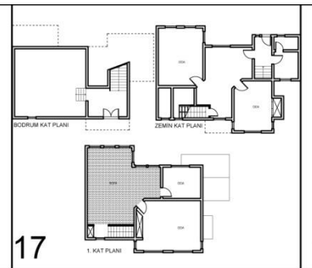

17

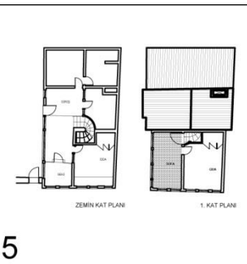

15

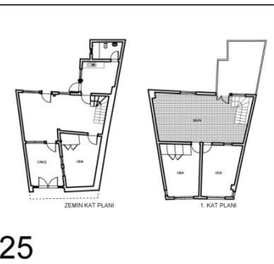

25

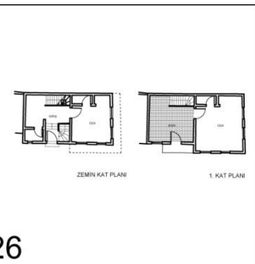

26

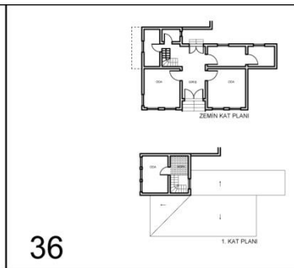

36

SOFALI

SOFA YANDA

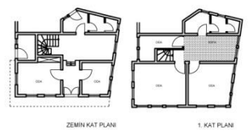

1

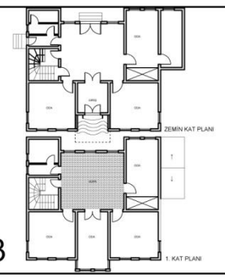

3

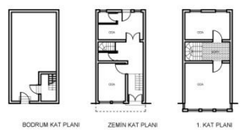

4

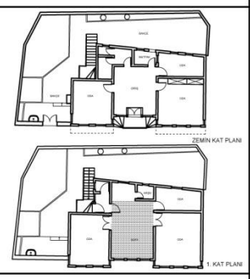

5

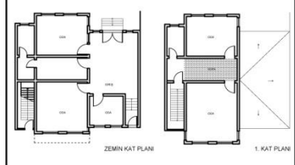

8

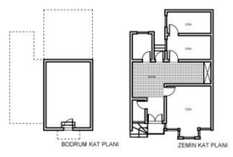

9

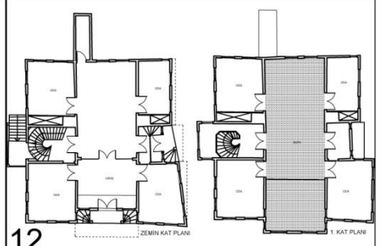

12

SOFA ORTADA

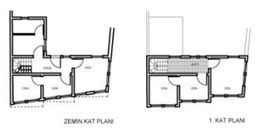

13

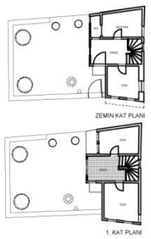

14

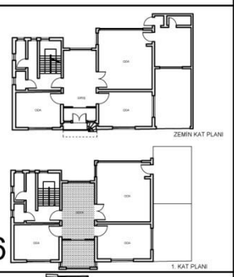

16

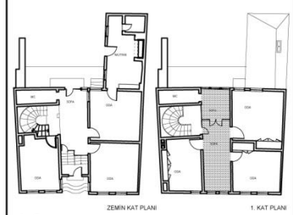

18

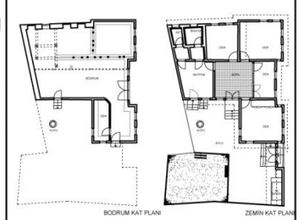

19

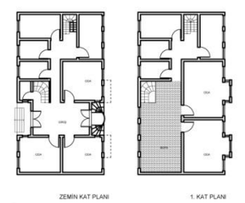

20

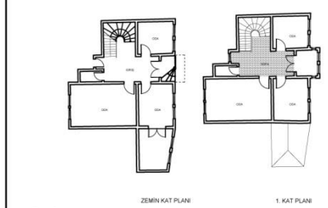

21

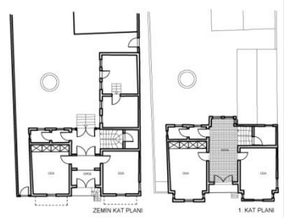

22

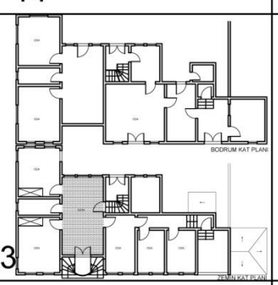

23

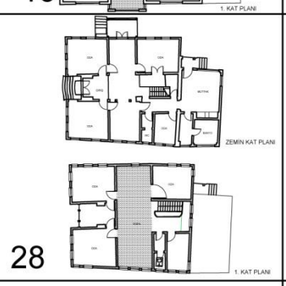

28

31

CİHANNÜMALI

2

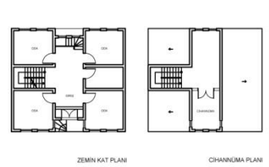

7

EK-O1. Cephe Analizi

FOTOĞRAF ve YAPI NO	KAT ADEDİ	GİRİŞLER									CEPHE ELEMANLARI															ÇATI BİÇİMLENİŞİ			
		BAHÇEDEN	SOKAKTAN	NİŞ İÇİNDE					NİŞSİZ		PENCERELER				GİRİŞ KAPILARI							YATAY SİLMELER ve KÖŞE DİKMELERİ	ÇIKMA ALTI ELEMANLARI				KIRMA ÇATI	BEŞİK ÇATI	SAÇAKLAR	
				Yanda Giriş Sahanlığı		Ortada Giriş Sahanlığı																							
				Merdivensiz	Bir Yandan Merdivenli	Bir Yandan Merdivenli	İki Yandan Merdivenli	Önden Merdivenli	Yanda Giriş	Ortada Giriş	Tekli Pencere Düzeni	İkili Pencere Düzeni	Üçlü Pencere Düzeni	Beşli Pencere Düzeni	Tek Kanatlı	Tek Kanatlı - İki Yanı Pencereli	Çift Kanatlı	Çift Kanatlı - İki Pencereli	Çift Kanatlı - İki yanı Pencereli	Çift Kanatlı - İki yanı Pencereli ve Tepe Pencereli	Özgünlüğünü Kaybetmiş		Ahşap Konsol	Dökme Konsol	Ahşap Payanda	Eli Böğründe			Saçak Altı Açık	Saçak Altı Kaplamalı
1																															
2																																
3																															
4																															
5																																	
6																															
7																															
8																															
9																															
10																															
11																													
12																																
13																														
14																													
15																															
16																																
17																															
18																														

EK-O2. Cephe Analizi

FOTOĞRAF ve YAPI NO	KAT ADEDİ	GİRİŞLER									CEPHE ELEMANLARI																ÇATI BİÇİMLENİŞİ			
		BAHÇEDEN	SOKAKTAN	NİŞ İÇİNDE					NİŞSİZ		PENCERELER				GİRİŞ KAPILARI						YATAY SİLMELER ve KÖŞE DİKMELERİ	ÇIKMA ALTI ELEMANLARI				KIRMA ÇATI	BEŞİK ÇATI	SAÇAKLAR	
				Yanda Giriş Sahanlığı		Ortada Giriş Sahanlığı																								
				Merdivensiz	Bir Yandan Merdivenli	Bir Yandan Merdivenli	İki Yandan Merdivenli	Önden Merdivenli	Yanda Giriş	Ortada Giriş	Tekli Pencere Düzeni	İkili Pencere Düzeni	Üçlü Pencere Düzeni	Beşli Pencere Düzeni	Tek Kanatlı	Tek Kanatlı - İki Yanı Pencereli	Çift Kanatlı	Çift Kanatlı - Tepe Pencereli	Çift Kanatlı - İki yanı Pencereli	Çift Kanatlı - İki yanı Pencereli ve Tepe Pencereli	Özgünlüğünü Kaybetmiş		Ahşap Konsol	Dökme Konsol	Ahşap Payanda	Eli Böğründe			Saçak Altı Açık	Saçak Altı Kaplamalı
19																														
20																														
21																														
22																														
23																														
24																														
25																														
26																														
27																														
28																														
29																														
30																														
31																														
32																														
33																														
34																														
35																														
36																														

EK-O3. Cephe Tipleri

CEPHE TİPLERİ											
ÇIKMASIZ		ÇIKMALI									CİHANNÜMALI
Giriş Nişsiz	Giriş Niş İçinde	TEK ÇIKMALI				ÇİFT ÇIKMALI		TÜM KAT ÇIKMALI	TESTERE ÇIKMALI	BİRDEN FAZLA CEPHEDE ÇIKMA	
		Ortada	Yanda	Yanda Ters L Biçiminde	Bir Yanda Ortada	İki Yanda	Çıkmalar Arası Balkonlu				
 19	 18	 3	 6	 17	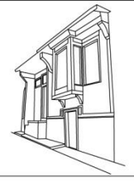 9	 5	 22	 4	Tekli Testere 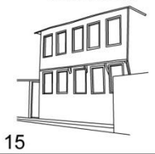 15	İki Cephede Ortada Tek Çıkma Bir Cephede Tekli Testere+Balkon 12	 2
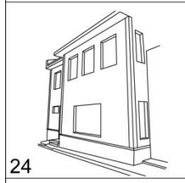 24	 23	 16				 10	 28	 8	Üçlü Testere 13	Köşe Çıkmalı 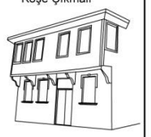 1	 7
 27	 30	 21				 11		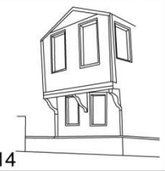 14		Köşe Çıkmalı 26	
 29	 32					 20		 25			
 33	 34					 31					
 35	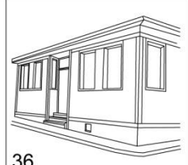 36										

EK-O4. Girişler

GİRİŞLER

SOKAKTAN							BAHÇEDEN
NİŞ İÇİNDE					NİŞSİZ		
Yanda Giriş Sahanlığı		Ortada Giriş Sahanlığı			Yanda Giriş	Ortada Giriş	
Bir Yandan Merdivenli	Merdivensiz	Bir Yandan Merdivenli	İki Yandan Merdivenli	Önden Merdivenli			
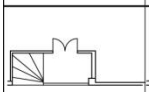	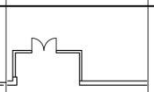	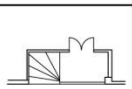	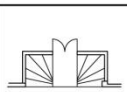	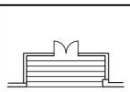			
 9	 25	 22	 2	 6	 4	 1	 13
	 32	 7	 20	 30	 17	 33	 29
		 21	 28	 31	 24	 11	 15
		 16	 23	 10	 8		 19
			 12	 18	 27		 14
			 5	 3	26		
				34	35		
				36			

EK-P. Yapım Tekniği

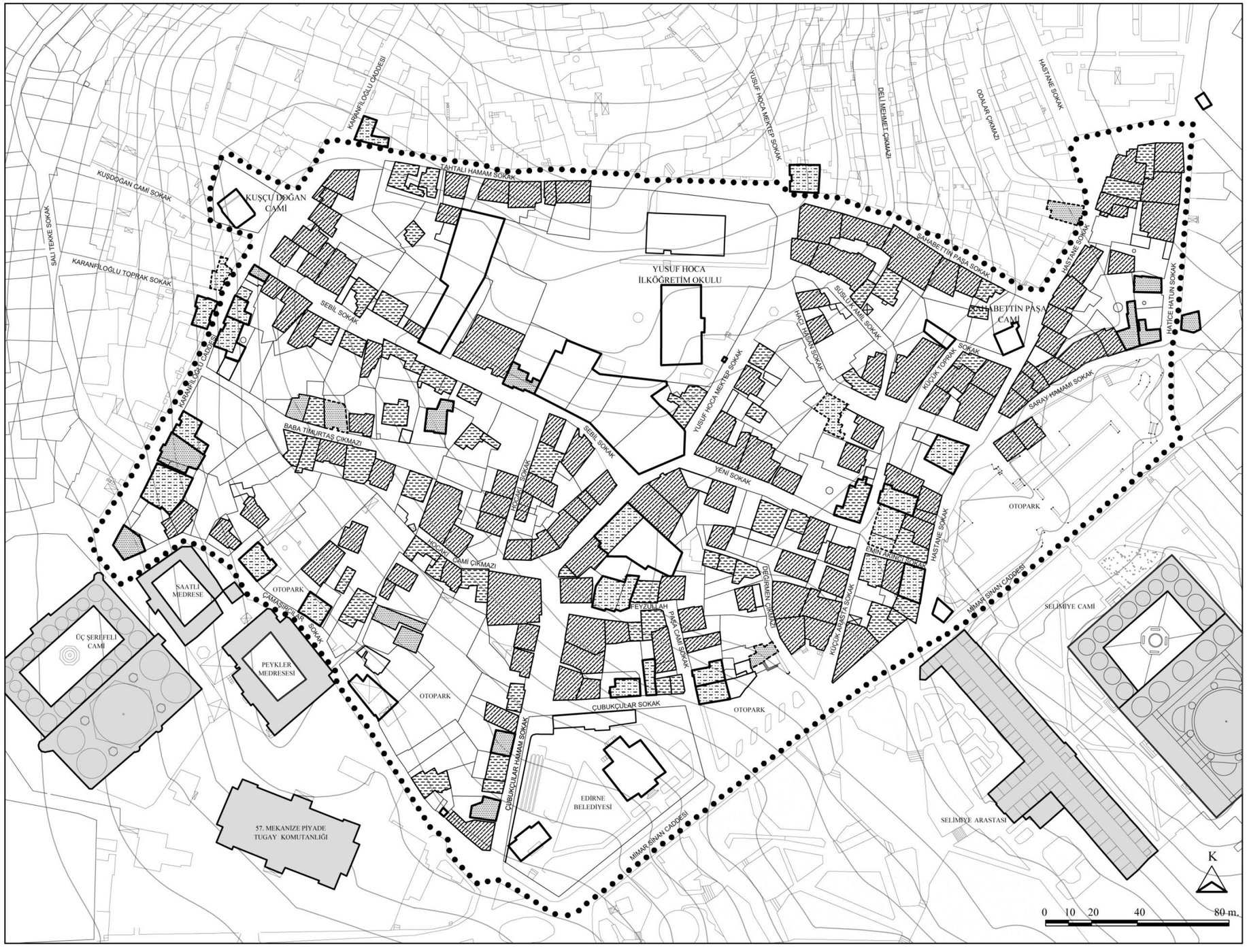

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

YAPIM TEKNİĞİ

- AHŞAP KARKAS SİSTEM
- BODRUM KAT YIĞMA, ÜST KATLAR AHŞAP KARKAS SİSTEM
- YIĞMA SİSTEM
- BETONARME SİSTEM

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

EK-R. Yapısal Durum

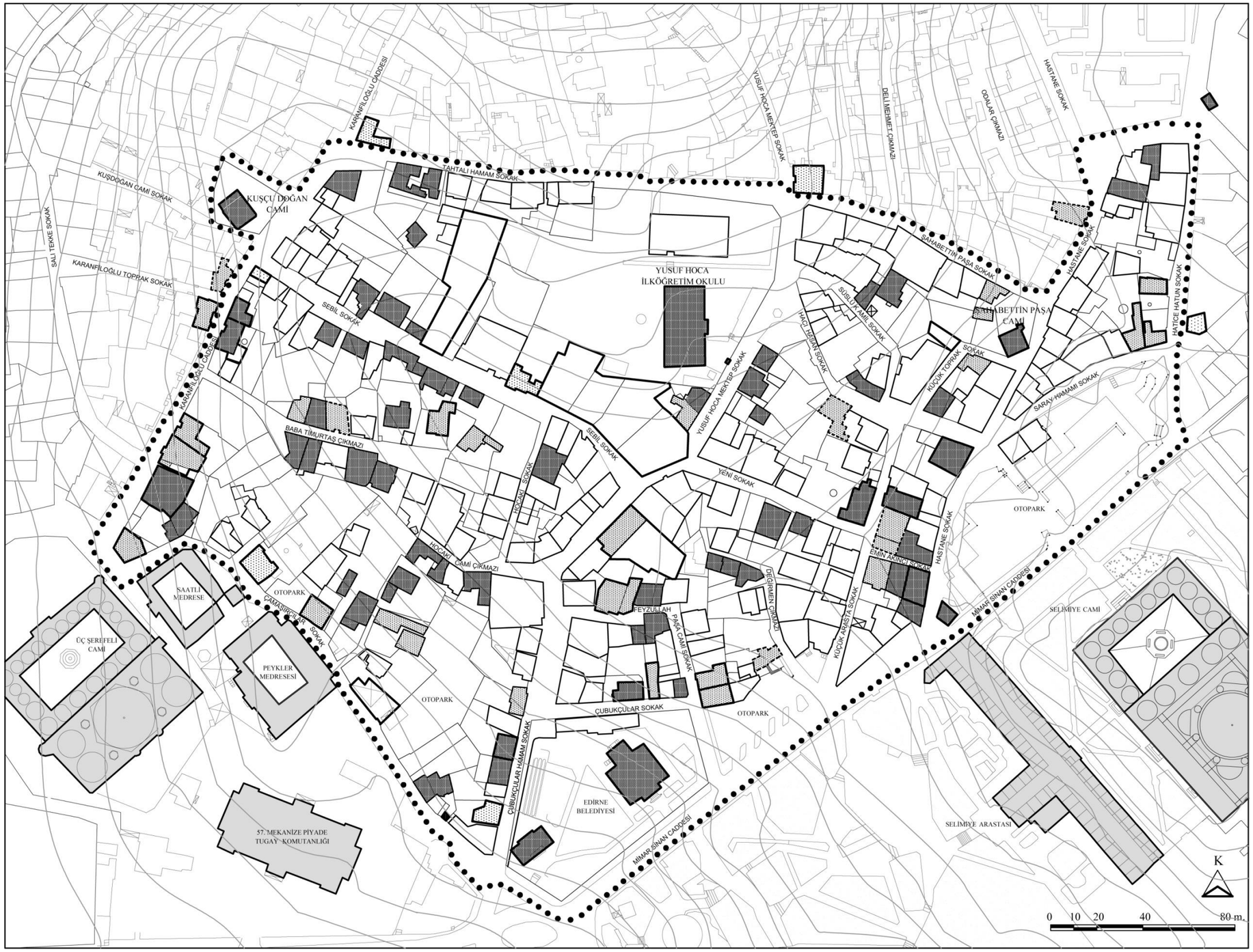

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

YAPISAL DURUM

İYİ
(Taşıyıcı sistem elemanları sağlam, malzemelerde bozulma yok)

BASİT ONARIM GEREKTİREN
(Taşıyıcı sistem elemanları sağlam ancak malzemelerde bozulmalar mevcut)

KAPSAMLI ONARIM GEREKTİREN
(Taşıyıcı sistem elemanları hasarlı ve malzemelerde bozulmalar mevcut)

HARAP
(Taşıyıcı sistem yıkık)

ÇALIŞMA ALANI SINIRI

TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER

TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR

ANITSAL YAPILAR

EK-S. Değişmişlik

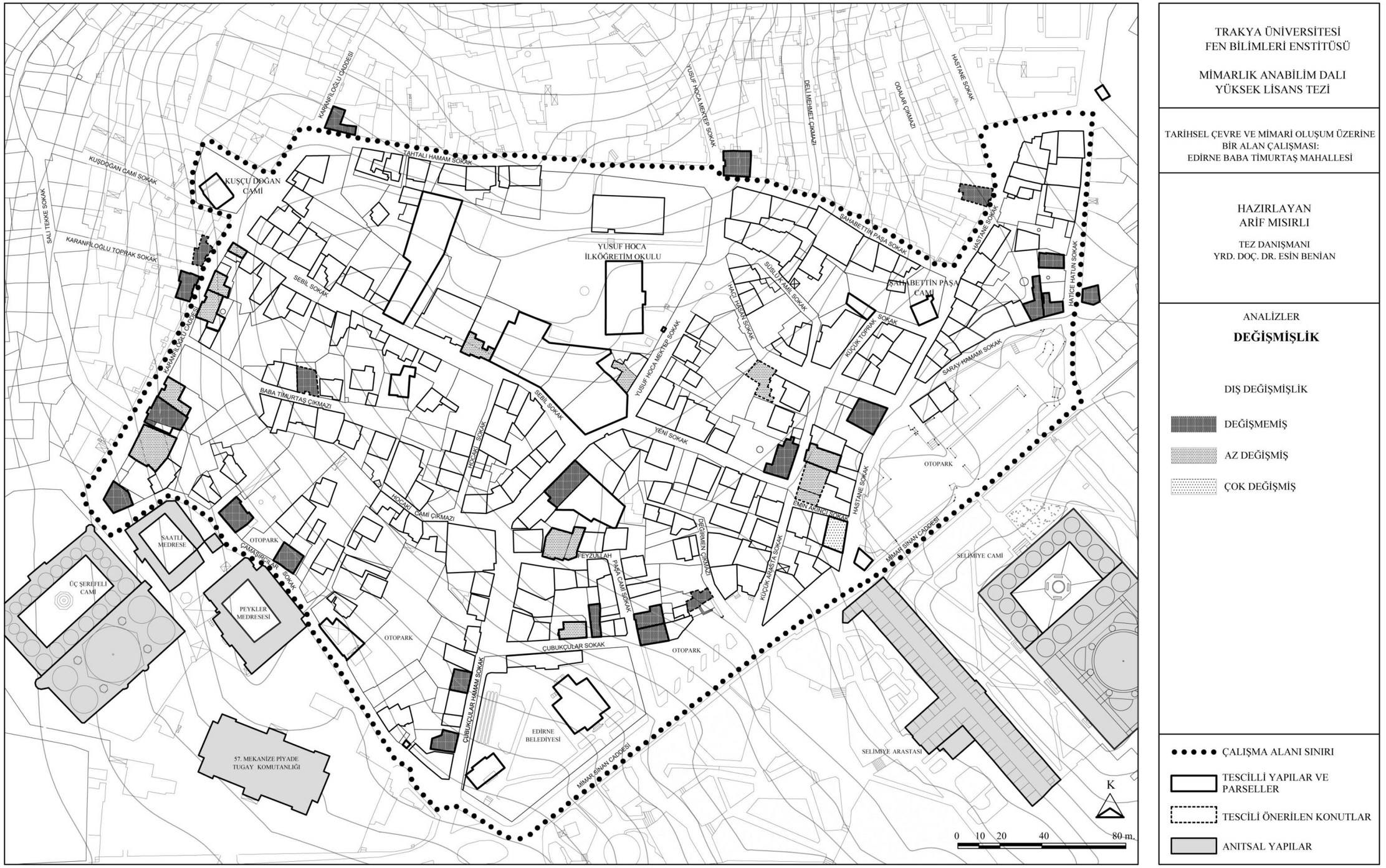

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

DEĞİŞMİŞLİK

DIŞ DEĞİŞMİŞLİK

- DEĞİŞMEMİŞ
- AZ DEĞİŞMİŞ
- ÇOK DEĞİŞMİŞ

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

EK-T. Görsel Değerler

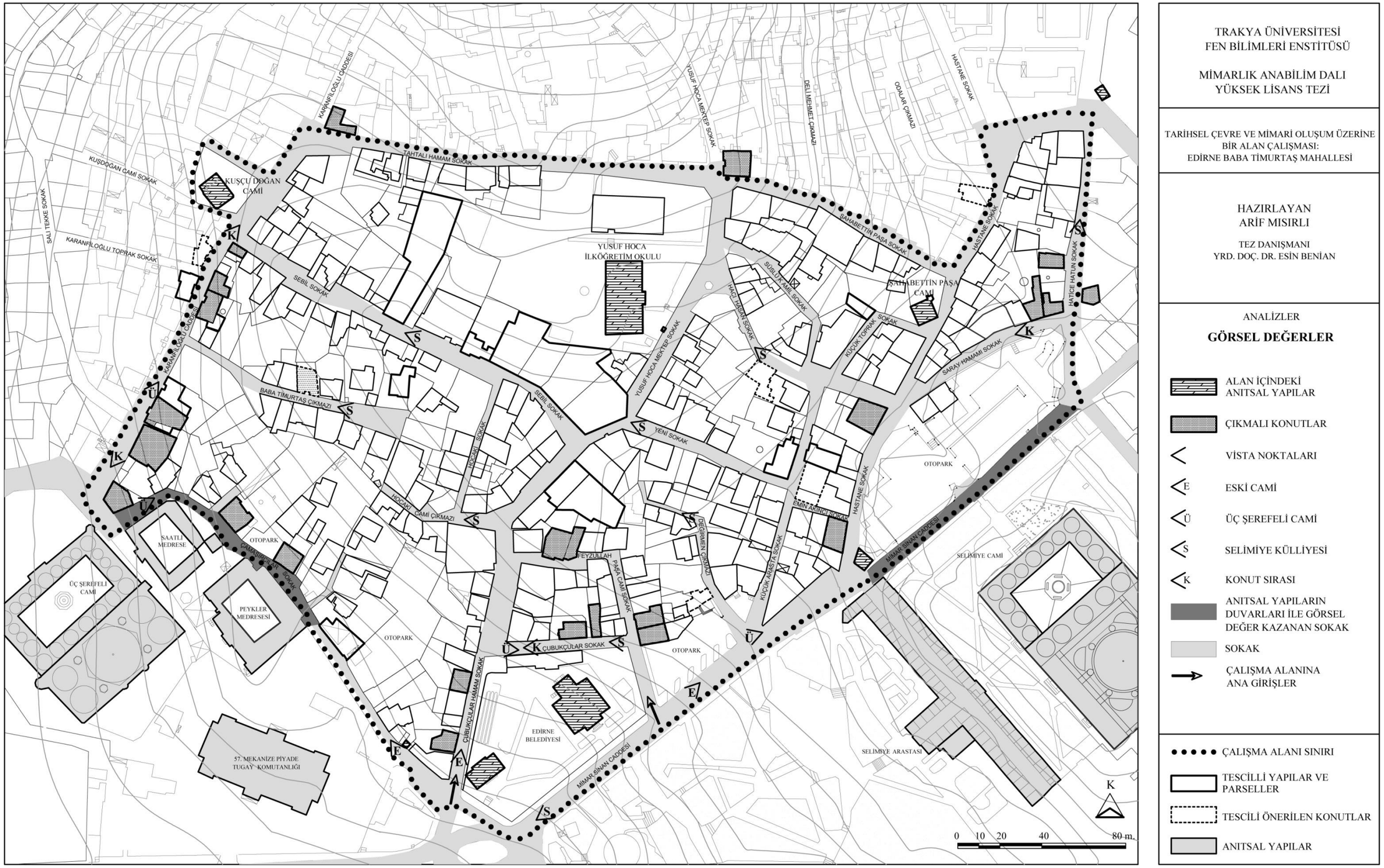

EK-U. Anket Yapılan Yapılar

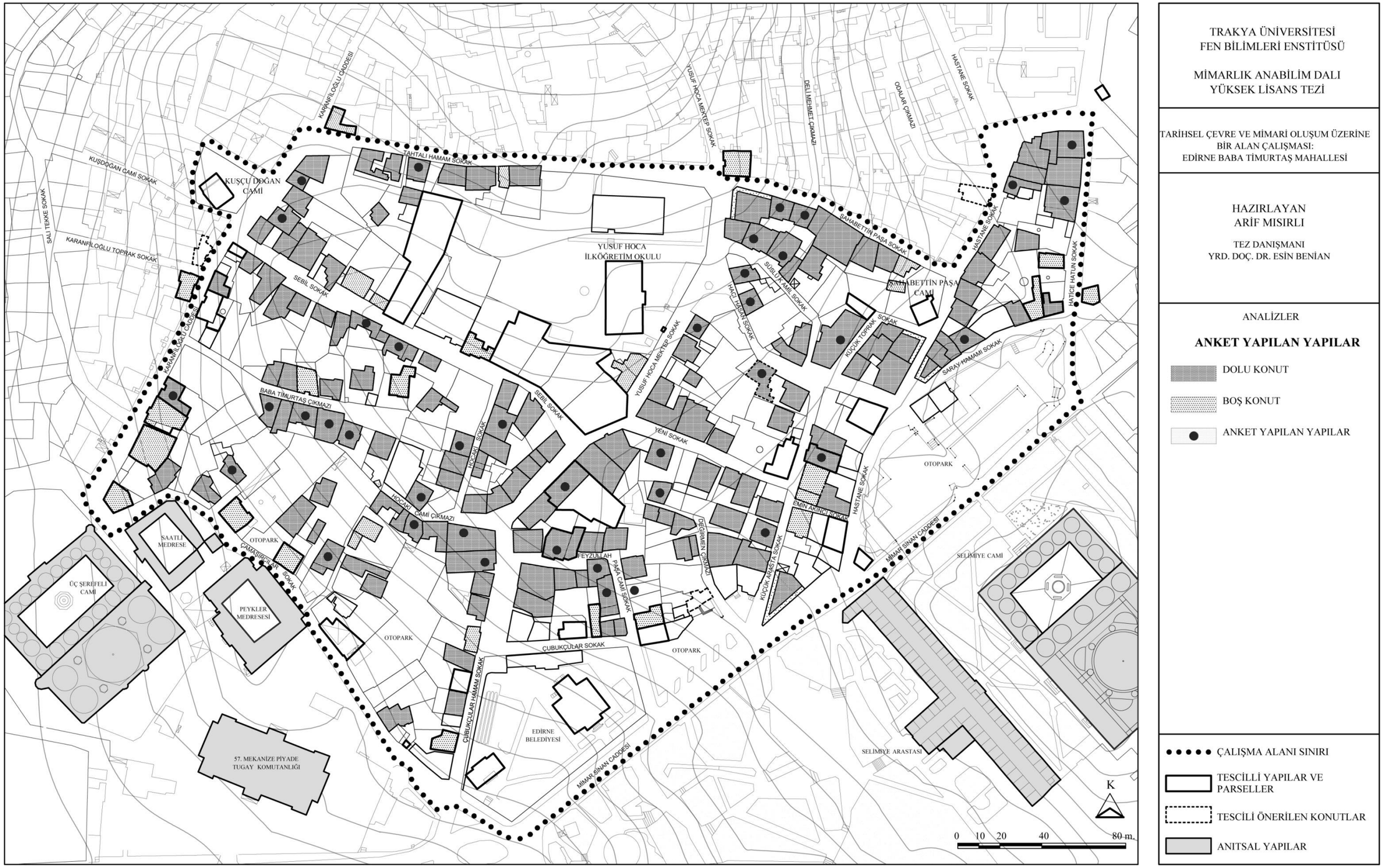

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TARİHSEL ÇEVRE VE MİMARİ OLUŞUM ÜZERİNE
BİR ALAN ÇALIŞMASI:
EDİRNE BABA TİMURTAŞ MAHALLESİ

HAZIRLAYAN
ARİF MISIRLI

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. ESİN BENİAN

ANALİZLER

ANKET YAPILAN YAPILAR

- DOLU KONUT
- BOŞ KONUT
- ANKET YAPILAN YAPILAR

- ÇALIŞMA ALANI SINIRI
- TESCİLLİ YAPILAR VE PARSELLER
- TESCİLİ ÖNERİLEN KONUTLAR
- ANITSAL YAPILAR

KAYNAKLAR

[1] B. Darkot, ***EDİRNE - Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı***, Edirne Coğrafi Giriş, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s. 1-12.

[2] O.N. Peremeci, ***Edirne Tarihi***, Resimli Ay Matbaası, İstanbul, 1939.

[3] R. Emekligil Erdoğdu, ***Karaağaç Monografisi***, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1996.

[4] B. Ergin, ***Edirne Karaağaç Yerleşmesi Konut Alanı Sıhhileştirme Programı İçin Analitik Bir Yaklaşım***, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1984.

[5] S. Akansel, ***Edirne Kaleiçi Geleneksel Konutlarında Plan ve Cephe Analizi***, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1990.

[6] N. Kesbiç Lüküs, ***Edirne Tarihsel Evinin, Yeni Kullanım Biçimlerine Açılması Yönünde Bir Öneri***, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 1991.

[7] Ş. A. Kansu, ***EDİRNE - Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı***, Edirne'nin Tarihöncesine Ait Araştırmalar, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s. 14.

[8] A. Adıvar, R. Arat, A. Ateş, İ. Kafesoğlu, T. Yazıcı, ***İslam Ansiklopedisi***, Cilt 4, İstanbul Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1964, s. 107-127.

[9] K.A. Arû, ***Türk Kenti***, YEM Yayın, İstanbul, 1998.

[10] A.M. Mansel, ***EDİRNE - Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı***, İlkçağda Edirne, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s. 21-38.

[11] Evliya Çelebi, ***Evliya Çelebi Seyahatnamesi***, Hazırlayan: Y. Temelkuran, N. Aktaş, Üçdal Neşriyat, İstanbul, 1986, Cilt 3-4.

[12] G. Özdeş, ***Edirne İmar Planına Hazırlık Etüdü***, İstanbul Matbaacılık, İstanbul, 1951.

[13] Rifat Osman, ***Edirne Evkaf-ı İslamiyye Tarihi, Camiler ve Mescidler***, Osmanlıca'dan sadeleştiren Ülkü Ayan Özsoy, T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1999, Cilt 1.

[14] S. Eyice, ***EDİRNE - Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı***, Bizans Devri'nde Edirne ve Bu Devre Ait Eserler, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s. 62.

[15] Yurt Ansiklopedisi, ***Edirne***, Anadolu Yayıncılık, İstanbul, 1982, Cilt 4, s. 2351-2473.

[16] O. Onur, ***Edirne Kent Planı'nın Geçirdiği Evrelere Kısa Bir Bakış***, Mimarlık Dergisi, Sayı: 2, s.64-67, 1990.

[17] Ş. Sazak, ***Integration of Old Historic Patternsto the New Urban District - Conservation and Integration Planning of Edirne (Turkey)***, Tusnad 2000, Practical and Theoretical Issues of Built Heritage Conservation 9th International Scientific Conference, Built Heritageand Society, Tusnad/ Romania, 2000, s. 153-157.

[18] A. Eyüboğlu Erşen, ***Tarihi Kentlerin Korunmasında Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Kararlarının Edirne Kenti Örneğinde Değerlendirilmesi***, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009.

[19] M. T. Gökbilgin, ***Edirne ve Paşa Livası XV. ve XVI Asırlarda / Vakıflar - Mülkler - Mukataalar***, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1952.

[20] R. Kazancıgil, ***Edirne Mahalleleri Tarihçesi (1529-1990)***, Edirne Valiliği Yayınları, İstanbul, 1999.

[21] Ahmet Badi, ***Riyaz-ı Belde-i Edirne***, Edirne İl Halk Kitaplığı Nüshası, Cilt 2, 1820.

[22] Rifat Osman, ***Edirne Rehnüması***, Hazırlayan Ratip Kazancıgil, Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları, Edirne, 1999.

[23] M. T. Gökbilgin, ***EDİRNE - Edirne'nin 600. Fethi Yıldönümü Armağan Kitabı***, Edirne Şehrinin Kurucuları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1993, s. 161-178.

[24] C. Erder, ***Tarihi Çevre Bilinci***, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları, Ankara, 1990.

[25] Resmi Gazete, Eski Eser Kanunu, 1973, Sayı 14527.

[26] Resmi Gazete, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 1983, Sayı 18113.

[27] Resmi Gazete, Koruma Amaçlı İmar Planları Ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulaması, Denetimi Ve Müelliflerine İlişkin Usul Ve Esaslara Ait Yönetmelik, 2005, Sayı 25887.

[28] Mehmet Edip Ağaoğılları Fotoğraf Arşivi

[29] Anonim: http://www.edirnemuzesi.gov.tr/arsivfoto/3/ (Ulaşım Tarihi: 02.12.2013)

[30] Anonim: www.wowturkey.com) (Ulaşım Tarihi: 02.12.2013)

[31] Anonim: http://wowturkey.com/t.php?p=/tr571/Rifat_Behar_edirne_ekmekci.jpg) (Ulaşım Tarihi: 02.12.2013)

[32] Anonim: http://wowturkey.com/t.php?p=/tr525/Hudai_EDIRNE3.jpg) (Ulaşım Tarihi: 02.12.2013)

[33] Anonim: http://wowturkey.com/t.php?p=/tr301/yilmaz_buktel_ybuktel1301.jpg (Ulaşım Tarihi: 02.12.2013)

[34] Anonim: http://www.dmselimiyecamii.com/index.php/tr/selimiye-camii-ve-kuelliyesi/the-news/61-buffer-zonetampon-boelge.html

[35] Edirne Selimiye Camii Yönetim Planı, 2012.

[36] S. Bayrakal, ***Edirne'deki Tek Kubbeli Camiler***, Kültür Bakanlığı Yayınevi, Ankara, 2001.

[37] M. Karademir, ***Edirne Çeşmeleri***, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2007.

[38] A. Tunca, ***Edirne'de Tarih, Kültür, İnanç Turu***, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 2010.

[39] D. Hasol, ***Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü***, YEM Yayın, İstanbul, 2010.

[40] Trakya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Restorasyon Arşivi.

[41] Pınar Kısa Ovalı Arşivi

[42] D. Zeybekoğlu, ***Edirne Geleneksel Konut Mimarlığını Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin İncelenmesi***, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne, 2005.

[43] Z. Ahunbay, ***Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon***, YEM Yayın, İstanbul, 1996, s. 152-156.

[44] N. Akın, ***Türkiye'de Tarihi Çevre Koruma, Örnekler ve Sorunlar***, Mimarlık Dergisi, Sayı: 288, s. 40-43, 1988.

ÖZGEÇMİŞ

Arif MISIRLI, 1986 yılında Çaycuma/Zonguldak'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Çaycuma'da Mimar Sinan İlkokulu ve Oktay-Olcay Yurtbay Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2010 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. 2010-11 yıllarında Phokaia Antik Kenti kazılarında çalıştıktan sonra 2012 yılında Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaya başladı ve halen bu görevi sürdürüyor.